

การออกแบบและพัฒนาารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์
ภายใต้โครงการการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ส่งทอจากผ้าไหมสุรินทร์
ด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้าน สู่ความเป็นสากล

ธวิษชัย แสงน้ำเพชร
วันดี มาตสทิศย์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2550-2551
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

การออกแบบและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์
ภายใต้โครงการการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอจาก
ผ้าไหมสุรินทร์ ด้วยภูมิปัญญาพื้นบ้าน สู่ความเป็นสากล

ธวัชชัย แสงน้ำเพชร
วันดี มาตสทธิย์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณเงินแผ่นดินประจำปีงบประมาณ 2550-2551
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

Design and Develop the Style of Apparel from Surin's Silk

THAWATCHAI SANGNUMPETCH

WUNDEE MATSATHIT

Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

This Report is Funded by Rajamangala University of Technology Phra Nakhon,

Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design, Fiscal Year 2007-2008

ชื่อเรื่อง : การออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์

ผู้วิจัย : ธวัชชัย แสงน้ำเพชร
วันดี มาตสถิตย์

พ.ศ. : 2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ และการถ่ายทอดในรูปแบบของการอบรมเชิงปฏิบัติการ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์รูปแบบกระเป๋าดั้งแบบ 20 รูปแบบ แบบสอบถามความคิดเห็น แบบประเมินผลงาน แบบประเมินการฝึกอบรม ชุมชนบ้านแกใหญ่ ตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

ผลการศึกษาพบว่า

การประเมินผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ 20 รูปแบบ เป็นเพศหญิงร้อยละ 56% มีอายุ ระหว่าง 30 ถึง 40 ปีคิดเป็นร้อยละ 41 ประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 25.5 การศึกษาระดับปริญญาตรี และรายได้เฉลี่ย 10,001-15,000 บาท

คิดเป็นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ พบว่ากระเป๋ารูปแบบ A รูปแบบ B และรูปแบบ C มีความเหมาะสมด้านรูปแบบ ด้านลวดลาย ด้านสี ด้านขนาดของกระเป๋า และโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยรวม 4.53 4.51 และ 4.48

การประเมินการฝึกอบรมจากการสำรวจความต้องการเข้าอบรมของผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31 ถึง 40 ปี อาชีพทำนา การศึกษาระดับประถม รายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท ก่อนการฝึกอบรมมีความรู้ และความสามารถเกี่ยวกับการออกแบบตัดเย็บกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ในระดับน้อย หลังการฝึกอบรมมีความรู้ และสามารถปฏิบัติได้ทั้ง 3 ด้าน ในระดับมาก และมีความต้องการอบรมในครั้งต่อไป ในระดับมากที่สุด และการประเมินงานสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้เข้าอบรมพบว่าผลงานสำเร็จของกลุ่มผู้เข้าอบรม การออกแบบและพัฒนา รูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์มีค่าเฉลี่ย 4.98

รูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์นำมาเป็นผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงโดยการวิเคราะห์ได้เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าดั้งแบบ 20 รูปแบบโดยเฉลี่ยใช้ผ้าไหมสุรินทร์

Title : Design and Develop the Style of Apparel from Surin's Silk
Researchers : THAWATCHAI SANGNUMPETCH
WUNDEE MATSATHIT
Year : 2008

Abstract

The purposes of this research were to design and develop bags from Surin's silk at Bam kae Yai community, Ban Kae Yai Sub – district, Surin.

The research instruments were 20 Original bags, questionnaire and training evaluation from.

The research findings were concluded as follows:

56% female aged between 30 – 40 years.

41% were government officers.

25.5% get Bachelor's Degree and average income 10,000 – 15,000 bath.

Bags Type A,B and C were appropriate in pattern, style, colour, size, total average 4.53,4.51 and 4.48

The participants were female, aged between 30 - 40 years, income below 5,000 bath. Before training, the participants had little knowledge of designing and sewing bags from Surin's silk. After training, they had more knowledge and needed more training.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ ได้รับความสำเร็จ เพราะได้รับความอนุเคราะห์ จากอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ได้รับงบประมาณแผ่นดินของมหาวิทยาลัย ในการดำเนินการศึกษาวิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภูวพัทธ์ เอกตาแสง คณบดีคณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้การสนับสนุน รวมทั้งอนุเคราะห์ให้ดำเนินโครงการวิจัยตลอดโครงการ ขอขอบพระคุณ ผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ที่ให้ความอนุเคราะห์ประสานงานการดำเนินงานวิจัย ขอขอบคุณ อาจารย์เกียรติชัย ดวงศรี ที่ติดต่อประสานงานตลอดโครงการเกี่ยวกับการสำรวจ ติดต่อสถานที่ผู้เข้าอบรม ขอขอบคุณชุมชนบ้านแกใหญ่ ตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่ให้ความร่วมมือในการเข้าฝึกอบรมและชุมชนท่าสว่าง บ้านแกใหญ่ บ้านตาถูกที่ให้ความร่วมมือในการเข้าฝึกอบรม ในโครงการวิจัย และขอขอบคุณบุคลากรทุกท่านที่มีส่วนร่วม ในความสำเร็จของผลงานวิจัย และเอกสารฉบับนี้

รวิชัย แสงน้ำเพชร และคณะ

กันยายน 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย	3
3. ขอบเขตการศึกษา	3
4. ประโยชน์ที่ได้รับ	3
5. นิยามศัพท์	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
1. บริบทของจังหวัดสุรินทร์	4
2. ผ้าไหม	11
3. ผ้าไหมในประเทศไทย	18
4. ผ้าไหมสุรินทร์	25
5. การออกแบบและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	59
1. กลุ่มประชากรตัวอย่าง	59
2. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม	59
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
5. การวิเคราะห์ข้อมูล	61

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
1. การประเมินคุณภาพผลิตภัณฑ์กระเป๋ากลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มผู้สนใจ)	72
2. การประเมินผลการจัดฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม	72
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	88
1. สรุปผลการวิจัย	88
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	89
3. สรุปผลการวิจัย	89
4. ข้อเสนอแนะ	90
5. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	91
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก ก	
ภาคผนวก ข	
ประวัตินักวิจัย	

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แผนที่ประเทศไทย แสดงที่ตั้งของจังหวัดสุรินทร์	6
2.2 แผนที่จังหวัดสุรินทร์	7
2.3 ตราประจำจังหวัดสุรินทร์	8
2.4 ผ้าลายพระตะบองและลายรันยูลเสด็จ	26
2.5 ผ้าลายเรือหงส์ และลายธรรมมาสน์	27
2.6 ผ้าลายปะกาคร้อบ (คอกมะเขือ) และลายตะรี่ยสะเน็จ (ลายขอล้วน)	28
2.7 ผ้าลายนกยูงและลายโกนกระอ้อบ (ลายลูกกบ)	28
2.8 ผ้าลายมัดหมี่โฮวและลายมัดหมี่โฮวประยุกต์	29
2.9 ผ้าลายสระมอ	30
2.10 ผ้าลายอันลูนซิม	30
2.11 ผ้าลายสาธุ	31
2.12 ผ้าลายโสร่ง	31
2.13 ผ้าลายกระนิว	32
2.14 ผ้าลายมัดหมี่	33
2.15 ผ้าลายพระตะบอง	33
2.16 ผ้าลายช้าง	34
2.17 ผ้าลายม้า	34
2.18 ผ้าลายนกยูง	35
2.19 ผ้าลายไก่	35
2.20 ผ้าลายมัดหมี่คั่น	36
2.21 ผ้าลายหมี่โฮว	36
2.22 ผ้าลายอัมปรม	37
2.23 ผ้าลายโคม	38
2.24 ผ้าลายขอ	38
2.25 ผ้าลายลายฉลุติดหรือลายลูกแก้ว	39
2.26 ภาพแสดงแนวความคิดที่ได้จากธรรมชาติ	44
2.27 แสดงแนวคิดที่ได้จากรูปทรงเรขาคณิต	45

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.28 แสดงแนวคิดแบบรูปร่างที่ได้จากจินตนาการ	45
2.29 ภาพแสดงถึงอิทธิพลความรู้สึกถึงเส้นต่าง ๆ	46
2.30 ภาพแสดงประเภทรูปทรงต่าง ๆ	46
2.31 ภาพแสดงประเภทรูปร่างต่าง ๆ	47
2.32 ภาพแสดงแม่สีวรรณะ	47
2.33 ภาพแสดงถึงสีคู่ตรงข้าม	48
2.34 ภาพแสดงถึงลักษณะพื้นผิวต่าง ๆ	48
2.35 ภาพแสดงตัวอย่างแรงบันดาลใจในการออกแบบ	50
2.36 ภาพแสดงตัวอย่างแรงบันดาลใจในการออกแบบ	50
2.37 ภาพแสดงตัวอย่างแรงบันดาลใจในการออกแบบ	51
2.38 ภาพแสดงตัวอย่างเรื่องของเทคนิคต่าง ๆ ในการออกแบบ	53
2.39 ภาพตัวอย่างเปรียบเทียบถึงการนำเอาวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้	54
2.40 ภาพสรุปข้อมูลเชิงวิชาการเรื่องแนวโน้มทางด้านแฟชั่น 2008 (Trend Fashion)	56
2.41 ภาพสรุปข้อมูลเชิงวิชาการเรื่องแนวโน้มทางด้านแฟชั่น 2008 (Trend Fashion)	57
2.42 ภาพสรุปข้อมูลเชิงวิชาการเรื่องแนวโน้มทางด้านแฟชั่น 2008 (Trend Fashion)	57
2.43 ภาพสรุปข้อมูลเชิงวิชาการเรื่องแนวโน้มทางด้านแฟชั่น 2008 (Trend Fashion)	58
3.1 รูปแบบกระเป๋า 20 รูปแบบ	60
3.2 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 1	62
3.3 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 2	62
3.4 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 3	63
3.5 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 4	63
3.6 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 5	64
3.7 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 6	64
3.8 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 7	65
3.9 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 8	65
3.10 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 9	66
3.11 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 10	66

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
3.12 กระเป๋าดึงสุภาพสตรี แบบที่ 11	67
3.13 กระเป๋าสะพายหลังสุภาพสตรี แบบที่ 12	67
3.14 กระเป๋าสะพายสุภาพสตรี แบบที่ 13	68
3.15 กระเป๋าดึงสุภาพสตรี แบบที่ 14	68
3.16 กระเป๋าดึงสุภาพสตรี แบบที่ 15	69
3.17 กระเป๋าสำหรับสะพายไหล่ แบบที่ 16	69
3.18 กระเป๋าดึงสุภาพสตรี แบบที่ 17	70
3.19 กระเป๋าสะพายแบบถ่วงแบบที่ 18	70
3.20 กระเป๋าใส่สตางค์ แบบที่ 19	71
3.21 กระเป๋าสำหรับห้อยกระเป๋าใบใหญ่ แบบที่ 20	71

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ตารางแสดงการพัฒนาอุตสาหกรรมผ้าไทย	11
4.1 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามเพศ	73
4.2 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามอายุ	73
4.3 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามอาชีพ	74
4.4 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	74
4.5 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มประเมินจำแนกตามระดับการศึกษา	75
4.6 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินเกี่ยวกับชนิดของผ้า ที่เหมาะสมกับการทำกระเป๋ามากที่สุด	75
4.7 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินเกี่ยวกับประเภทกระเป๋า ที่เหมาะสมกับการตัดเย็บด้วยผ้าไหม	76
4.8 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินเกี่ยวกับความนิยม ในการเลือกสีของผ้าไหมสำหรับตัดเย็บกระเป๋า	76
4.9 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกความสำคัญ ในการเลือกกระเป๋าผ้าไหม	77
4.10 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามลักษณะ การตกแต่งรูปแบบกระเป๋าผ้าไหม	77
4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มผู้ประเมินความคิดเห็นที่มีต่อ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าเกี่ยวกับความเหมาะสม ด้านรูปแบบลวดลายและสีและ โดยภาพรวม	78
4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มผู้ประเมินความคิดเห็น ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ กระเป๋าเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบ ลวดลายและสีและ โดยภาพรวม	79
4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มผู้ประเมินความคิดเห็น ที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบ ลวดลายและสีและ โดยภาพรวม	80

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มผู้ประเมินความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบ ลวดลายและสีและ โดยภาพรวม	81
4.15 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้เข้าอบรมจำแนกตามเพศ	83
4.16 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ฝึกอบรมจำแนกตามอายุ	83
4.17 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ฝึกอบรมจำแนกตามอาชีพ	84
4.18 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ฝึกอบรมจำแนกตามรายได้ต่อเดือน	84
4.19 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ฝึกอบรมจำแนกตามระดับการศึกษา	84
4.20 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มผู้รับการอบรมที่มีความคิดเห็นต่อการอบรมการออกแบบและพัฒนา รูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์	85

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากการศึกษารูปแบบกระเป๋ากว่าที่ทำการผลิต และออกแบบกระเป๋ากว่า ในจังหวัดสุรินทร์พบว่า ยังไม่เป็นที่นิยมในตลาดสินค้ากระเป๋ากว่าที่ตัดเย็บด้วยผ้าพื้นเมืองเพราะสีสันทันของผ้าที่นำมาตัดเย็บนั้น เป็นผ้าที่มีลายผ้าไม่เป็นที่นิยมเช่น ผ้าลายอันลุ่มซิม ผ้าลายสรระมอ ผ้าลายสาธุ ผ้ากระพิว และมัดหมี่ เป็นลวดลายต่าง ๆ เช่น ผ้าลายช้าง ผ้าลายม้า ผ้าลายนกยูง ฯลฯ เป็นต้น ทำให้ลวดลายของผ้ายากที่จะนำมาออกแบบแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋ากว่า ด้วยเหตุนี้จึงมีการนำผ้ามัดหมี่ที่มีลวดลาย และสีที่มีความเป็นสากลนำมาออกแบบเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋ากว่าขึ้นเพื่อให้เป็นสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ที่สามารถใช้ได้กับการแต่งกาย และประโยชน์ใช้สอยประจำวัน

ดังนั้นเครื่องหนังกระเป๋ากว่าจากผ้าพื้นเมืองมีความสำคัญมากซึ่งเป็นอุตสาหกรรมด้านการเกษตรประเภทหนึ่งเช่น การปลูกหม่อนเลี้ยงไหมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ โดยเป็นงานหัตถอุตสาหกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผ้าไหม ไม่ว่าจะเป็นหัตถกรรม อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออกหรือ ผลิตขายในประเทศ ในภาคการส่งออกในช่วงปี 2540- 2544 อุตสาหกรรมนี้สามารถทำรายได้โดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 80,000 ล้านบาทต่อปี จึงนับได้ว่าอุตสาหกรรม และหัตถอุตสาหกรรม รวมทั้งหัตถกรรมเครื่องหนังเป็นกลุ่มอุตสาหกรรม และหัตถกรรมที่รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างมากต่อเศรษฐกิจของประเทศ

ด้วยเหตุนี้การดำเนินการขั้นพื้นฐาน ในการศึกษาแนวโน้มของตลาดแฟชั่นจึงนับเป็นกิจกรรมที่จะช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งในการวางแผนทั้งกลยุทธ์และวิธีการปฏิบัติในการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการ และพอใจของตลาดเป้าหมายต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากผลิตภัณฑ์กระเป๋ากว่าจากผ้าพื้นเมืองในระดับสากล

แนวคิดในการสำรวจศึกษา การสำรวจและการศึกษาสถานการณ์ และแนวโน้มแฟชั่นผลิตภัณฑ์กระเป๋ากว่าในครั้งนี้ได้ทำการดำเนินงานทั้งหมด ที่ต้องการทราบถึงธรรมชาติ ปัญหา อุปสรรค การแก้ไข และศักยภาพของผู้ประกอบการภาคเอกชน และกลุ่มแม่บ้านที่ผลิตสินค้า OTOP เกี่ยวกับการแข่งขันในตลาดกระเป๋ากว่าที่ผลิตจากผ้าพื้นเมือง ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันระดับกลุ่มผู้ผลิต และภาคเอกชนด้วยกลยุทธ์ และมาตรการที่เหมาะสม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นข้อมูลส่วนใหญ่จะถูกรวบรวมเพื่อการศึกษา เพื่อตอบสนองต่อแนวคิดดังกล่าว ทั้งนี้ข้อมูลได้จากแนวโน้มแฟชั่นเครื่องหนัง และกระเป๋ากว่า

แนวนิยมของแฟชั่นกระเป๋าทือ ในงานแสดงสินค้า Lincap Elle เป็นศูนย์กลางรวมแนว
นิยม (Tread Selection) เครื่องหนัง กระเป๋า ของโลก ซึ่งงานแสดงสินค้า Lincap Elle เป็นงานแสดง
สินค้า ซึ่งแสดงสินค้าเกี่ยวกับวัตถุดิบ และอุปกรณ์ตกแต่ง สำหรับผลิตเครื่องหนังกระเป๋า รวมทั้ง
วัสดุประเภทหนังเทียม วัสดุอื่น ๆ เช่น ผ้าใยธรรมชาติ ผ้าใยสังเคราะห์ และอุปกรณ์ตกแต่ง จุดเด่น
ของงานเพื่อแสดงแนวโน้มวัตถุดิบ รูปแบบ และสี ที่จะเป็นแฟชั่นในปีหน้า นอกจากนั้นยังมีการ
ประชุมความคิด และกำหนดแนวโน้มแฟชั่น วัสดุ สี และรูปแบบ เพื่อสะดวกแก่การนำเอา
แนวคิด ที่เห็นพ้องกันแล้วไปดำเนินงานของทุกงานออกแบบเกี่ยวกับกระเป๋า และผลิตภัณฑ์ที่
เกี่ยวข้อง การประชุมจึงจัดขึ้นในเดือนมีนาคม และเดือนกันยายน ก่อนที่จะมีงาน 2 เดือน ในเดือน
เมษายน/พฤษภาคม จะมีการแสดงแนวโน้มของแฟชั่นในฤดูใบไม้ร่วง/หนาวของปีถัดไป การที่
อิตาลีมีชื่อเสียง และสามารถเป็นผู้นำด้านแฟชั่น และเป็นผู้กำหนดแนวแฟชั่น โลกได้นั้น เนื่องจากมี
ความร่วมมือ และสามัคคีของผู้ประกอบการในทุกสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างดี นอกจากนี้ยังมีการจัด
ประกวดรองเท้า และกระเป๋าสำหรับนักออกแบบรุ่นใหม่ (Yung Designer Compilers Competition)
เพื่อส่งเสริม และผลักดันนักออกแบบรุ่นใหม่มีกำลังใจ และพยายามสร้างสรรค์งานออกแบบที่ดี
(สมาคมรองเท้าไทย. 2005;3-7)

แนวนิยมแฟชั่นกระเป๋า กระเป๋ามีขนาดกลางมีความสมดุลมากขึ้นซึ่งรูปแบบทั้งหมดเป็น
การหมุนกลับมายังเส้นทางที่ผ่านมาแล้วในอดีต เน้นรายละเอียดของกระเป๋ามากยิ่งขึ้น อาทิผ้าซับ
ในกระเป๋าสามารถผสมกลมกลืนกับตัวกระเป๋าได้อย่างลงตัว โครงสร้างจะเน้นส่วนที่ต่อระดับ
ตกแต่งด้วยชิ้นส่วน โลหะขนาดใหญ่

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า “กระเป๋า” เป็นสินค้าหัตถกรรม และหัตถอุตสาหกรรม
อุตสาหกรรม ซึ่งนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนารูปแบบจากกระเป๋าที่ผลิตจากผ้าพื้นบ้านของจังหวัด
สุรินทร์ ให้มีรูปแบบเป็นสากล โดยเปลี่ยนจากผ้ามัดหมี่พื้นบ้านที่มีสีสันรุนแรง ไม่เหมาะสมกับ
การใช้งานในชีวิตประจำวัน ให้มาเป็นแบบสากลนิยมแนวโน้มแฟชั่นกระเป๋า และสีเป็นส่วนหนึ่ง
ของผู้ผลิตสินค้าไม่ว่าจะผลิตขายในประเทศหรือ ต่างประเทศจำเป็นต้องศึกษาสำรวจรูปแบบงานที่
เป็นสากลนิยม เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและเป็นแนวทางการวิจัยเพื่อการออกแบบ และพัฒนา
รูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น จากการออกแบบ และพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้าพื้นเมืองของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ส่วนพัฒนาอุตสาหกรรมเครื่องหนัง
สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขามาเป็นข้อมูลเบื้องต้น

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อการออกแบบ และพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์
2. เพื่อถ่ายทอดรูปแบบ และพัฒนารูปแบบจากผ้าไหมสุรินทร์

3. ขอบเขตการวิจัย

คัดเลือกจากกลุ่มประชากร 5 แห่งดังนี้

1. กลุ่มผู้บริโภคสินค้ากระเป๋าจากบริเวณตลาดนัดจตุจักร จำนวน 40 ชุด
2. กลุ่มผู้บริโภคสินค้ากระเป๋าจากบริเวณวัดพระศรีรัตนศาสดาราม และพระบรมหาราชวัง จำนวน 40 ชุด
3. กลุ่มผู้บริโภคสินค้ากระเป๋าจากบริเวณสวนลุมไนท์บาร์ซาร์ จำนวน 40 ชุด
4. กลุ่มผู้บริโภคสินค้ากระเป๋าจากบริเวณศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ จำนวน 40 ชุด
5. กลุ่มผู้บริโภคสินค้ากระเป๋าจากบริเวณวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม จำนวน 40 ชุด

4. ประโยชน์ที่ได้จะรับจากการวิจัย

1. เพื่อได้ทราบถึงความต้องการจากผู้บริโภคกระเป๋าผ้าไหมสุรินทร์
2. เพื่อได้ข้อมูลการออกแบบกระเป๋าให้เหมาะสมกับการใช้สินค้าของผู้บริโภค
3. เพื่อให้ผลิตรูปแบบสินค้าเป็นไปตามสมัยนิยม
4. เพื่อเป็นการส่งเสริมงานหัตถอุตสาหกรรม และงานอุตสาหกรรม การผลิตกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

กระเป๋า หมายถึง สิ่งที่ถูกออกแบบมาเพื่อบรรจุสิ่งของเป็นแบบถือหรือ สะพาย ทำจากวัสดุธรรมชาติ ผ้าหนัง วัสดุสังเคราะห์ แล้วแต่โอกาสใช้สอย

ผลิตภัณฑ์ หมายถึง สิ่งของซึ่งผลิตขึ้น โดยเฉพาะ เน้นประโยชน์ใช้สอย และเพื่อการตกแต่ง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่องการออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. บริบทของจังหวัดสุรินทร์
2. ผ้าไหม
3. ผ้าไหมในประเทศไทย
4. ผ้าไหมสุรินทร์
5. การออกแบบและพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บริบทของจังหวัดสุรินทร์

1.1 การตั้งถิ่นฐาน

จากหลักฐานที่พบภาชนะดินเผายุคก่อนประวัติศาสตร์ ในบริเวณจังหวัดสุรินทร์ และพบแหล่งชุมชนโบราณหลายแห่งแสดงให้เห็นว่า ในบริเวณจังหวัดสุรินทร์ได้มีผู้คนอาศัยนานมาแล้ว ตั้งแต่สมัย ก่อนประวัติศาสตร์

นักมานุษยวิทยา และนักโบราณคดีลงความเห็นว่าบริเวณที่ราบลุ่มตอนกลางของแม่น้ำมูล ด้านตะวันออก และชุมชนทุ่งสำริดในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด สุรินทร์ และลุ่มแม่น้ำชีตอนล่าง ในเขตจังหวัดศรีสะเกษ ยโสธร และอุบลราชธานี คือ แหล่งอารยธรรมโบราณ บรรพชนของชุมชนเหล่านี้ได้ประดิษฐ์เครื่องปั้นดินเผาเนื้อหยาบหนา ในยุคแรกๆ ไม่มีลวดลายเขียนสีในยุคต่อมาได้พัฒนาเป็นการเขียนสี และชุบน้ำโคลนสีแดง นอกจากนี้ยังได้ค้นพบหลักฐานแสดงการเปลี่ยนแปลงทางคติชนวิทยาที่สำคัญของมนุษยชาติคือ ประเพณีฝังศพครั้งที่สอง โดยการนำกระดูกของผู้ตายบรรจุลงในภาชนะก่อนนำไปฝัง การฝังครั้งแรกจะนำร่างผู้ตายไปฝังในหลุมระยะหนึ่งแล้วจึงขุดขึ้นเพื่อทำพิธีฝังครั้งที่สอง

ลักษณะสำคัญของชุมชนเหล่านี้อีกอย่างหนึ่งคือ โครงสร้างของชุมชนมักแบ่งออกเป็นสี่ส่วนคือ ส่วนที่อยู่อาศัยมักอยู่บนเนินดินที่ดอน พื้นที่โดยรอบเป็นที่ลุ่มสำหรับเป็นแหล่งทำกิน ด้านตะวันออกส่วนใหญ่เป็นศาสนสถาน ด้านตะวันตกเป็นป่าช้า การขยายตัวของชุมชนมักขยายไปทางทิศตะวันตก

ชุมชนเหล่านี้มีการขยายตัวทั้งทางเศรษฐกิจ และทางการเมืองจัดตั้งขยายเป็นชุมชนเมือง เป็นรัฐยุคต้นประวัติศาสตร์ ได้หลอมรวมกันเป็นอาณาจักรเจนละ หรืออีสานปุระ มีหลักฐานซึ่งแสดงถึงความเจริญหลายอย่างเช่น การถลุงเหล็ก การทำเกลือ ปลูกข้าว การขุดคู การกักเก็บน้ำเพื่อการเกษตร และการป้องกันตัว

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรีกล่าวถึง ความเป็นมาของจังหวัดสุรินทร์ดังนี้คือ จังหวัดสุรินทร์ได้รับการสันนิษฐานจากนักประวัติศาสตร์ว่า พื้นที่อันเป็นที่ตั้ง เมืองสุรินทร์มีชุมชนอาศัยอยู่เมื่อประมาณ 2,000 ปีล่วงมาแล้วในสมัยที่พวกขอมเรืองอำนาจเมื่อขอมเสื่อมอำนาจลงเมืองสุรินทร์ได้ถูกทิ้งให้ร้าง จนกลายเป็นป่าดงอยู่นาน จนกระทั่งในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย พ.ศ. 2260 ชาวพื้นเมืองกลุ่มหนึ่งที่เรียกตัวเองว่าส่วยหรือ กูย ซึ่งอาศัยอยู่แถบเมืองอัตปือแสนแป แคว้นจำปาศักดิ์ ซึ่งขณะนั้นเป็นดินแดนของไทย และเป็นผู้ที่มีความสามารถ ในการจับช้างป่ามาเลี้ยงไว้ใช้งานเป็นอย่างมาก ได้พากันอพยพข้ามลำน้ำโขงมาสู่ฝั่งขวา โดยได้แยกย้ายกันไปตั้งชุมชนที่เมืองถึง อำเภอจอมพระ บ้านโคกล่าดวน อำเภอชุมันท์ จังหวัดศรีสะเกษ บ้านอ้อจะปะนึ่ง อำเภอสังขะ และบ้านกูดปะไท อำเภอศีขรภูมิ แต่ละบ้านจะมีหัวหน้าควบคุมอยู่

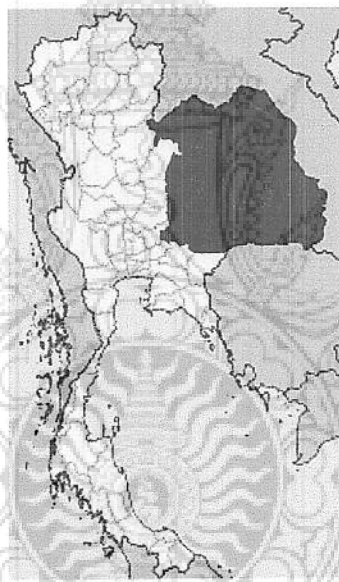
ในปี พ.ศ. 2306 หลวงสุรินทร์ภักดีหรือ เชียงปุม หัวหน้าหมู่บ้านเมืองที่ ได้ขอให้เจ้าเมืองพิมาย กราบบังคมทูลขอพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จากพระเจ้าอยู่หัวพระที่นั่งสุริยามรินทร์ ย้ายหมู่บ้านจากบ้านเมืองที่มาตั้งอยู่ที่บริเวณบ้านคูประทาย บริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งเมืองสุรินทร์ ในปัจจุบันนี้เนื่องจากเห็นว่าเป็นบริเวณที่มีชัยภูมิเหมาะสม มีกำแพงค่ายคูล้อมรอบ 2 ชั้น มีน้ำอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การประกอบอาชีพ และอยู่อาศัย ต่อมาหลวงสุรินทร์ภักดีได้กระทำความดีความชอบเป็นที่โปรดปรานพระเจ้าอยู่หัวพระที่นั่งสุริยามรินทร์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกบ้านคูประทาย เป็นเมืองประทายสมันต์ และเลื่อนบรรดาศักดิ์หลวงสุรินทร์ภักดีเป็นพระยาสุรินทร์ภักดีศรีณรงค์จางวางให้เป็นเจ้าเมืองปกครอง

ในปี พ.ศ. 2329 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเมืองประทายสมันต์ เป็นเมืองสุรินทร์ตามสร้อยบรรดาศักดิ์เจ้าเมือง เมืองสุรินทร์มีเจ้าเมืองปกครองสืบเชื้อสายกันมารวม 11 คน จนถึงปี พ.ศ. 2451 ได้มีการปรับปรุงระบบบริหารราชการแผ่นดินเป็นแบบเทศาภิบาลส่วนกลางจึงได้แต่งตั้งพระกรุงศรีบุรีรักษ์ (สุม สุมานนท์) มาดำรงตำแหน่งเป็นข้าหลวงประจำจังหวัดหรือ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นคนแรก (สารานุกรมเสรี, 2551)

1.2 ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดสุรินทร์

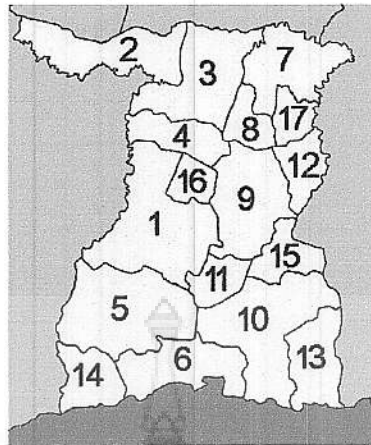
จังหวัดสุรินทร์1เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง หรือ1"อีสานใต้"1 ซึ่งมีชื่อเสียงด้านการเลี้ยงช้าง การทอผ้าไหม และมีปราสาทขอมหลายแห่ง มีผู้คนหลายเผ่า และภาษา เช่น ไทยอีสาน ส่วย กวย เขมร

ชื่อภาษาไทย	สุรินทร์
ชื่ออักษรโรมัน	Surin
ผู้ว่าราชการ	นายปราโมทย์ สัจจรักษ์ (ตั้งแต่ พ.ศ. 2551)
สีประจำกลุ่มจังหวัด	ส้ม
ต้นไม้ประจำจังหวัด	กันเกรา
ดอกไม้ประจำจังหวัด	กันเกรา

ภาพที่ 2.1 แผนที่ประเทศไทย แสดงที่ตั้งของจังหวัดสุรินทร์

ที่มา : สารานุกรมเสรี (2551)

ภาพที่ 2.2 แผนที่จังหวัดสุรินทร์
ที่มา : สารานุกรมเสรี (2551)

1. อำเภอเมืองสุรินทร์
2. อำเภอชุมพลบุรี
3. อำเภอท่าตูม
4. อำเภอจอมพระ
5. อำเภอปราสาท
6. อำเภอกาบเชิง
7. อำเภอรัตนบุรี
8. อำเภอสนม
9. อำเภอศีขรภูมิ
10. อำเภอสังขะ
11. อำเภอลำดวน
12. อำเภอสำโรงทาบ
13. อำเภอบัวเชด
14. กิ่งอำเภอพนมดงรัก
15. กิ่งอำเภอศรีณรงค์
16. กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์
17. กิ่งอำเภอโนนนารายณ์

ภาพที่ 2.3 ตราประจำจังหวัดสุรินทร์

รูปพระอินทร์ทรงช้างอู่หน้าปราสาทหินศีขรภูมิ (เดิมเรียกว่าปราสาทหินบ้านระแงง)

ที่มา : สารานุกรมเสรี (2551)

- ดอกไม้ประจำจังหวัด : ดอกก้านเกรา (*Fagraea fragrans*)
 ต้นไม้ประจำจังหวัด : ก้านเกรา (*Fagraea fragrans*)
 คำขวัญประจำจังหวัด : สุรินทร์ถิ่นช้างใหญ่ ผ้าไหมงาม ประคำสวย ร่ำรวยปราสาท
 ผักกาดหวาน ข้าวสารหอม งามพร้อมวัฒนธรรม

จังหวัดสุรินทร์ ตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ระหว่างเส้นแวงที่ 103 องศาและ 105 องศาตะวันออก และระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา และองศาเหนือห่างจาก กรุงเทพมหานคร ประมาณ 450 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับจังหวัดศรีสะเกษ
ทิศใต้	ติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดบุรีรัมย์

1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดสุรินทร์มีเนื้อที่ประมาณ 8,124 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 5,077,535 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.8 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปมีลักษณะดังนี้คือบริเวณซึ่งติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา มีป่าทึบ และภูเขาสลับซับซ้อน ถัดจากบริเวณภูเขา จะเป็นที่ราบสูงลุ่ม ๆ ดอน ๆ ลักษณะลูกคลื่นลอนลาดบริเวณตอนกลาง ของจังหวัด จะเป็นที่ราบลุ่มเป็นส่วนใหญ่ มีที่ราบสูงอยู่บางตอน ด้านเหนือของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำไหลผ่าน

จังหวัดสุรินทร์มีลำน้ำธรรมชาติที่สำคัญ 8 สายดังนี้คือ แม่น้ำมูล ลำน้ำชี ห้วยเสนง ลำห้วยพลับพลา ลำห้วยระวี ลำห้วยทับทัน ลำห้วยระหาร และลำห้วยแก้ว เป็นลำน้ำที่ทำประโยชน์ให้แก่จังหวัดสุรินทร์ นอกจากนี้แล้ว ยังมีลำน้ำ และหนองน้ำอีกมากมายกระจัดกระจายอยู่

ในอำเภอ ต่าง ๆ แต่แหล่งน้ำต่าง ๆ ดังกล่าว ไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่เกษตรกรได้มากนัก ในฤดูแล้งส่วนใหญ่ น้ำจะแห้ง เว้นแต่ลำน้ำมูลซึ่งมีน้ำไหลตลอดปี

จังหวัดสุรินทร์ มีพื้นที่ที่ได้รับการประกาศเป็นเขตป่าจำนวน 1,382,625 ไร่หรือคิดเป็นร้อยละ 27.23 ของพื้นที่จังหวัด ไม่มีอุทยานแห่งชาติมีวนอุทยานจำนวน 2 แห่ง คือวนอุทยานพนมสวาย อำเภอเมืองสุรินทร์ เนื้อที่ 2,500 ไร่ และวนอุทยานป่าสนหนองคู อำเภอสังขะ เนื้อที่ 625 ไร่ และมีเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่งคือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยสำราญ - ห้วยทับทัน อยู่ในพื้นที่กิ่งอำเภอพนมดงรัก อำเภอกาบเชิง อำเภอสังขะ และอำเภอบัวเชด เนื้อที่ 313,750 ไร่

1.4 โครงสร้างทางสังคม

จังหวัดสุรินทร์ มีประชากรร้อยละ 93 อาศัยอยู่ในเขตชนบท มีภาษาพูดพื้นเมือง ที่แตกต่างกัน เป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มแรกเป็นกลุ่มที่พูดภาษาเขมร ส่วนใหญ่อาศัยอยู่แถบอำเภอเมือง ปราสาท กาบเชิง สังขะ บัวเชด จอมพระ ศีขรภูมิ ท่าตูม ชุมพลบุรี ลำดวน กลุ่มที่สองเป็นกลุ่มที่พูดภาษาส่วยอาศัยอยู่ในแถบอำเภอ ลำโรงทับ ท่าตูม สนม จอมพระ ศีขรภูมิ รัตนบุรี และกระจายอยู่ตามอำเภออื่น ๆ อีกเล็กน้อย กลุ่มที่สามเป็นกลุ่มที่พูดภาษาพื้นเมืองอีสาน (ลาว) อาศัยอยู่แถบอำเภอสนม รัตนบุรี ท่าตูม ชุมพลบุรี และศีขรภูมิ

เนื่องจากประชาชนมีภาษาพูดที่แตกต่างกันจึงทำให้แต่ละกลุ่มมีขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมที่แตกต่างกันบ้าง แต่อย่างไรก็ตาม ประชากรทั้ง 3 กลุ่ม มีความเป็นมาที่กลมกลืนกัน มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีความสามัคคีต่อกันเป็นอย่างดี ไม่ปรากฏการเกิดปัญหาระหว่างกลุ่มชนแต่อย่างใด

1.5 แผนยุทธศาสตร์ของจังหวัดสุรินทร์

วิสัยทัศน์

เกษตรอินทรีย์เป็นเลิศ เปิดประตูสู่อินโดจีน

ประเด็นยุทธศาสตร์

1. ด้านเกษตรอินทรีย์
2. ด้านการพัฒนาไหมสุรินทร์และผลิตภัณฑ์ OTOP
3. ด้านการฟื้นฟูอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์

1. ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตและเพิ่มคุณภาพของผลผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์
2. การพัฒนาผ้าไหมสุรินทร์ และผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ก้าวไกลสู่ตลาดโลก

3. การเพิ่มพื้นที่สีเขียว

กลยุทธ์

1. เพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์
2. จัดตั้งและเพิ่มความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรเพื่อการแปรรูปและการตลาด
3. เพิ่มศักยภาพการผลิตผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ OTOP
4. เพิ่มพื้นที่ปลูกป่า

1.6 แผนปฏิบัติการ 4 ปี (พ.ศ. 2548-2551) จังหวัดสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์ เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง มีพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิมากที่สุด พื้นที่ตอนล่างของจังหวัดติดกับประเทศกัมพูชาซึ่งเป็นแหล่งอารยธรรมที่เก่าแก่ซึ่งมีศักยภาพพัฒนาการท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก มีการทอผ้าไหมพื้นเมืองที่มีคุณภาพมีเอกลักษณ์เป็นผ้าไหมยกทองลายโบราณชั้นสูง

ศักยภาพการพัฒนาของจังหวัดสุรินทร์

1. เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิอินทรีย์ที่มีชื่อเสียง
2. มีแหล่งอารยธรรมที่เก่าแก่ และหลากหลาย
3. แหล่งผลิตผ้าไหมพื้นเมืองที่มีคุณภาพ และมีเอกลักษณ์โดดเด่น โดยเฉพาะผ้าไหม ยกทองลายโบราณชั้นสูง
4. มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก

1.7 วิสัยทัศน์จังหวัดสุรินทร์ “เกษตรอินทรีย์เป็นเลิศ เปิดประตูสู่อินโดจีน”

เป้าประสงค์การพัฒนา

1. ลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และคุณภาพของการผลิตเกษตรอินทรีย์
2. เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
3. พัฒนาผ้าไหมสุรินทร์ ให้ก้าวไกลสู่ตลาดโลก
4. ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ตระหนักในการใช้พลังงานจากธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ประชาชนตื่นตัวในการฟื้นฟู อนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. ประชาชนมีความรู้ คุณธรรม จริยธรรม มีสุขภาพดี และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

2. ผ้าไหม

2.1 ที่มาของผ้าไหม

คำว่า “ผ้าไหม” ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ของถ้อยคำที่หลากหลายฝังเข้าไปสู่จิตใจ เช่น ราคาสูงจนหาค่ามิได้ เป็นเงามั่น หรุหร่า เอเชีย ถนนสายไหม วิธีการค้าขายของคนโบราณ และ เพราะเป็นประวัติศาสตร์อันยาวนาน

เรื่องของผ้าไหม ถ้าสามารถย้อนหลังกลับไปสู่เอเชีย และ ไปยังการพัฒนาอารยธรรม ได้อย่างน่าชื่นชม คนสมัยโบราณของประเทศจีนหรือถ้าย้อนหลังไปอีก 3000 ปี ก่อนคริสตกาล ที่นั่นยังมีหลักฐานของการเลี้ยงหม่อนไหม เพราะเป็นความสวยงาม และความหายากอัตรา เปรียบเทียบทองคำต่อผ้าไหมเป็นสิ่งสำคัญที่ตีเทียม และในปัจจุบัน 1 กิโลกรัม (2 ¼ Ld) ของผ้าไหม สีแดงเข้ม โดยได้ค่าตอบแทนประมาณ £1300 สเทอริง

กว่าผ้าไหมจะถึงยุโรปใช้ระยะเวลาเดินทางที่วัดได้ 1 หมื่นกิโลเมตร (6,120 ไมล์) ตาม ถนนสายไหม และการเดินทางแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 3 ถึง 8 ปี กองคาราวานได้ลำเลียงสินค้าที่หลากหลายตามแนวเส้นทางน้อยที่สุด เริ่มจากก่อนศตวรรษที่ 2 เส้นทางสายไหมได้ขยาย ออกจากประเทศจีนผ่านเอเชียกลาง ไปยังประเทศอินเดีย และเข้าประเทศซีเรีย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ อาณาจักรโรมัน ด้านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร นอกเหนือจากนี้ก็มี ผลิตภัณฑ์แก้ว เพชรพลอย เครื่องเทศ เส้นใยเศษไหม และผ้าไหมทอ ซึ่งเป็นสินค้าที่ดีเลิศ และ เป็นที่ต้องการมากของชาวยุโรปได้มีการแลกเปลี่ยนกับ ไวน์ เรซิน น้ำหวาน อัลมอนด์ ทองแดง ดีบุก และขนสัตว์ เพราะด้านสิ่งทอมีการปิดบังเป็นความลับ ทำให้เกิดความคลุมเครือเกี่ยวกับต้น กำเนิด และองค์ประกอบของผ้าไหม ความตายเป็นการลงโทษสำหรับคนทรยศที่เผยความลับของ การผลิตผ้าไหมหรือ การส่งออกหนอนไหมเมล็ด ต้นหม่อน หรืออะไรก็ตามที่เกี่ยวข้อง กระบวนการผลิตผ้าไหม ด้วยวิธีนี้เองประเทศจีนได้ป้องกันเอกลักษณ์ของผ้าไหมเป็นระยะเวลานาน ถึง 2000 ปี

ตารางที่ 2.1 ตารางแสดงการพัฒนาอุตสาหกรรมผ้าไหม

ลำดับ วัน เดือน ปี Chronology	การพัฒนาอุตสาหกรรมผ้าไหม Development of Silk Industry
ก่อนคริสตกาล Be	
3000	เป็นการกล่าวถึงครั้งแรกของการเลี้ยงหม่อนไหมในประเทศจีน
3000-2000	ขงจื้อกล่าวถึงหม่อนไหมและต้นหม่อน
2000	การเตรียมการเกี่ยวกับปฏิทินผ้าไหม : การดำรงชีวิตของหนอนไหมที่

	เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของชาวจีน
200	ผ้าไหมเป็นสินค้าที่มีค่าที่ผ่านเส้นทางสายไหมไปยังประเทศที่ทราบกัน ในโลกแห่งอารยธรรม : จนกระทั่งผ้าไหมได้เป็นเอกลักษณ์ของชาวจีน; ผ้าไหมถูกลักลอบไปยังประเทศจีน
ในปีคริสต์ศักราช Ad	
ศตวรรษที่ 3-5	ผ้าไหมมาถึงประเทศญี่ปุ่น และประเทศข้างเคียงของจีน
ศตวรรษที่ 6	ในปีคริสต์ศักราช 552; พระ 2 รูป ได้นำไข่ม่อนไหม, กิ่งของต้น หม่อนและรายละเอียดของการเลี้ยงหม่อนไหมไปยังเมืองบิแซนเทียม (Byzantium) ซึ่งเป็นเมืองของกรีกโบราณ
ศตวรรษที่ 7	หลังจากการปราบปรามชาวเปอร์เซีย (Persians) ชาวอาหรับได้เริ่มงาน ศิลปะการทำผ้าไหมและระหว่างนั้นการปฏิบัติการทางทหารก็เข้าสู่อาฟ ริกาเหนือ (North Africa) ทางใต้ของสเปนและซิซิลี (Southern Spain And Sicily)
ศตวรรษที่ 13-14	อิตาลี และฝรั่งเศส (Italy and France) ก็ได้กลายเป็นชาวยุโรปกลุ่มแรก ผู้ผลิตและผู้อบรมสั่งสอน; ได้รับการปรับปรุงเทคนิคการทอผ้า; โลอันซ์ (Lyons) เมืองในภาคตะวันออกเฉียงของฝรั่งเศสเป็นศูนย์กลางของ อุตสาหกรรมผ้าไหม
ศตวรรษที่ 17	อุตสาหกรรมผ้าไหมในสวิสเซอร์แลนด์ (Switzerland), เยอรมันนี (Germany) และอังกฤษ (Britain)
ศตวรรษที่ 18-20	อุตสาหกรรมนี้เพิ่มขึ้นมาก และการเปลี่ยนแปลงของอากาศตามฤดูกาล ในยุโรป การกลับมาของหัตถกรรมผ้าไหมไปยังสถานที่ ซึ่งมีมาแต่เดิม คือ ญี่ปุ่น (Japan) เกาหลี (Korea) และอินเดีย (India): เป้าหมายของชาว ยุโรป คือ การบรรลุถึงกระบวนการผลิตผ้าไหมอย่างต่อเนื่อง

ที่มา : Hahn, S, 1991 : p.18

ดังนั้น ผ้าไหมได้กลายเป็นสิ่งจำเป็น และสำคัญที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ สำหรับการค้าขายของ
ชาวจีนกับโลกตะวันตกผู้ซึ่งร่วมการค้ากับชาวจีนที่มีความต้องการมากขึ้น และเป็นตำนานเล่าขาน
กันมากที่สุด และแพร่กระจายไปเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ผ้าไหม ซึ่งมีเรื่องเล่าต่อ ๆ กันมา และได้มีการ
พูดกันว่าไหมได้มาจากส่วนใบของต้นไม้ หรือจากดอกไม้อะเลทรายของชาวจีน ซึ่งเห็นด้วยกับ

หนึ่งในตำนานเหล่านี้ว่า จักรพรรดิของจีน ชื่อ สีหลิงซี (His-Ling Shi) เป็นผู้ซึ่งยังคงได้รับการเคารพยกย่องเหมือนเทพนิยายเหมือนเทพธิดา Yuanfei เป็นผู้อุปถัมภ์งานผ้าไหมอยู่มาวันหนึ่งในสวนใกล้ตำหนักของเธอได้สังเกตเห็น “ผล” ของหมอนเคลื่อนไหวไปมา ได้มีการตรวจสอบอย่างละเอียด และดูแลใกล้ซิดจึงสังเกตเห็นได้ว่าไม่ใช่ผลของหมอน แต่เป็นหนอนไหมที่มีการม้วนของเส้นใยมีลักษณะมันวาวสุกใส หรือจากบางแหล่งได้พบว่า ตอนที่จักรพรรดิกำลังเสวยอาหารเข้าอยู่ที่ใต้ต้นหมอนก็มีบางสิ่งบางอย่างตกลงมาข้างถ้วยน้ำชา จากนั้นเมื่อแตกตัวส่วนที่แยกออกมาก็เป็นเส้นไหมแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในเวลาต่อมา

ในศตวรรษที่ 2 ก่อนคริสตกาล ผู้ลี้ภัยได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตผ้าไหมไปยังประเทศเกาหลี จากจุดนั้นเป็นต้นมาในที่สุดก็มาถึงประเทศญี่ปุ่น ในปีคริสต์ศักราช 2001 เอกอัครราชทูตหลาย ๆ ท่าน ได้ไปยังประเทศจีน ได้มีการสอบถามเพิ่มเติมจากผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องความลับในการผลิตผ้าไหมแต่ไม่ประสบความสำเร็จ การควบคุมดูแลยังคงให้ความระมัดระวังเพิ่มมากขึ้น ตามธรรมเนียมปฏิบัติต้องหยุดตรวจค้นลูกค้าที่จะเดินทางเข้าออกนอกประเทศทุกคนกษัตริย์ของโคทานได้ถามถึงการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหญิงแห่งจักรพรรดิของจีน ได้อ้อนวอนขอโดยตรงจากเธอเพื่อให้ช่วยนำเมล็ดหมอน และรังหนอนไหมด้วยตัวเธอเอง

ในยุคกลางของศตวรรษที่ 17 ประเทศอาหรับได้เผยแพร่ผ้าไหมไปยังดินแดนแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน และไกลออกไปสู่ประเทศสเปน และอิตาลี โดยการส่งเสริมของ Louis XI (1423-1483) อุตสาหกรรมผ้าไหมของฝรั่งเศสได้ปรับปรุงเทคนิคการทอได้ดีขึ้น ทั้งได้อนุญาตให้ทำการผลิต และจัดกระบวนการทำงานให้เข้าหลักการทอให้ดีขึ้น ทั้งได้อนุญาตให้ทำการผลิตและจัดกระบวนการทำงานให้เข้าหลักแห่งเหตุผล และที่เมืองไลอันซ์ (Lyons) อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงของฝรั่งเศสได้กลายเป็นเมืองศูนย์กลางผ้าไหมที่สำคัญ ดังเช่น ช่วงต้นศตวรรษที่ 14 การค้าขายผ้าไหมของเยอรมัน ได้เจริญรุ่งเรืองใน Augsburg, Nuremberg, ULM และ Regensburg อุตสาหกรรมผ้าไหมของพรชเซีย ได้ประสบความสำเร็จภายใต้ Frederick The Grate (1712-1786) ไปสิ้นสุดของศตวรรษที่ 18 แต่ก็ก็เป็นระยะเวลาไม่นานเท่าไรก็ได้้นำเรื่องราวขึ้นมาระบุวันที่อยู่ในช่วงระหว่าง 1934 และ 1945 ที่ประเทศเยอรมันได้ให้การสนับสนุนการผลิตผ้าไหมอีกครั้งหนึ่ง การผลิตผ้าไหมในยุโรปทุกวันนี้เป็นเรื่องที่เล็กน้อย ไม่มีความสำคัญ แต่ก็ได้ผลิตในปริมาณที่เล็กน้อยที่ฟาร์มผ้าไหม Lulling stone ใกล้กับ Seven Oaks ในเมือง Kent และได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีอันเกี่ยวกับผ้าไหม ซึ่งชาวอังกฤษได้ใช้ผ้าไหมนำมาทำชุดแต่งงานจนถึงปัจจุบัน (Hahn, S. 1991)

2.2 การผลิตไหม

ไหมที่มีเส้นใยซึ่งใช้ทอเป็นผ้าได้นั้น เป็นแมลงในอันดับเลพิโดปเทอรา (Lepidoptera) มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Bombyx Mori* ไหมชนิดที่คนนำมาเลี้ยงมีหลายพันธุ์จำแนกออกได้ตามลักษณะต่าง ๆ เช่น จำแนกตามจำนวนวงจรชีวิตต่อปี ได้แก่ พันธุ์ที่ฟักออกจากไข่ตามธรรมชาติ ได้ 1 หรือ 2 ครั้งต่อปีพันธุ์นี้มีกำเนิดมาจากเขตอบอุ่นกับพันธุ์ที่ฟักไข่ตามธรรมชาติได้หลายครั้งต่อปีซึ่งมีกำเนิดในเขตร้อน

ถ้าจำแนกจากแหล่งกำเนิด ได้แก่ พันธุ์ญี่ปุ่น พันธุ์จีน พันธุ์ยุโรป ไทยพันธุ์ญี่ปุ่น และพันธุ์จีนจะมีความแข็งแรงสูงกว่าพันธุ์ยุโรป นอกจากนี้อาจจำแนกตามสีของรังไหม ได้แก่ พันธุ์ที่รังไหม สีขาว สีเหลือง สีเหลืองทอง สีเหลืองอมชมพู พันธุ์ที่มีผู้นิยมเลี้ยงและมีราคาสูง คือ พันธุ์ที่ให้รังสีขาว (มณฑล จันทร์เกตุ เลียด.2541)

กระบวนการเลี้ยงไหม เรียกว่า Sericulture เป็นระบบที่ได้รับการพัฒนามาจากประเทศญี่ปุ่น โดยเริ่มต้นตั้งแต่การพัฒนาพันธุ์ไหม และจากการทดลองในห้องปฏิบัติการพันธุ์ไหมที่มีคุณภาพดีที่สุด คือ พันธุ์ *Bombyx Mori* วงจรของการเพาะเลี้ยงไหมเริ่มจากขั้นตอนการวางไข่ของตัวแมลงไหม หลังจากไข่ฟักและแตกออก เป็นตัวหนอนลูกเลี้ยงด้วยใบหม่อนอ่อน โดยใช้เวลาประมาณ 35 วัน หนอนไหมเจริญเติบโตได้อย่างรวดเร็วจนมีน้ำหนักประมาณ 10,000 เท่าของเมื่อแรกเกิดถึงไม้เล็ก ๆ ที่วางเตรียมในจานก็จะถูกหนอนไหมนำไปใช้เริ่มสร้างรัง เรียกว่า รังไหม (Cocoon) ซึ่งมีลักษณะเป็นใยไหมที่เกิดจากหนอนไหม อัดปล่อยของเหลวออกจากต่อมรวมสองต่อมในรูเดียวกันจากส่วนหัวของตัวหนอน ดังนั้นจึงได้ออกมาเป็นเส้นใยที่เกาะติดกันด้วยสาร Seri in ช่วงเวลาเพียง 2-3 วัน หนอนไหมสามารถปั่นเส้นใยออกมาได้ยาวถึง 1 ไมล์ (1.6 กิโลเมตร) และล้อมรอบตัวของมันเองเอาไว้อย่างสมบูรณ์ เมื่อตัวหนอนเจริญเติบโตต่อไปจะเปลี่ยนสภาพเป็นดักแด้แล้วจึงโตเป็นแมลง จากนั้นก็จะปล่อยสารละลายที่สามารถละลายเส้นใยที่เป็นรังไหมให้เปิดเป็นรูบริเวณปลายของรัง เพื่อคลานออกสู่ภายนอกได้ในธรรมชาติการผสมและวงจรของไหมดังกล่าวเพียงปีละครั้งเท่านั้น แต่ในการเพาะเลี้ยง และการผลิตต้องอาศัยหลักวิชาการทางวิทยาศาสตร์เข้าช่วย อาจสามารถทำให้ถึงปีละ 3 ครั้ง (วีระศักดิ์ อุดมกิจเดชา. 2542)

2.3 เส้นใยไหม

ไหมเป็นเส้นใยธรรมชาติที่ได้จากสัตว์ นับเป็นเส้นใยที่ได้พบเห็นกันอย่างยาวนานที่สุด โดยส่วนใหญ่ประกอบด้วยโปรตีนประเภท Albumen และมีลักษณะพิเศษ เฉพาะที่สุด คือ ความเหนียว และความนุ่มนวล

ในกระบวนการผลิตเส้นใยทั้งหมด เส้นใยไหมเป็นสิ่งหนึ่งที่มีลักษณะคล้ายกับผิวหนังมนุษย์ ในแง่ของส่วนประกอบทางอินทรีย์สาร และมีลักษณะของการป้องกันสิ่งที่เป็นภัยจากภายนอก เช่นเดียวกับคุณสมบัติที่แยกออกได้ชัดเจนทั้งความร้อน และความเย็น ได้อย่างดีเยี่ยม มีความสามารถที่จะดูดซับความชื้นได้สูงถึง 30 เปอร์เซ็นต์ จากน้ำหนักที่แห้งโดยปราศจากความรูสึกเปียกชื้นตามที่เป็นอยู่ด้วยเหตุนี้จึงมีผลในการป้องกันผิว และไม่ขัดขวางต่อการระบายอากาศของผิวสามารถต้านการทำลายโดยแมลง และการผูกพันได้เช่นเดียวกันแต่ไวต่อแสงอาทิตย์ และสารละลาย (Alkaline) หรือมีลักษณะเป็นด่างมีความหนาแน่นเป็นพิเศษทั้งในสภาพที่แห้งหรือเปียกยืดออกได้ถึง 15 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งหมายถึงเส้นใยไหมยาว 1 เมตร สามารถยืดออกได้ถึง 15 เซนติเมตร (6 นิ้ว) โดยไม่ขาดออกจากกัน

การปรากฏเป็นสีของรังไหมจะค่อย ๆ เปลี่ยนไป สีของเส้นใยไหมดิบ ขึ้นอยู่กับการก่อสารเม็ดสีที่หนอนไหมได้บริโภคเข้าไปเป็นอาหาร สารที่เป็นสี และแร่ธาตุ ตามธรรมชาติจะถูกจัดเข้าไปอยู่ในสารอินทรีย์แต่เมื่อเส้นใยออกไปบางส่วนของสิ่งเหล่านี้จะหายไปหลังจากกระบวนการชะล้างในสารละลายสบู่มเข้มข้น 1-2 เปอร์เซ็นต์ จะยังคงเหลือแต่เส้นใยไหมสีซีดขาวเหลืออยู่ ซึ่งมักจะมีน้ำหนักสูญหายไปจาก ไหมดิบ 30 เปอร์เซ็นต์ การสูญเสียย่น้ำหนักไปมากเช่นนี้ย่อมหมายถึง การสูญเสียต้นทุนจำนวนมากเช่นกัน เมื่อเป็นเช่นนี้บางครั้งผู้ผลิตจะพยายามที่จะชดเชยโดยการเพิ่มน้ำหนัก เส้นใยด้วยสารเรโละหรือพีชมักจะเกิดขึ้นในช่วยของกระบวนการย้อมสีใช้กลวิธีพลิกแพลงมาใช้เพื่อให้น้ำหนักเพิ่มขึ้นได้สูงไปถึง 4 เท่าของไหมดิบดั้งเดิม การเพิ่มน้ำหนักให้แก่เส้นใยไหมด้วยวิธีการอื่น ไม่สร้างสรรค์เช่นนี้ จะก่อให้เกิดการหักของเส้นใยเร็วขึ้นกว่าเดิมหรือเกิดการเสื่อมสภาพ เมื่อเกิดกระบวนการรวมตัวกับออกซิเจน

รายการต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นกระบวนการในการประยุกต์ใช้ไหมดิบ

ไหมไม่ได้ฟอกสี (Unbleached Silk) ไหมจะกระด้างหรือไหมแข็ง (Hard Silk) หรือไหมเส้นใยไม้ (Best Silk) เป็นไหมที่ไม่ได้ชะล้าง ไหมดิบเป็นไหมที่ไม่มีความเงามันซึ่งยังคงมีเส้นใยไม้บางส่วนอยู่ อาจจะมีลักษณะเป็นสีเหลืองหรือสีขาว

ไหมนุ่ม (Supple Silk) ไหมที่มีผิวด้านเป็นไหมที่ได้ทำการชะล้างเอาเส้นใยออกไปแล้วครั้งหนึ่ง (บางครั้งจะเรียกว่า Dumucuite) ไหมที่ถูกทำให้นุ่มจะมีน้ำหนักหายไป 6-12 เปอร์เซ็นต์

ไหมที่ได้ทำการเอาเส้นใยไม้ออกแล้ว (Silk With Bats Removed) ไหมเงามันบางครั้งถูกเรียกว่า ไหม "Cutie" เป็นไหมที่ถูกชะล้างเอาเส้นใยไม้ออกหมดแล้ว เป็นไหมที่อ่อนนุ่มมาก ซึ่งชนิดของไหมจีน และไหมญี่ปุ่นน้ำหนักจะหายไป 18-22 เปอร์เซ็นต์ หรือถ้าเป็นชนิดไหมยุโรป น้ำหนักจะหายไป 25-30 เปอร์เซ็นต์

การฟอกไหมด้วยกรดอ่อน (Silk Treated with Weak Acid) บางครั้งเกี่ยวข้องไปถึงไหม “Aviverte” เมื่อมีการฟอกด้วยสารละลายของกรดอ่อน และมีลักษณะเป็นคลื่นจากการสัมผัส

2.4 จากเส้นใยสู่ผ้า

หลังจากแยกไหมดิบออกจากรังไหม ซึ่งกระบวนการต่อไปเป็นการปั่นให้เป็นเส้นด้าย เพื่อทอเป็นผืนผ้า ซึ่งไหมบางชนิดอาจจะไม่เหมาะสมกับช่างเพนทส์ผ้าไหม นอกจากนี้ยังมีวิธีการผลิตผ้าไหมมีหลากหลายวิธี เพื่อพยายามลดต้นทุนการผลิตบางครั้งมีความจำเป็น และมีความเป็นไปได้ต่อการใช้ไหมดิบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ทั้งไหมที่ได้จากไหมเลี้ยง ซึ่งให้คุณสมบัติที่ดี และไหมป่าซึ่งส่วนใหญ่คุณภาพต่ำกว่าอาจทำให้เกิดความเสียหายได้

ชนิดของผ้าไหม (Type of Silk Fabric)

ชนิดของผ้าไหมแม้จะได้มาจากเส้นใยไหมชนิดเดียวกัน การสาวไหม การทำเส้นด้าย และความยาวของเส้นใยเมื่อทอเป็นผืนผ้าแล้วมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ทำให้ทราบชนิด และคุณภาพของเส้นใยที่ใช้ทอได้ทันที แต่มิได้มีการขบถข้อบังคับได้ให้ระบุ เช่น (อัญรภาพ ไสละสูต, 2537)

Silk คือ ผ้าไหมที่ผลิตด้วยเส้นใยไหมเลี้ยง

Reeled Silk คือ ผ้าไหมที่ทำมาจากเส้นใยไหมเลี้ยงที่ยาวตั้งแต่ 300 หลาขึ้นไป

Wild Silk และ Tussah Silk คือ เส้นใยไหมป่า สีนํ้าตาลอ่อน ใยสั้น ผลิตเป็นผ้าโดยไม่ฟอกก็ผึ่งออก นิยมใช้ธรรมชาติส่วนมากทำมาจากประเทศจีน

Raw Silk คือ ผ้าไหมดิบ ทอจากเส้นใยไหมเลี้ยงไม่ฟอกเอาเซรีซินออก สีธรรมชาติ สีน้ำตาลบางทีสีเหลืองเข้ม

Dupion Silk คือ ผ้าที่ผลิตด้วยเส้นใยไหมที่ตัวหนอนสองตัวทำรังอยู่ด้วยกัน เส้นใยมีขนาดใหญ่ไม่เรียบ เรียกสั้น ๆ ว่า Dupiont

Spun Silk คือ ผ้าที่ผลิตด้วยเส้นใยไหมสั้น ๆ บางที่เป็นเศษไหมที่ดึงออกในเวลาสาวไหม บางทีก็นำมาจากรังไหมที่ตัวผีเสื้อไหมเจาะใยให้ขาดออกไปแล้วทำเป็นผ้าเนื้อหยาบหนาเวลาทอใช้ Reeled Silk เป็นด้ายยืน

2.5 สมบัติทั่วไปของเส้นใย

เส้นใยเป็นเส้นใยโปรตีนที่ได้จากธรรมชาติ และเป็นเส้นใยธรรมชาติชนิดเดียวที่เป็นเส้นใยยาว (Filament) ต่างจากเส้นใยธรรมชาติอื่น เช่น ฝ้าย ขนสัตว์ ลินิน ที่ล้วนเป็นเส้นใยสั้น (Staple Fiber) รังไหมจะประกอบด้วยเส้นไหมดิบที่เรียกว่าเส้นไหม ไฟโบรอิน (Fibroin) สองเส้นร้อยละ 75 โดยน้ำหนักที่เกาะติดกันและเคลือบด้วยกาวไหม หรือเรียกว่า Sericin ร้อยละ 25

โดยน้ำหนัก นอกจากนี้ในเส้นไหมจะมีไขมันและน้ำมันอยู่ประมาณ 0.5-1 เปอร์เซ็นต์ และสารสีธรรมชาติประมาณ 1-1.4 เปอร์เซ็นต์ ปริมาณของกาวไหมจะขึ้นกับพันธุ์ไหม เช่น ไหมเลี้ยงพันธุ์ Bombyx Mori หรือ Mulberry Silk จะมีกาวไหม 20-30 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่ไหมป่าพันธุ์ Tussah จะมีกาวไหม 5-15 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นเมื่อจะทำการสาวเส้นไหมจากรังไหมจะต้องนำรังไหมไปต้มเพื่อทำให้รังไหมอ่อนนุ่มสม่ำเสมอจนตลอดทั้งรัง และกาวไหมบางส่วนจะละลายไปทำให้สาวหาเงื่อนได้ง่ายและไม่ขาดบ่อย เพราะเส้นใยคลายตัวออกอย่างเป็นระเบียบส่งผลให้สามารถสาวไหมออกจากรังได้ง่าย มีปริมาณเศษไหมชั้นนอก เศษไหมชั้นใน และรังไหมที่สาวไม่ออกเหลือน้อยที่สุด รังไหมของหนอนไหมแต่ละรังจะสามารถสาวเป็นเส้นใย ซึ่งมีความยาวต่อเนื่องได้ประมาณ 1500 ฟุต หรือ 500 หลา (Bombyx Mori) เป็นพันธุ์ของหนอนไหมที่มีคุณภาพดีที่สุดในขณะนี้ใช้อย่างกว้างขวาง และพบในเขตตะวันออกไกล) สำหรับเส้นใยที่ขาดไม่มีความยาวต่อเนื่องหรือที่เป็นส่วนด้านในของรังที่มีความยาวไม่มากนักจะนำไปปั่นเป็นเส้นด้ายเรียกว่า ไหมปั่น (Spun Silk)

2.6 การทดสอบผ้าไหม

การทดสอบ มีความหมายครอบคลุมตั้งแต่ การตรวจเพื่อรู้ชนิดว่าเป็นเส้นใยประเภทใด การตรวจเพื่อทราบคุณสมบัติของเส้นใย ความต้านแรงดึง ความแน่นจำเพาะ การตรวจเพื่อทราบความสมบูรณ์ของเส้นใยเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในงานอุตสาหกรรม เป็นการตรวจเพื่อทำผ้าให้ใช้ได้ตามความประสงค์ และรวมถึงการตรวจตามหลักวิชาเคมี เพื่อทราบส่วนประกอบของเส้นใย และส่วนผสมของเส้นใยหลาย ๆ ชนิด ในผ้าผืนเดียวกัน สำหรับผู้บริโภครและการนำไปใช้ในงานต่าง ๆ (อัจฉราพร ไสละสูต. 2539)

2.6.1 การทดสอบโดยการเผาไหม้

ผ้าไหมที่ใช้สำหรับเพนท์สีต้องเป็นผ้าไหม 100 เปอร์เซ็นต์ หรือผ้าไหมที่มีส่วนผสมของไหม และขนสัตว์หรือ ผ้าที่ไม่สามารถจัดเป็นพวกได้อย่างถูกต้อง ถ้าไม่แน่ใจว่าผ้า นั้นเป็นผ้าไหม 100 เปอร์เซ็นต์ ก็สามารถทดสอบได้โดยการเผาไหม้ว่าใช่หรือไม่โดย ลักษณะเฉพาะของกลิ่น และส่วนที่เหลือตกค้างแสดงให้เห็นได้ว่าเป็นผ้าชนิดใดหรือ ถ้าสงสัยว่าผ้า นั้นจะทอดด้วยใยสองชนิดผสมกันให้เกาะเส้นด้ายขึ้น และเส้นด้ายพุ่งแยกออกแล้วม้วนเข้าเกลียว จากนั้นติดไฟทำให้ลูกไหมในงานแก้ว

เส้นใยจากสัตว์จะไหมอย่างช้า ๆ และมีกลิ่นที่ชัดเจน กลิ่นของผ้าขนสัตว์เหมือน เส้นผม หรือขนลูกนก ขนลูกไก่ และเหลือไว้เป็นสีดำ ๆ เป็นโพรง เป็นลูกทรงกลมเล็ก ๆ ไม่สม่ำเสมอ แตกเป็นเศษเล็กเศษน้อยอย่างง่ายคายคล้ายกับเม็ดกรวด และผงผ้าไหมมีกลิ่นไม่รุนแรง

มากเท่าขนสัตว์ การตรวจสอบ ส่วนสำคัญที่ใหม่จนเกรียมหรือการเผาไหม้ ถ้าไม่มีปริมาณ กำมะถันเหมือน ผ้าขนสัตว์

เส้นใยจากพืช เช่น ฝ้าย และลินิน จะลู่ใหม่เร็วมากด้วยเปลวที่เคลื่อนที่อยู่เสมอ การเผาไหม้ฝ้ายลินิน กัญชา ป่าน ปอ ปอกระเจา ป่านรามิ และเรยอน มีลักษณะเฉพาะที่เหมือนกับ ฝ้ายกลั่นจะเหมือนกับการเผากระดาษสิ่งที่เหลืออยู่เป็นเถ้าของส่วนที่เหลือตกค้าง (Tuck man, D. & Janas, J. 1992)

2.6.2 การทดสอบด้วยการหยดสีบนผ้าไหม

ในที่นี้จะให้เห็นตัวอย่าง เพื่อจะได้ดูว่าสีสามารถทำให้เกิดผลต่อผ้าแต่ละชนิดใน รูปแบบที่แตกต่างกัน เพียงหยดสีให้เป็นหยด ๆ ลงบนผ้าแต่ละผืน จะเห็นได้ว่าสีแพร่กระจายออก ได้อย่างเหมาะสมไปตามความหนาของวัสดุและองค์ประกอบของผ้าทอ

การหยดสีบนผ้า จะเห็นได้ว่าสีกระจายไปตามขวางเป็นบริเวณกว้างบนผ้าที่หนา กว่าและวัสดุที่มีคุณภาพไม่ดี สีเป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับช่างเพนท์สีผ้าไหม เพราะความหนาของ ผ้าไหมนั้นจำเป็นต้องใส่ใจ เมื่อสามารถคำนวณได้ว่าใช้ปริมาณสีเท่าไรต่อการใช้ ด้วยเหตุผลนี้ เป็นผลดีต่อการเตรียมสีไว้ให้มากที่สุดดีกว่าเตรียมสีไว้เพียงน้อยนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อ เพนท์สีในบริเวณกว้างซึ่งเป็นอุปสรรคต่อสิ่งๆ ที่เหมือนกันของระดับความอ่อน - เข้มของสี ๆ หนึ่ง (Hahn, S. 1991)

3. ผ้าไหมในประเทศไทย

สำหรับประเทศไทย มีการค้นพบเส้นใยไหมมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ สำหรับเรื่อง การทอผ้าไหมนั้นยังไม่มีที่ยืนยันว่าเริ่มทอผ้าไหมตั้งแต่เมื่อใด แต่สันนิษฐานว่าในประเทศไทยเริ่ม มีการใช้ผ้าไหมที่ผลิตขึ้นทั้งในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศมาตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย และ ใช้กันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

3.1 การผลิตเส้นใยไหมในประเทศไทย

การผลิตเส้นใยไหมซึ่งเป็นวัสดุที่ใช้ในการผลิตผ้าไหมในประเทศไทยรัฐบาลเริ่มให้ ความสำคัญอย่างจริงจังมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา โดยเฉพาะการผลิตและการเลี้ยงไหมใน ภาคอีสาน ซึ่งเป็นแหล่งผลิตไหมที่สำคัญที่สุดของประเทศ มีการส่งเสริมการบำรุงพันธุ์ และการ ให้ความรู้ในการเลี้ยงไหมให้ถูกวิธี การผลิตเส้นไหมในประเทศไทยมีการทำอยู่ 2 ระดับ ดังนี้ (วิบูลย์ ธีสุวรรณ. 2530)

ระดับชาวบ้าน มีการผลิตเส้นไหม โดยทำการสาวไหมจากรังไหมพันธุ์พื้นเมืองที่เพาะเลี้ยงไว้ เส้นไหมที่ได้จะมีสีเหลือง ไม่เรียบ มีปมปม เนื่องจากพันธุ์ไหมพื้นเมืองจะให้เส้นใยที่สั้นกว่าพันธุ์ลูกผสม 3-4 เท่า ฉะนั้นในระหว่างที่สาวไหมจึงต้องมีการต่อเส้นใยเสมอ ๆ ทำให้เส้นไหมที่ได้ มีปมเป็นช่วง ๆ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของไหมสาวมือที่เครื่องจักรไม่สามารถทำได้

ระดับโรงงาน การผลิตเส้นไหมในโรงงานนี้จะทำการสาวไหมจากรังไหมลูกผสม ซึ่งต้องอาศัยเทคนิค และเครื่องมือที่ซับซ้อนมากกว่าการสาวไหมระดับชาวบ้าน เส้นไหมที่ได้จะมีความยาว เหนียว เรียบ และสม่ำเสมอ จึงเหมาะที่จะใช้เป็นไหมยืนในขั้นตอนการทอผ้าโรงงานสาวไหมในประเทศไทยที่สำคัญ ๆ ได้แก่ บริษัท จุลไหมไทย จำกัด บริษัท ชยาธรกิจและการเกษตร บริษัท บุญมา จำกัด ศูนย์กองการไหมโคราช เป็นต้น

3.2 การผลิตผ้าไหม

การผลิตผ้าไหมมีแหล่งผลิตที่สำคัญ 2 แหล่ง ดังนี้ (วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2530)

3.2.1 การผลิตผ้าไหมจากอุตสาหกรรมในครัวเรือน

เป็นการผลิตในครัวเรือนตามท้องถิ่นต่าง ๆ ลักษณะหรือลวดลายของผ้าไหมจะขึ้นอยู่กับแหล่งผลิต ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ประจำของแต่ละท้องถิ่น ในการผลิตผ้าไหมพื้นเมืองส่วนมากเป็นลักษณะหัตถกรรมในครัวเรือน และอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่มักทำเป็นอาชีพเสริมดังนั้น การผลิตจึงไม่ต้องใช้เครื่องทุ่นแรงที่มีการลงทุนสูง แต่อาศัยความชำนาญที่สืบทอดกันมาปริมาณการผลิตจึงไม่แน่นอน ลักษณะการจำหน่ายจึงต้องผ่านพ่อค้าคนกลางเป็น ส่วนใหญ่

3.2.2 การผลิตผ้าไหมจากโรงงานอุตสาหกรรม

จะผลิตเป็นจำนวนมากในรูปของ Mass Product โดยทำเป็นแบบเดียวกันเป็นจำนวนมากเท่าที่ความต้องการมีสีสันทัดต่างกันไป ถ้าต้องการให้มีลวดลายก็ใช้เทคนิคการพิมพ์ลวดลายลงบนผืนผ้าภายหลังการทอก็ได้

3.3 กรรมวิธีการทอหรือเทคนิคการทอผ้าประเภทต่าง ๆ

การทอผ้าด้วยกรรมวิธีที่ต่างกันทำให้เกิดลวดลายที่ไม่เหมือนกัน ลวดลายที่เกิดบนผืนผ้าโดยทั่วไปเกิดขึ้นจากการทอผ้า 3 วิธีหลัก ดังนี้ (มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2544)

3.3.1 วิธีการมัดย้อมก่อนการทอ

ผ้าที่ได้จากกรรมวิธีนี้ คือ ผ้ามัดหมี่ พบว่ามีการทอผ้าด้วยกรรมวิธีนี้มากในหลายประเทศ เช่น เขมร อินโดนีเซีย มาเลเซีย อินเดีย และแอฟริกา เรียกเทคนิคนี้ว่า IKAT การทอผ้ามัดหมี่คือการทอผ้าที่มัดเส้นด้าย ไม่ว่าจะเส้นไหมหรือเส้นด้ายเพื่อสร้างลวดลายก่อนการย้อม ซึ่งผู้ทอ

จะต้องออกแบบลวดลายผ้าไว้ก่อนถ้าต้องการหลายสีก็ต้องมัดและ ย้อมหลายครั้งจนกว่าจะได้สี ครบตามต้องการแล้ว จึงนำไปทอด้วยเทคนิคการขัดสานธรรมดา ลวดลายบนผ้าจะเกิดตามรอยที่มัด ย้อมการมัดหมี่มี 3 ลักษณะ คือ การมัดด้ายเส้นพุ่ง การมัดด้ายเส้นยืน การมัดด้ายทั้งเส้นพุ่งและ เส้นยืน สำหรับประเทศไทยซึ่งนิยมทำกันมานานแล้ว ในภาคอีสาน และภาคกลางบางจังหวัดใน กลุ่มเชื้อสายลาวครั้งจะมัดหมี่เส้นพุ่ง ในขณะที่กลุ่มเชื้อสายกะเหรี่ยงจะใช้วิธีมัดหมี่เส้นยืน

3.3.2 วิธีการเพิ่มด้ายเส้นพุ่งพิเศษระหว่างการทอ

การทอผ้าด้วยวิธีนี้ใช้เส้นด้ายที่ย้อมสำเร็จสีต่าง ๆ นำมาทอเกิดเป็นลวดลาย เช่น ผ้าขิด ผ้าจก ผ้าแพรวา และผ้ายกดอก ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขิด เป็นกรรมวิธีการทำลวดลายผ้าโดยวิธีเพิ่มเส้นด้ายพุ่งพิเศษ เพื่อให้เกิดลวดลายยกตัว นูนกว่าสีพื้น หรือมีสีแตกต่างจากสีพื้น โดยใช้ไม้เขี่ยหรือ สะกิดเพื่อช้อนเส้นด้ายยืนขึ้นแล้วสอด เส้นด้ายพุ่งไปตามแนวเส้นใยที่ถูกจัดช้อนขึ้น จึงหวะการสอดเส้นด้ายพุ่งจึงทำให้เกิดเป็นลวดลาย รูปแบบต่าง ๆ เส้นด้ายพุ่งที่เพิ่มพิเศษจะใช้สีเดียวกันเท่านั้น

จก เป็นเทคนิคการทอผ้าเพื่อให้เกิดลวดลายคล้ายกับการปักผ้า โดยเพิ่มเส้นด้ายพุ่งพิเศษ สอดขึ้นลงโดยใช้ขนเม่น หรือไม้ หรือนิ้วมือสอดนับด้ายเส้นยืนแล้วยกขึ้น สอดด้ายเส้นพุ่งพิเศษ เข้าไป ทำให้เกิดเป็นลวดลายเฉพาะจุดหรือเป็นช่วง ๆ สามารถทำสนับสีลวดลายได้หลากสีซึ่งต่าง จากขิด ตรงที่ขิดจะใช้ด้ายเส้นพุ่งพิเศษสีเดียวพุ่งตลอด หน้ากว้างของผืนผ้าจากการทอจกใช้หลายสี โดยบรรจุอยู่ในกระสวยหลายอันตามจำนวนสีที่เพิ่มขึ้น

แพรวา เป็นเทคนิคการทอผ้าใหม่ ซึ่งทอด้วยไหมแท้ทั้งด้ายพุ่งและด้ายยืน ให้เกิดเป็น ลวดลายโดยการผสมผสานระหว่างลายขิดและ ลายจก การทอแพรวาจะทอโดยมีลายคั่นกลาง ระหว่างดอกตามขวางไปเรื่อย ๆ จนถึงเชิงผ้า จากนั้นจึงเป็นเชิงผ้าซึ่งจะเป็นลายอีกประเภทหนึ่งอยู่ที่ปลายสุดของผ้าเพื่อเป็นการจบลาย

ยกดอก เป็นกรรมวิธีการทอผ้าให้เกิดเป็นลวดลาย คล้ายกับการทอขิด โดยการยกตะกอก แยกด้ายเส้นยืน โดยใช้ด้ายเส้นพุ่งตั้งแต่หนึ่งเส้นหรือมากกว่าเข้าไปทำให้เกิดเป็นลวดลายต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะใช้ด้ายเงิน ด้ายทองเพื่อให้ต่างจากผ้าอื่น ๆ การเว้นเส้นยืนถี่ห่างไม่เท่ากัน จะทำให้เกิด ลวดลายทำนองเดียวกันกับการทำลวดลายบนเครื่องจักรสาน การทอยกนี้ใช้ตะกอกตั้งแต่ 2.8 อัน แล้วแต่ความซับซ้อนของลวดลาย การทอผ้ายกใช้เวลามากทำให้มีราคาแพง ดังนั้นการทอยกคือ การเพิ่มลวดลายในเนื้อผ้าเข้าไปเป็นพิเศษถ้าละลายนอกทั้งหมดก็ไม่ทำให้เนื้อผ้าเสีย จึงเรียก กรรมวิธีการยกว่า Supplementary

3.3.3 การตีเกลียวเส้นไหมหลายเส้นให้เป็นเส้นเดียว

กรรมวิธีการทอแบบนี้เป็นการทอผ้าฝ้ายมัดหวางกระรอกหรือ ที่เรียกในภาษาอีสานว่า ผ้ามะโม หรือไหมควบ หรือผ้ากระเนียวในภาษาเขมร มีการทอมากในจังหวัดที่มีกลุ่มชนเชื้อสายเขมร อยู่มาก เช่น จังหวัดสุรินทร์ บุรีรัมย์ การทอผ้าที่นำเส้นไหมสองเส้นมาพันกัน จะเกิดการเกลือบสี มีความสวยงาม สีที่เป็นสีหลักในการควบ คือสีเหลืองนำมาควบกับสีต่าง ๆ เช่น สีเขียว สีแดง สีฟ้า สีน้ำเงิน สีส้ม จะไม่นิยมนำเส้นไหมสีไปควบกับสีขาว

3.4 ลวดลายบนผ้าทอ

ลวดลายบนผ้าทอ หมายถึง ลวดลายที่ปรากฏผ้าทอของไทยส่วนใหญ่ มักเป็นลวดลายที่จดจำ หรือได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ อีกทั้งยังเป็นลวดลายที่เกี่ยวข้อง และพบเห็นได้ในชีวิตประจำวันอยู่ตลอดเวลาแล้วจดจำสืบสอดกันมา ลวดลายเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดมาจากรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่งโดยการลอกเลียนแบบอย่างไว้ทั้งลวดลาย และกรรมวิธีการทอผ้า ดังนั้น ลวดลายของผ้าทอจึงเกิดจากฝีมือ และภูมิปัญญาของผู้ทออย่างแท้จริง ลวดลายของผ้าทอของไทยสามารถสรุปได้ 2 กลุ่ม คือ

3.4.1 กลุ่มลายเรขาคณิต เช่น ลายสี่เหลี่ยม ลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ลายสามเหลี่ยม และลายเส้นตรง เป็นต้น

3.4.2 กลุ่มลายธรรมชาติ สามารถแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่มลายสัตว์ ได้แก่ ลายช้าง ลายม้า ลายนาค ลายหงษ์ ลายนกยูง ลายรังผึ้ง ลายเกล็ดเต่า เป็นต้น
- กลุ่มลายพันธุ์ไม้ ได้แก่ ลายต้นสน ลายดอกมะลิ ลายดอกพิกุล ลายดอกกล้วย ลายผักแว่น ลายดอกแก้ว เป็นต้น
- กลุ่มลายสิ่งของเครื่องใช้ ได้แก่ ลายโคม ลายเชิงเทียน ลายปราสาทหรือ ลายธรรมาสน์ เป็นต้น
- กลุ่มลายเบ็ดเตล็ด ได้แก่ ลายน้ำไหล ลายพระพุทธรูป ลายพุ่มข้าวบิณฑ์ หรือ แปดขอ เป็นต้น

3.5 ประเภทของผ้าไหม

3.5.1 แบ่งตามเทคนิคและวิธีการทอ (ศูนย์ ฌ อุบล : 2536) เรียกชื่อตามวิธีการผลิต จำแนกได้ 6 ชนิด ดังนี้

ก) ผ้าพื้น หมายถึง ผ้าที่ทอเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ไม่มีลวดลายใด ๆ บนพื้นผ้า ทอด้วย ฟืม 2 ตะกอ หรือ 3 ตะกอ เป็นการขัดกันธรรมดาระหว่างเส้นไหมด้วยกัน

ข) ผ้าเหยียบ เป็นผ้าที่มีกรรมวิธีการทอยากกว่าผ้าพื้น บางท้องถิ่นเรียกว่าผ้าลายลูกแก้ว เนื้อผ้าที่ได้จากการทอผ้าประเภทนี้จะมีความหนา บางพื้นที่นิยมทอเป็นผ้าห่ม ฟืมที่ใช้ทอจะเป็นฟืม 4 ตะกอ หรือ 6 ตะกอ

ค) ผ้าจิด เป็นการทอให้เกิดลวดลายโดย การสะกิดด้านเส้นยืนขึ้นเป็นระยะตามต้องการ สอดด้วยพุ่ง แล้วกระแทกด้วยฟืมให้แน่น ลายจิดจะเป็นลวดลายเกี่ยวกับสัตว์ พืช สิ่งของ ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ

ง) ผ้ายก เป็นการทอโดยการยกดอกให้เป็นลวดลาย

จ) ผ้าจก จก หมายถึงการล้วง การควัก

ฉ) ผ้ามัดหมี่ เป็นการมัดลวดลายบนเส้นด้าย แล้วย้อมสีก่อนการทอ

3.6 การแบ่งตามมาตรฐานผ้าไหม

คณะกรรมการส่งเสริมสินค้าไหมไทยได้กำหนดมาตรฐาน โดยแบ่งผ้าไหมเป็น 6 ชนิด คือ (สมหญิง ชูประยูร และคณะ : www.doae.go.th)

3.6.1 ผ้าไหมไทยชนิดบางมาก (Light Weight)

ผ้าไหมไทยชนิดบางมาก ต้องทอด้วยไหมยืนที่มีขนาดไม่ต่ำกว่า 40 เดนเยอร์ จำนวนไม่น้อยกว่า 34 เส้นต่อระยะหนึ่งเซนติเมตร หรือจำนวน 85 เส้นต่อระยะหนึ่งนิ้ว และในพื้นที่หนึ่งตารางเมตรจะต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 59 กรัมขึ้นไป แต่ไม่เกิน 95 กรัม หรือในพื้นที่หนึ่งตารางหลาจะต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 50 กรัมขึ้นไป แต่ไม่เกิน 80 กรัม

3.6.2 ผ้าไหมไทยชนิดบาง (Medium Weight)

ผ้าไหมไทยชนิดบาง ต้องทอด้วยไหมยืนที่มีขนาดไม่ต่ำกว่า 80 เดนเยอร์ จำนวนไม่น้อยกว่า 32 เส้นต่อระยะหนึ่งเซนติเมตร หรือจำนวน 88 เส้นต่อระยะหนึ่งนิ้ว และในพื้นที่หนึ่งตารางเมตรจะต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 85 กรัมขึ้นไป แต่ไม่เกิน 143 กรัม หรือในพื้นที่หนึ่งตารางหลาจะต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 80 กรัม ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 120 กรัม

3.6.3 ผ้าไหมไทยชนิดหนา (Heavy Weight)

ผ้าไหมไทยชนิดหนา ต้องทอด้วยไหมยืนที่มีขนาดไม่ต่ำกว่า 80 เดนเยอร์ จำนวนไม่น้อยกว่า 32 เส้นต่อระยะหนึ่งเซนติเมตร หรือจำนวน 88 เส้นต่อระยะหนึ่งนิ้ว และในพื้นที่หนึ่งตารางเมตรจะต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 143 กรัมขึ้นไป แต่ไม่เกิน 189 กรัม หรือในพื้นที่หนึ่งตารางหลาจะต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 120 กรัมขึ้นไป แต่ไม่เกิน 180-190 กรัม

3.6.4 ผ้าไหมไทยชนิดหนามาก (Extra Heavy Weight)

ผ้าไหมไทยชนิดหนามาก ต้องทอด้วยไหมยืนที่มีขนาดไม่ต่ำกว่า 80 เดนเยอร์ จำนวนไม่น้อยกว่า 32 เส้นต่อระยะหนึ่งเซนติเมตร หรือจำนวน 80 เส้นต่อระยะหนึ่งนิ้ว และในพื้นที่หนึ่งตารางเมตรจะต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 179 กรัมขึ้นไป แต่ไม่เกิน 275 กรัม หรือในพื้นที่หนึ่งตารางหลาจะต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 150 กรัมขึ้นไป แต่ไม่เกิน 230 กรัม

3.6.5 ผ้าไหมไทยชนิดหนาพิเศษ (Drapery Weight)

ผ้าไหมไทยชนิดหนาพิเศษ ต้องทอด้วยไหมยืนที่มีขนาดไม่ต่ำกว่า 120 เดนเยอร์ จำนวนไม่น้อยกว่า 24 เส้นต่อระยะหนึ่งเซนติเมตรหรือ จำนวน 60 เส้นต่อระยะหนึ่งนิ้ว และในพื้นที่หนึ่งตารางเมตรจะต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 179 กรัมขึ้นไป แต่ไม่เกิน 275 กรัม หรือในพื้นที่หนึ่งตารางหลา

3.6.6 ผ้าไหมไทยชนิดหนามากพิเศษ (Upholstery Weight)

ผ้าไหมไทยชนิดหนามากพิเศษ ต้องทอด้วยไหมยืนที่มีขนาดไม่ต่ำกว่า 160 เดนเยอร์ จำนวนไม่น้อยกว่า 8 เส้นต่อระยะหนึ่งเซนติเมตรหรือ จำนวน 20 เส้นต่อระยะหนึ่งนิ้ว และในพื้นที่หนึ่งตารางเมตรจะต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 239 กรัมขึ้นไป หรือในพื้นที่หนึ่งตารางหลาจะต้องมีน้ำหนักตั้งแต่ 200 กรัมขึ้นไป (มหาวิทยาลัยศิลปากร.2544)

3.7 เครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย

ไหมไทยเป็นหนึ่งในเอกลักษณ์สำคัญที่สร้างชื่อเสียงให้ประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน ด้วยพระมหากรุณาธิคุณสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ทรงเล็งเห็นคุณค่าของไหมไทย พระองค์ทรงส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนทั่วทุกภาค ได้มีจิตสำนึกร่วมกันอนุรักษ์ไหมไทยให้คงอยู่คู่แผ่นดินไทยตลอดไป แต่เนื่องด้วยปัจจุบันผู้ประกอบการบางรายผลิตผ้าไหมด้วยคุณภาพ หรือมีการใช้วัสดุอื่นที่ไม่ใช่ไหม แต่แอบอ้างใช้คำว่า ไหมไทย (Thai Silk) เป็นสัญลักษณ์เพื่อการค้าส่งผลให้ผู้บริโภคไม่มั่นใจในคุณภาพของเส้นไหมไทยอีกต่อไป

พระองค์ทรงมีพระราชดำริให้มี “การคุ้มครองไหมไทย” กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ จึงสนองพระราชดำริของพระองค์โดยจัดสัมมนา หาบทสรูปในการคุ้มครองไหมไทย เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2546 ณ โรงแรมมารวยการ์เด็น กรุงเทพฯ ในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิม พระชนมพรรษา 6 รอบ 12 สิงหาคม 2547 รัฐบาลได้จัดทำโครงการคุ้มครองไหมไทย โดยได้มีการจดทะเบียนเครื่องหมายรับรองเพื่อใช้กับสินค้าผ้าไหมไทย จำนวน 4 เครื่องหมาย มีอายุ 10 ปี ตั้งแต่วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2547-15 กุมภาพันธ์ 2557 และสามารถขอต่ออายุการจดทะเบียนได้ก่อนครบกำหนด 90 วัน

10 ปี ตั้งแต่วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2547-15 กุมภาพันธ์ 2557 และสามารถขอต่ออายุการจดทะเบียนได้ ก่อนครบกำหนด 90 วัน

เครื่องหมายทั้ง 4 ชนิด จะเป็นการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย และประกันคุณภาพของผ้าไหมชนิดนั้น ๆ ว่ามีการผลิตตรงตามคุณลักษณะที่กำหนดครบถ้วน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้บริโภคทั้งชาวไทยและช่างต่างประเทศโดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ให้การรับรองคุณภาพ และอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายรับรอง จนกว่าจะมีการจัดตั้งสถาบันหม่อนไหมแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ แล้วเสร็จ พร้อมให้การรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ดังกล่าว แทนสำนักส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติในอนาคต

สำหรับเครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ไหมไทย 4 ชนิด ได้แก่

1. ผ้าไหมไทยชนิด Royal Thai Silk
2. ผ้าไหมไทยชนิด Classic Thai Silk
3. ผ้าไหมไทยชนิด Thai Silk
4. ผ้าไหมไทยชนิด Thai Silk Blend

เครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย ยังได้รับการไปยื่นขอจดทะเบียนในอีก 16 ประเทศ ที่เป็นตลาดสินค้าสำคัญและเป็นศูนย์กลางศิลปะสมัยใหม่ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี สเปน เดนมาร์ก สวีเดน นอร์เวย์ เบนลักซ์ จีน ฮองกง มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ และอินเดีย

Royal Thai Silk

เป็นเครื่องหมายรับรองให้กับผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยที่มีเส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นบ้าน ทั้งเส้นพุ่งและเส้นยืน และอาจมีการตกแต่งด้วยเส้นเงินหรือเส้นทองได้ไม่เกินร้อยละ 20 โดยพื้นที่ในหน่วยตารางหลา สำหรับพันธุ์ไหมไทยพื้นบ้าน หมายถึงพันธุ์ไหมดั้งเดิมของไทยที่มีการอนุรักษ์สืบทอดกันมา รวมทั้งพันธุ์ไหมดั้งเดิมที่มีการปรับปรุงให้มีคุณสมบัติที่ดีขึ้น โดยเป็นการพัฒนาพันธุ์ในประเทศไทยที่ใช้เฉพาะพันธุ์ไหมไทยดั้งเดิมเน้นเชื้อพันธุ์เท่านั้น

วิธีการผลิต ต้องสาวด้วยมือ และใช้อุปกรณ์อย่างง่าย ไม่มีกลไกที่ยุ่งยากซับซ้อน เส้นไหมที่สาวได้มีขนาดตามทักษะของผู้สาวที่ไม่แน่นอน มีการแบ่งชั้นชนิดของเส้นไหมไว้ในระดับตอนการสาวอัตราการผลิตไม่สูง เมื่อเทียบกับการสาวด้วยเครื่องจักร ทอมือด้วยกี่ทอมือแบบพื้นบ้าน แหล่งผลิต ต้องผลิตในประเทศไทยเท่านั้น

Classic Thai Silk

เป็นเครื่องหมายรับรอง ที่ให้กับผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยที่ใช้เส้นไหมพันธุ์ไทยพื้นบ้านเป็นเส้นพุ่งหรือเส้นยืน และมีการใช้เส้นไหมพันธุ์ไทยปรับปรุงเป็นส่วนผสมหรือใช้เส้นไหมพันธุ์ไทย

พัฒนา หรือปรับปรุงขึ้นในประเทศไทย โดยมีเชื้อพันธุ์ทั้งหมด หรือบางส่วนมาจากพันธุ์ใหม่ที่มีใช้พันธุ์ไทย วิธีการผลิต ต้องสาวด้วยมือ ต้องสาวด้วยมือ ทอมือด้วยกี่ทอมือแบบพื้นบ้าน แหล่งผลิตต้องผลิตในประเทศไทยเท่านั้น

Thai Silk

เป็นเครื่องหมายรับรองที่ให้กับผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยที่มีเส้นไหมแท้ทั้งเส้นพุ่งและเส้นยืน โดยเส้นไหมที่ใช้อาจเป็นทั้งชนิดที่มีถิ่นกำเนิดในราชอาณาจักรหรือนอกราชอาณาจักรในกรณีที่ใช้เส้นไหมที่มีถิ่นกำเนิดนอกราชอาณาจักร ต้องมีเอกสารกำกับการนำเข้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย และอาจมีการตกแต่งด้วยเส้นเงินหรือเส้นทองในอัตราไม่เกินร้อยละ 20 โดยพื้นที่ในหน่วยตารางหลา วิธีการผลิต ไม่กำหนดวิธีการสาวและวิธีการทอ แหล่งผลิต ต้องผลิตในประเทศไทยเท่านั้น

Thai Silk Blend

เป็นเครื่องหมายรับรอง ที่ให้กับผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทยที่มีเส้นไหมแท้ เป็นส่วนประกอบหลัก มีเส้นใยชนิดอื่นเป็นส่วนประกอบรอง ซึ่งจะต้องระบุส่วนประกอบของเส้นไหมแท้ และเส้นใยชนิดอื่นเป็นร้อยละให้ชัดเจน และอาจมีการตกแต่งด้วยวัสดุอื่น วิธีการผลิต ไม่กำหนดวิธีการผลิต แหล่งผลิต ต้องผลิตในประเทศไทยเท่านั้น

การคุ้มครองไหมไทย ด้วยการให้เครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย เพื่อต้องการพัฒนาไหมไทยให้มีคุณภาพ และเพื่อต้องการการกระจายสินค้าคือ ผลิตภัณฑ์ไหมไทย ให้กว้างไกล และรวดเร็ว คุณค่า และมูลค่าเพิ่มที่เกิดกับสินค้า คือ ภูมิปัญญาและจิตวิญญาณของบรรพบุรุษไทย สมควรที่ชาวไทยทั้งมวลควรภาคภูมิใจและอนุรักษ์ไว้ให้เยาวชนไทยทราบนานเท่านั้น (วิโรจน์ แก้วเรืองและ สุทธิสันต์ พิมพ์สาตี, 2551)

4. ผ้าไหมสุรินทร์

การทอผ้าไหมในจังหวัดสุรินทร์เป็นมรดกตกทอดกันมาอย่างชัดเจนมาก ผ้าไหมของจังหวัดสุรินทร์นับว่าเป็นผ้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวเป็นอย่างมาก นอกจากนี้แล้ว การทอผ้าของจังหวัดสุรินทร์ ยังเชื่อมโยงประเพณีวัฒนธรรมต่าง ๆ อย่างมากมายที่ส่งผลไปยังกรรมวิธีการทอ ลวดลายของผ้าไหม รวมทั้งรูปแบบการใช้งานของผ้าไหมอีกด้วย

ประวัติ สมเป็น ได้กล่าวถึงผ้าไหมสุรินทร์ดังนี้ ผ้าทอของสุรินทร์ มีประวัติความเป็นมายาวนาน และยังคงรักษารูปแบบ ลวดลายสีสันทันที่แปลกตา ความประณีต และเทคนิคการทอแบบโบราณไว้ได้จนถึงทุกวันนี้ แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปบ้างตามกระแสความต้องการของตลาดที่กำหนดให้ผลิตสินค้ามาตรฐานเหมือน ๆ กัน เป็นจำนวนมากก็ตาม ชาวสุรินทร์ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะกลุ่มที่พูดภาษาเขมร ยังคงผลิตผ้าไหมที่มีเทคนิคการผลิตเฉพาะตัว ซึ่งบรรพบุรุษได้สืบ

ตลาดที่กำหนดให้ผลิตสินค้ามาตรฐานเหมือน ๆ กัน เป็นจำนวนมากก็ตาม ชาวสุรินทร์ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะกลุ่มที่พูดภาษาเขมร ยังคงผลิตผ้าไหมที่มีเทคนิคการผลิตเฉพาะตัว ซึ่งบรรพบุรุษได้สืบทอดหลักการ และกรรมวิธีการผลิต เช่น การเลี้ยงไหม การมัดหมี่ การย้อมสี และการทอ ทั้งยังมีการคิดค้นพัฒนากรรมวิธีการผลิต เพื่อให้ได้ผ้าไหมที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

กลุ่มชนแต่ละตระกูลภาษาในจังหวัดสุรินทร์ มีลักษณะการทอผ้าแตกต่างกันทั้งในด้านเทคนิคการทอ ลวดลาย การให้สี การย้อมสี และวัตถุดิบที่ใช้ ลักษณะผ้าทอของกลุ่มคนไทยเชื้อสายเขมร มีเอกลักษณ์เด่นชัด แตกต่างจากผ้าทอชาวอีสานทั่วไป ผ้ามัดหมี่ของกลุ่มคนไทยเชื้อสายเขมร คือ ผ้าปูม เป็นผ้าทอเส้นพุ่งแบบสามตะกอมีลวดลายเด่นชัด เดิมใช้เป็นผ้าสำหรับชนชั้นสูง ในราชสำนักนิยมทอขนาดยาวประมาณ 4 เมตร กว้าง 1 เมตร มีลวดลาย 3 แถวที่เชิงผ้าที่ 2 ข้าง

นอกจากนี้ยังมีผ้ายกดอกที่เรียกว่า สายลูกแก้ว ทอแบบสามตะกอ หกตะกอ และแปดตะกอ นิยมนำมาทำเป็นผ้าสไบ ผ้าห่ม ผ้าคลุมไหล่ มีลวดลายเป็นรูปสัตว์ และรูปนครวัด ต้นแบบของผ้าชนิดนี้ มาจากแบบผ้าของเขมร ซึ่งทอเป็นภาพพุทธประวัติ และภาพฉากบนสวรรค์

กลุ่มชนชาวเขมร ในจังหวัดสุรินทร์นิยมย้อมเสื้อผ้าด้วยสีธรรมชาติ โดยใช้กรรมวิธีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว จึงมีลักษณะโดดเด่น สวยงามแปลกตา สีที่ใช้ย้อมไหมเป็นสีธรรมชาติได้จากพืชและสัตว์ เช่น สีแดงได้จากครั่งหรือ ชีครั่ง สีเหลืองได้จากแก่น หรือแกแล สีครามได้จากราก และใบของต้นคราม สีดำได้จากผลมะเกลือ สีเขียวได้จากเปลือกประโหดหรือกระหูด (ประวัติ สมเป็น. 2548)

เครื่องจิต ศรีบุญเกิดและคณะ กล่าวถึงลักษณะเด่นของผ้าไหมสุรินทร์ดังนี้

1. มีลวดลายเป็นเอกลักษณ์ โดยได้รับอิทธิพลทางวัฒนธรรมจากกัมพูชา และลวดลายที่บรรจงประดิษฐ์ขึ้นล้วนมีที่มาและความหมายอันเป็นมงคล
2. นิยมใช้ไหมน้อยในการทอ ซึ่งไหมน้อยคือไหมที่สาวมาจากเส้นใยภายในรังไหมมีลักษณะนุ่ม เรียบ เงางาม
3. นิยมใช้สีธรรมชาติในการทอ ทำให้มีสีไม่ฉูดฉาด มีสีต้นที่มีลักษณะเฉพาะ คือ สีจะออกโดดเด่นสีเข้ม เช่น น้ำตาล แดง เขียว ดำ เหลือง อีกทั้งยังมีกลิ่นหอมจากเปลือกไม้
4. ฝีมือการทอ จะทอแน่นมีความละเอียดอ่อนในการทอและประณีต รู้จักผสมผสานเข้าด้วยกัน แสดงถึงศิลปะที่สวยงามกว่าปกติ
5. แต่เดิมนั้นการทอผ้าไหมของชาวบ้านทำเพื่อไว้ใช้เอง และสวมใส่ในงานทำบุญและงานพิธีต่าง ๆ

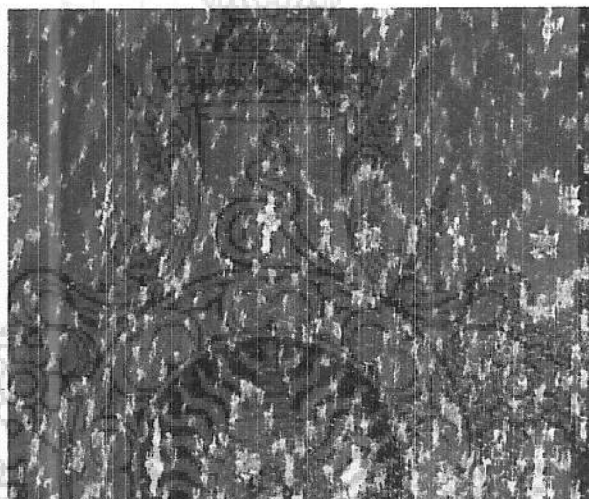
การทอจะทำการหลังจากสิ้นสุดฤดูกาลทำนาซึ่งเป็นอาชีพหลัก มิได้มีการทอเพื่อจำหน่ายแต่อย่างใด จนมีคำกล่าวทั่วไปว่า “พอหมดหน้านา ผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายตีเหล็ก” (เครือจิต ศรีบุญเกิด และคณะ. 2539)

4.1 ลวดลายของผ้าไหมสุรินทร์

ผ้าไหมสุรินทร์เป็นศิลปกรรมสิ่งทอที่มีเอกลักษณ์ โดดเด่น โดยเฉพาะในด้านความประณีตในการผลิตลวดลาย สำหรับลวดลายที่เป็นที่มาบนผ้ามัดหมี่นั้นมักจะได้รับอิทธิพลหรือแรงบันดาลใจจากสิ่งต่อไปนี้ (กรมศิลปากร. 2544)

4.1.1 ลวดลายจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

ลวดลายจากประเทศกัมพูชา เช่น ลายพระตะบอง ลายพนมเปญ ลายรันยูลเสด็จ เป็นต้น

ภาพที่ 2.4 ผ้าลายพระตะบองและลายรันยูลเสด็จ

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

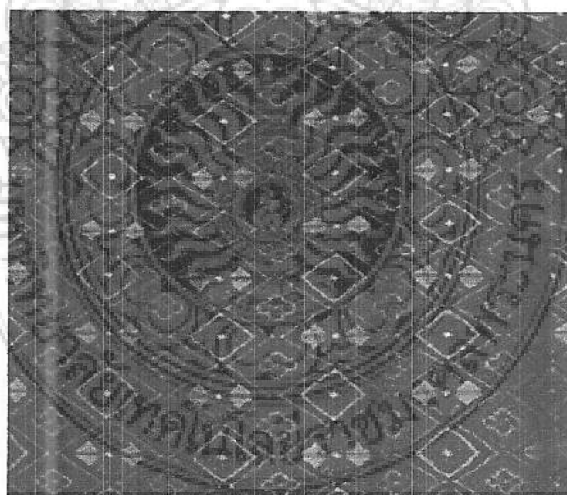
ลวดลายจากสถาปัตยกรรม เช่น ลายปราสาท ลายนาค ลายเรือหงส์ เป็นต้น

ภาพที่ 2.5 ผ้าลายเรือหงส์ และลายธรรมมาสน์
ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

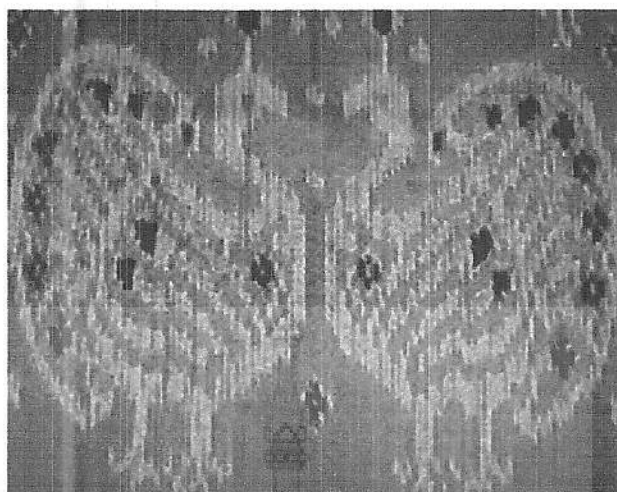
4.1.2 ลวดลายจากธรรมชาติ ได้แก่

ลวดลายจากพืช เช่น ลายปะกาตร็อบ (ดอกมะเจือ) ลายปะกามะออม (ดอกผักกะแยง)
ลายตะริ้วสะเนียง (ลายยอดถั่ว) เป็นต้น

ภาพที่ 2.6 ผ้าลายปะกาตร็อบ (ดอกมะเจือ) และลายตะริ้วสะเนียง (ลายยอดถั่ว)
ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

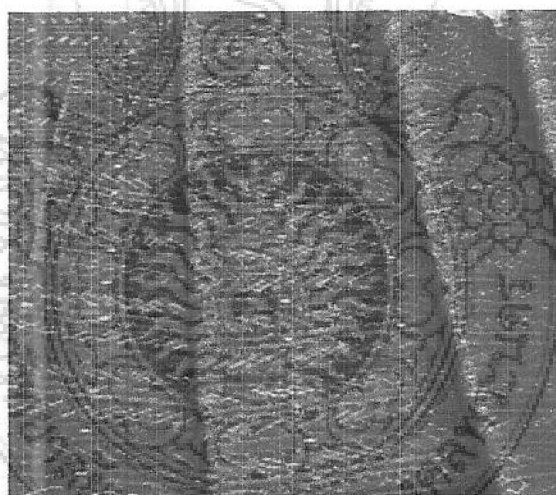
ลวดลายจากสัตว์ เช่น ลายช้าง ลายม้า ลายไก่ ลายนกยูง เป็นต้น

ภาพที่ 2.7 ผ้าลายนกยูงและสายโกนกระอือบ (ลายลูกกบ)

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

4.1.3 ลวดลายที่เกิดจากการทอเทคนิคพิเศษ ได้แก่ หมี่โฮว

ภาพที่ 2.8 ผ้าลายมัดหมี่โฮวและลายมัดหมี่โฮวประยุกต์

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

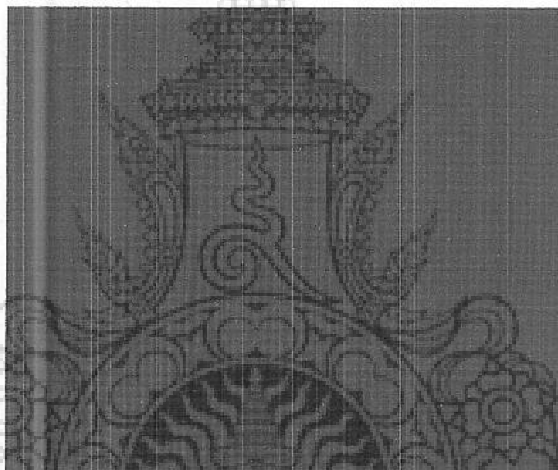
4.2 เทคนิคการทอผ้าไหมสุรินทร์

ศิลปะบนพื้นผ้าไหมสุรินทร์ที่เกิดจากอิทธิพลหรือแรงบันดาลใจจากสิ่งต่าง ๆ ผนวกกับกรรมวิธีการทอที่ซับซ้อน และความพิถีพิถันในการเก็บรายละเอียดของลวดลาย สามารถแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ (กรมศิลปากร. 2544 : 250)

4.2.1 ลายทางและลายตาราง

เป็นลวดลายที่เกิดจากการข้อมสีไหมที่ใช้ทอ โดยข้อมไหมยืนและไหมพุ่งต่างสีกัน เมื่อทอแล้วจะได้ผ้าที่มีแบบลวดลายและความสวยงามแตกต่างกันไป ได้แก่

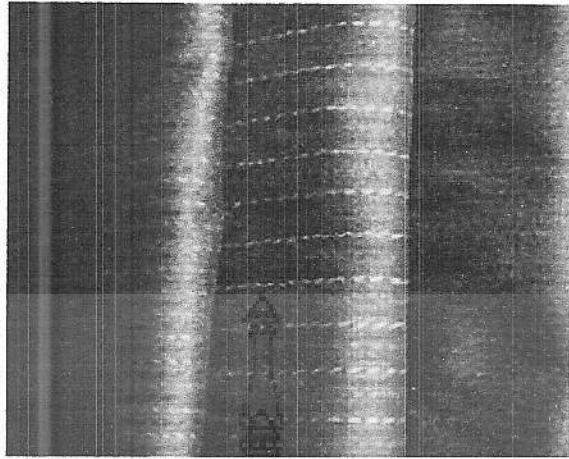
ผ้าลายสระมอ มีลักษณะเป็นตารางเล็ก ๆ นิยมใช้สีดำเหลืองทอง และสีเขียวจี๊ม้า ผ้าที่ข้อมจนได้สีทองแก่ ถือว่าเป็นผ้าลายสระมอที่สวยงามที่สุด

ภาพที่ 2.9 ผ้าลายสระมอ

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

ผ้าลายอันลูนซิม มีชื่ออีกอย่างหนึ่ง จะป็น มีลักษณะเป็นลายทางนิยมข้อมไหมเป็นเส้นพุ่งและไหมเส้นยืน เป็นสีแดง - ขาว หรือ เหลืองทอง-เขียว ผ้าผืนหนึ่งจะใช้ไหมเพียง 5 สี ทอสนับกันไปจนจบผืน

ภาพที่ 2.10 ผ้าลายอันลูนซิม

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

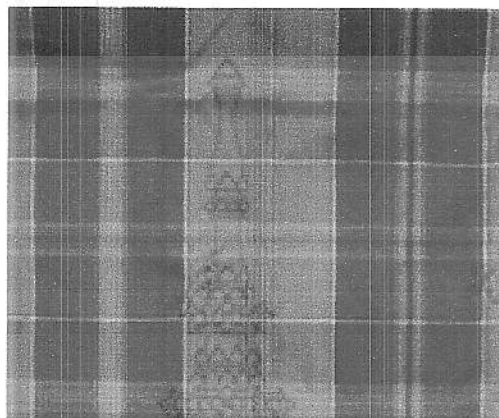
ผ้าลายสาธุ มีลักษณะเป็นตารางสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาดครึ่งนิ้วคูณครึ่งนิ้ว ภายในกรอบสี่เหลี่ยมจัตุรัสยังมีตารางเล็กๆ อีกจำนวน 64 ตาราง สี่ที่นิยมใช้เป็นกรอบ คือ สี่เขียวกับสีขาว หรือสี่เหลืองทองกับสีขาว ส่วนตารางเล็กๆ ภายในกรอบนั้นนิยมใช้สีหลาย ๆ สี เช่น เขียว แดง น้ำเงิน และเหลืองทอง เป็นต้น

ภาพที่ 2.11 ผ้าลายสาธุ

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

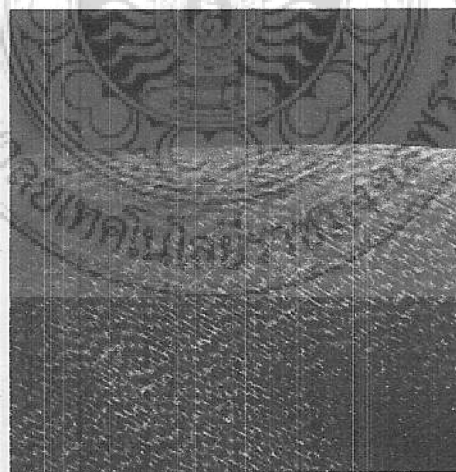
ผ้าลายโสร่ง มีลักษณะเป็นตารางใหญ่ขนาด 4 ตารางนิ้ว โดยประมาณ นิยมใช้สีแดง สลับกับสีเขียว มีลายรี้วตรงกลางตลอดผืนผ้า ผ้าลายโสร่งนี้มีความพิเศษที่ผิวสัมผัสของผ้า คือมีความมันระยับซึ่งเกิดจากการควบหรือ กระเนียวไหม

ภาพที่ 2.12 ผ้าลายโสร่ง

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

ผ้ากระเนียว เป็นผ้าที่ใช้เส้นไหมต่างสีกันตั้งแต่ 2 เส้นขึ้นไป นำมาพันให้เป็นเส้นเดียวกัน ซึ่งต้องใช้เวลาและเส้นไหมมากกว่าปกติ แต่เมื่อทำเป็นผืนผ้าแล้วจะได้ผ้าไหมเนื้อหนา สวยงามแปลกตา นิยมใช้เป็นผ้าถุง โจงกระเบน ผ้าถุงหางกระรอกในงานบวช งานแต่งงาน

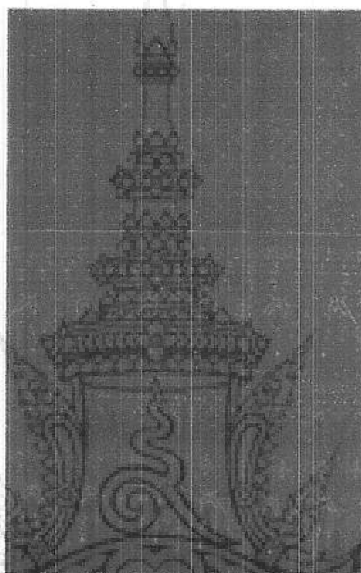

ภาพที่ 2.13 ผ้าลายกระเนียว

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

4.2.2 ลายมัดหมี่

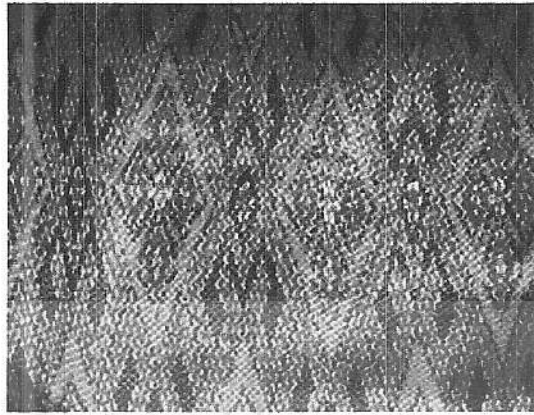
เป็นลวดลายที่เกิดจากการมัดข้อมเส้นพุ่ง แล้วนำไปทกเป็นผืนผ้า ชาวสุรินทร์เชื้อสายเขมรเรียกผ้าชนิดนี้ว่า ผ่าปุม มักจะทำลวดลายเป็นรูปสถาปัตยกรรม คน และรูป สัตว์ ซึ่งได้รับอิทธิพลจากชาวเขมรเมืองพนมเปญ และพระตะบอง สีและลวดลายของผ้าปุมนิยมใช้สีม่วงเปลือกมังคุด สีแดง สีเขียว สีครามและสีเหลือง ซึ่งมีความกลมกลืนกันอันเนื่องจากการข้อมทับ เพื่อผสมสีให้ได้สีใหม่ขึ้น ผ้าปุมที่มีสี และลวดลายเด่น ๆ ได้แก่

ภาพที่ 2.14 ผ้าลายมัดหมี่

ที่มา : <http://www.geocities.com/mudmi/order/piece9.html>

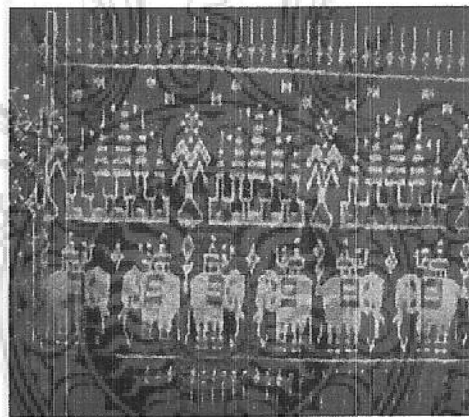
ผ้าลายพระตะบอง เป็นลายที่ตั้งตามชื่อเมืองพระตะบอง ประเทศเขมร ลักษณะของลายเป็นกรอบรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน มีลายสี่ดอกที่ก้านอยู่ตรงกลาง นอกกรอบสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนล้อมรอบด้วยขอเครือ

ภาพที่ 2.15 ผ้าลายพระตะบอง

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

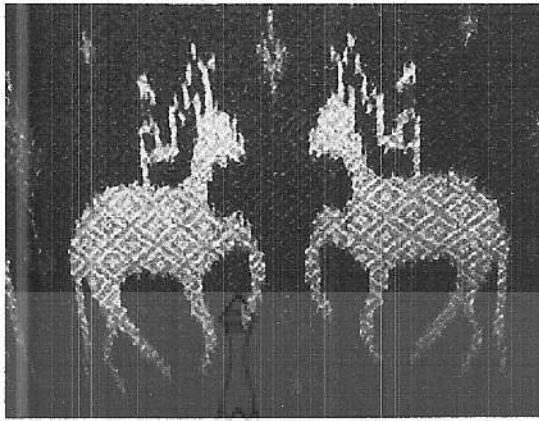
ผ้าลายช้าง มีลักษณะเป็นรูปช้างยืนหรือหมอบ หันหน้าเข้าหากันเป็นคู่ๆ ทั้งนี้เกิดจากการค้นไหมเพื่อมัดลาย

ภาพที่ 2.16 ผ้าลายช้าง

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

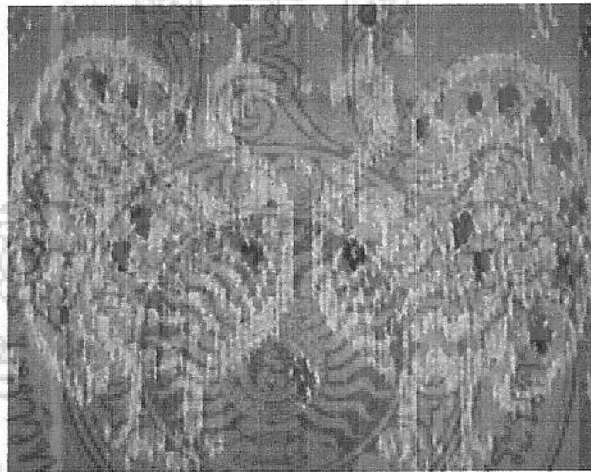
ผ้าลายม้า มีลักษณะเป็นรูปม้ายืนคล้ายลายช้าง

ภาพที่ 2.17 ผ้าลายม้า

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

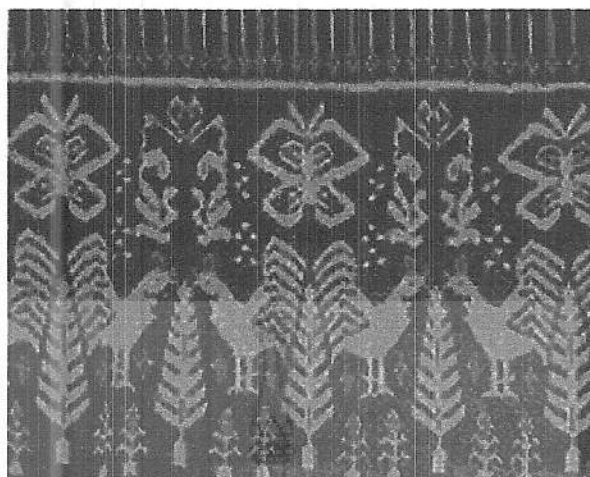
ผ้าลายนกยูง มีลักษณะเป็นรูปนกยูงรำแพนยื่นหันหน้าเข้าหากันคล้ายลายช้าง

ภาพที่ 2.18 ผ้าลายนกยูง

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

ผ้าลายไก่ มีลักษณะเป็นรูปไก่ยื่นหันหน้าออกจากกัน

ภาพที่ 2.19 ผ้าลายดูน

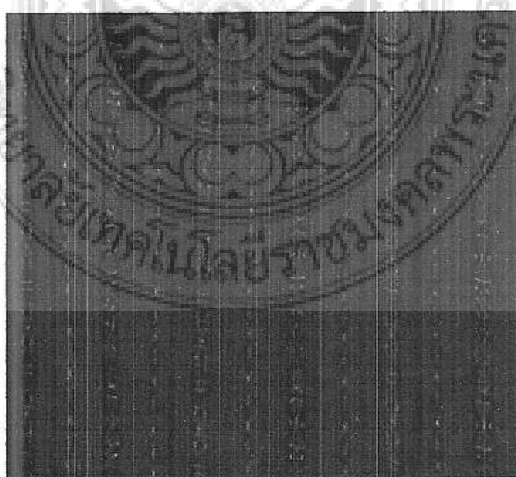
ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

นอกจากนี้ยังมีลายผ้าที่นิยมทอใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ ลายนก ลายพญานาค ลายพนมเปญ ลายรันยูลสตัจ

4.2.3 ลายผสม

เป็นลายที่เกิดจากการทอเส้นพุ่งย้อมสี และมัดย้อม สลับกันจนเต็มผืนเรียกว่า หมี่คั่น

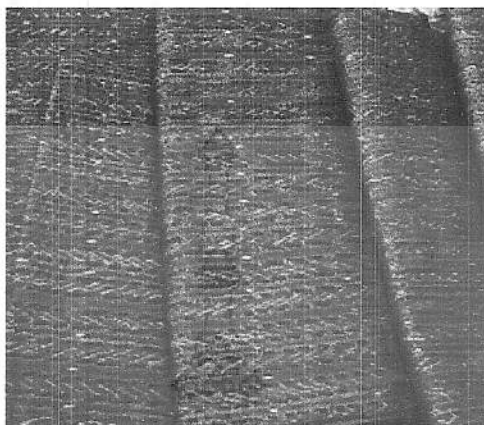
เช่น

ภาพที่ 2.20 ผ้าลายมัดหมี่คั่น

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

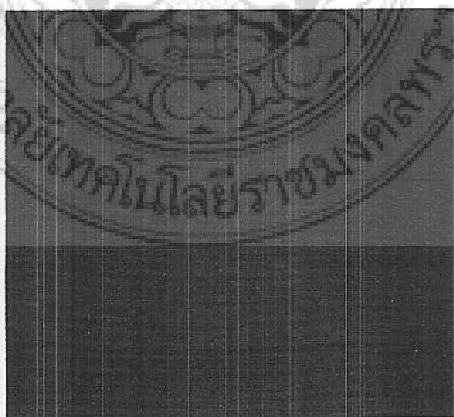
ลายหมีไฮว ผ้าไฮวเป็นผ้าที่เน้นสีเข้มและลวดลายให้ดูเด่นสะดุดตา มีลักษณะคล้ายใบไม้ เป็นลายรีขนากร้างประมาณครึ่งนิ้ว คล้ายกับใบไม้สลับกับลายมัดหมี่ที่คล้ายใบไม้

ภาพที่ 2.21 ผ้าลายหมีไฮว

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

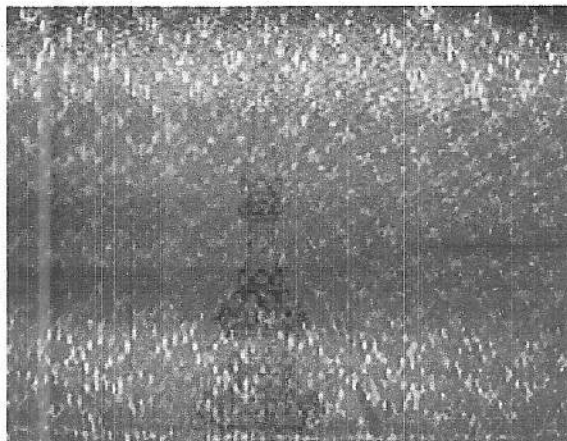
ลายอัมปรม มีลักษณะเป็นลวดลายตารางเล็ก ๆ ตรงกลางมีจุดประสีขาวลอยเด่นบนพื้นสีน้ำตาลแดง ซึ่งเกิดจากการมัดเส้นยืน และเส้นพุ่งเป็นกำ เว้นระยะห่างกันประมาณครึ่งเซนติเมตร แล้วข้อมด้วยสีน้ำตาลอมแดง ชาวสุรินทร์เรียกไหมที่ข้อมนี้ว่าสีกรากหรือ สีกรา การผลิตผ้าลายอัมปรมนี้เป็นกรรมวิธีที่ยุ่งยาก เนื่องจากต้องมัดหมี่เส้นยืน และยั้งต้องใช้ทักษะความชำนาญในการดึงเส้นพุ่ง และเส้นยืนให้สัมพันธ์กันตรงระยะและช่องไฟ เพื่อให้เส้นไหมตัดกันเป็นรูปเครื่องหมายกากบาท ผ้าชนิดนี้มีผลิตที่จังหวัดสุรินทร์เพียงจังหวัดเดียวในประเทศไทย

ภาพที่ 2.22 ผ้าลายอัมปรม

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

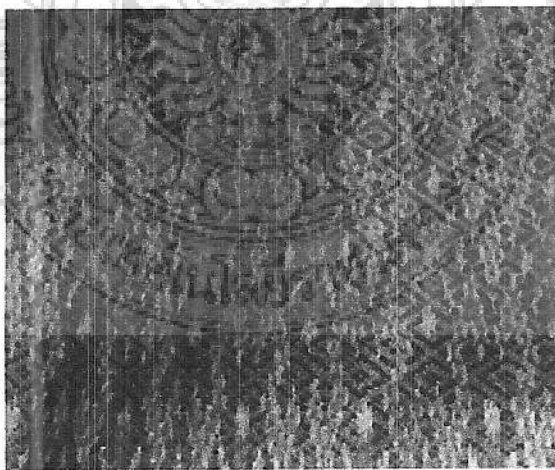
ลายโคม มีลักษณะคล้ายเปลวเทียนที่เป็นเปลวรอบนอกรอบใน มีจำนวนเลขเพื่อบอกจำนวนที่คั่นลายมัดข้อม ลายโคมนี้จัดเป็นลายพื้นฐานที่สามารถนำไปตัดแปลงให้มีขนาดเล็กลงหรือใหญ่ขึ้นได้ มีชื่อเรียกตามขนาด เช่น โคมห้า โคมเจ็ด โคมเก้า

ภาพที่ 2.23 ผ้าลายโคม

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

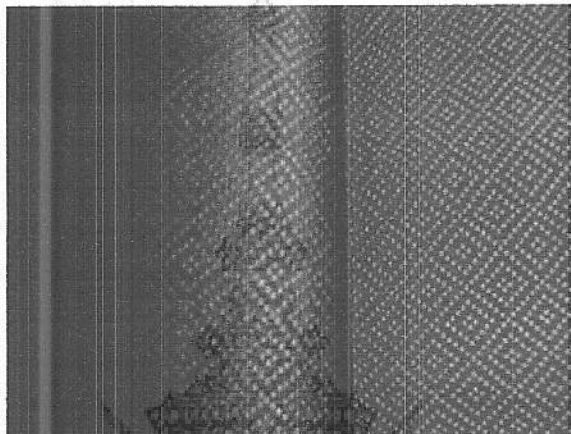
ลายขอ มีลักษณะคล้ายตะขอ ออกแบบลายตามอย่างตะขอที่ใช้ยึดเกาะสิ่งของเครื่องใช้ในบ้าน มีการออกแบบเป็นลายขอเดี่ยว ๆ เรียงกันไปเต็มผืนผ้า หรือเรียงต่อ ๆ กันเรียกว่า ขอเครือ

ภาพที่ 2.24 ผ้าลายขอ

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

ลายฉลุไม้ดักหรือลายลูกแก้ว มีลักษณะคล้ายลูกแก้วอยู่กลางรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนขนาดเล็ก เป็นผ้าไหมที่ทอยกดอกในตัวแต่เดิมนิยมใช้สีขาวและสีดำ โดยทอเสร็จแล้วจึงนำไปย้อม ต่อมามีการมัดย้อมแล้วนำไปทอ การยกดอกนี้มีหลากหลายด้วยกัน เช่น ลายดอกแก้วหรือลูกแก้ว ลายดอกจันทร์ ลายดอกพิกุล

ภาพที่ 2.25 ผ้าลายลายฉลุไม้ดักหรือลายลูกแก้ว

ที่มา : <http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>

4.3 การออกแบบผ้าไหม

ผ้าไหมไทยได้รับการยอมรับมาเป็นเวลานานว่า มีความสวยงามและเพิ่มเสน่ห์สวยงามให้ผู้สวมใส่อย่างน่าทึ่งไม่ว่าจะเป็นผ้าทอเชิงอนุรักษ์ที่มีชื่อเสียง อันเกิดจากภูมิปัญญาของบรรพบุรุษจากชุมชนตามภาคต่างๆ เช่น ผ้ามัดหมี่ ผ้ายก ดอก ผ้าตีนจก ผ้าจิด ฯลฯ เป็นต้น หรือจะเป็นผ้าไหมที่ผลิตจากกรรมวิธีสมัยใหม่ ที่ผู้ผลิตหรือนักออกแบบได้คิดค้นลวดลายสีสันให้ดูแปลกใหม่จากเดิมที่มีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นผ้าไหมพิมพ์สกรีน ผ้าไหมบาติก ผ้าไหมเพ้นท์ลายสากลใหญ่โต หรือผ้าไหมที่นำเอาเทคนิค กรรมวิธีที่คิดค้นจากนวัตกรรมใหม่ๆ ของดิไซเนอร์ ก็ได้รับความสนใจ เพราะสิ่งใดก็ตามที่เป็นความแปลกสะดุดตาไม่จำเจหรือ ยึดติดกับสิ่งที่เห็นกันมาแล้วตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน

จึงเป็นสิ่งที่ควรจะออกแบบปรับปรุงพัฒนาลวดลาย สีสันผ้าไหมให้สวยงาม แปลกใหม่ และหลากหลายกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน วัตถุประสงค์คือ จะผลิตผ้าไหมอย่างไร ให้ขายได้ดีกว่าคู่แข่งในท้องตลาด สินค้าของเราเมื่อได้รับการออกแบบพัฒนาอยู่เสมอ ย่อมเป็นโอกาสอย่างยิ่งที่จะดึงดูดให้ลูกค้าสนใจ

ปัจจุบัน คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทมากต่อการออกแบบผ้าไหม มีสถาบันการศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชนหลายแห่งได้กำหนดไว้ในหลักสูตร ด้านผู้ผลิตผู้ประกอบการที่มีผู้ชำนาญการ ออกแบบลายผ้าไหมด้วยคอมพิวเตอร์ สามารถผลิตผ้าไหมด้วยลวดลายสีสันที่หลายหลายแปลกตา เป็นส่วนหนึ่งของคนรุ่นใหม่ได้ให้ความสนใจ และนำไปสร้างสรรค์ชุดเสื้อผ้าแฟชั่นวัยรุ่นได้อย่าง อัจฉริยะ บ่อยครั้งที่นักออกแบบวัยรุ่นของไทย ได้มีโอกาสประกวดฝีมือในการออกแบบชุดแฟชั่น และเดินแฟชั่นแข่งกันอยู่บ่อย แม้จะได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ นา ๆ จากผู้หวงแหนในมรดกผ้าไหมไทยว่า ความเป็นเอกลักษณ์ของผ้าไหมไทยกำลังจะถูกทำลายซึ่งนานาทัศนะที่ไม่อาจห้ามกัน ได้ แต่หากจะเปิดใจ ให้กว้างเพื่อให้โอกาสผ้าไหมของไทยได้สู่สากล ก็น่าจะภูมิใจที่ต่างชาติ ซึ่งเป็นลูกค้าผ้าไหมไทยไม่น้อยที่หลงใหลในเสน่ห์ของผ้าไหม ทั้งนี้ทั้งนั้นผ้าไหมไทยที่ทั้งลวดลาย และสีสันซ้ำเดิม ๆ จึงควรผลิตผ้าไหมให้กับกลุ่มลูกค้าที่ทันสมัยวัยรุ่นหรือ กลุ่มลูกค้าที่ต้องการ อนุรักษ์มรดกผ้าไหมไทย ในเชิงการค้าการขาย ผู้ผลิตไม่ควรทำสินค้าที่ตนเองชอบทำทำเพื่อให้เอง หรือทำไว้เพื่อขายถูก ๆ ฉะนั้นผู้ผลิตผ้าไหมสามารถเลือกผลิตผ้าไหมได้ทั้งในรูปแบบเชิงอนุรักษ์ หรือสมัยใหม่ ขึ้นอยู่กับกลุ่มเป้าหมายหรือตลาด

ผู้ทอผ้าไหมไทยสมัยก่อน นับได้ว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถพิเศษ สามารถคิดค้นกรรมวิธี การออกแบบลวดลายได้อย่างวิจิตรพิสดาร มีความประณีตในการเลือกสี ที่สอดคล้องกันในการทอ นักออกแบบลายผ้าปัจจุบัน ได้พยายามศึกษาค้นคว้า และยึดเอาลวดลายดั้งเดิมที่บรรพบุรุษได้ สร้างสรรค์ไว้เพื่อเป็นแม่แบบ และเป็นแนวทางในการออกแบบ มีผู้กล่าวไว้หลายท่านว่า สมัยก่อน ผู้ทอผ้าไหมทอไปวัน ๆ ไม่มีจุดมุ่งหมาย ลวดลายจึงซ้ำ ๆ ลายเดิม ๆ ได้แต่ทอเลียนแบบกันมาตามที บรรพบุรุษได้ทำ ๆ ไว้จริง ผู้เฒ่าผู้แก่สมัยก่อนท่านได้กำหนดไว้ในใจก่อนเสมอว่าจะทอผ้าชิ้นนั้น ขึ้นนี้ให้ใครทอไว้ใช้เนื่องในโอกาสใด งานบุญ ไปวัด ขึ้นบ้านใหม่ สวมใส่ไปงานมงคลหรือ งานศพ ดังจะเห็นได้จากผลงานจาก ผ้าโบราณทั้งหลาย ที่บ่งบอกถึงตำนานความเป็นมาของวัฒนธรรม ที่แตกต่างกันไปในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งปรากฏให้เห็นถึงความแตกต่างของสีสัน เรื่องราวลวดลาย ที่ผู้ ทอได้สร้างสรรค์ไว้อย่างวิจิตร และมากมาย เป็นการทอเพื่อมอบให้กับคนที่เป็นที่เคารพรักเช่นพ่อ แม่ ญาติผู้ใหญ่ทอใช้เอง ทอให้ลูก ทอให้ชายอื่นเป็นที่รัก เป็นต้น

การออกแบบผ้าไหมในปัจจุบัน กลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนไป ไม่ได้อยู่ในวงแคบเหมือน สมัยก่อนมีการกำหนด เพศวัย อายุ โอกาสในการนำไปใช้งาน กลุ่มผู้ซื้อหรือกลุ่มตลาดเป็นคนไทย ด้วยกันเองหรือชาวต่างประเทศ นักออกแบบจำเป็นต้องรับข้อมูลจากเจ้าของกิจการ หรือฝ่ายตลาด ให้ชัดเจน เพื่อเป็นข้อมูลในการออกแบบผ้าไหมให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย หรือตลาดเพราะไม่ได้ทอ ไว้ใช้เองหรือมอบเป็นของกำนัลให้ใครดังสมัยก่อน ไม่ได้ทอไว้สำหรับผู้สูงวัย ที่มีอายุเกิน 40-50 ปี ขึ้นไป แต่วัยรุ่นหรือกลุ่มทำงาน สามารถนำผ้าไหมไปสวมใส่ในชีวิตประจำวันได้ เพราะมีการ

พัฒนาให้ผ้าไหมมีลวดลายเรียบง่ายแต่โก้ และมีความเป็นสากลมากขึ้น เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่นักออกแบบต้องติดตามแนวโน้มความนิยม ลวดลายของผ้าฝ้ายหรือ แฟชั่นเสื้อผ้า เหมือนที่ว่ากันว่าต้อง “อินเทรนด์” ว่าเขากำลังนิยมรูปแบบลวดลายสีสันทันแบบไหน หากขาดการติดตามข้อมูลดังกล่าวหรือ ละเลยไม่สนใจที่จะนำสิ่งเหล่านี้มาเป็นข้อมูลหรือแนวทางในการพัฒนาผ้าไหม ให้แปลกไปจากที่มีขายกันอยู่ทั่ว ๆ ไป ผ้าไหมไทยคงจะอยู่รับใช้คนที่มีอายุสูง เช่นผู้เฒ่าผู้แก่อยู่นั้นแล

จุดอ่อนอย่างหนึ่งของผ้าไหมไทย คือการลอกเลียนแบบทั้งด้านลวดลาย และสีสันทัน และยังขาดแคลนดีไซเนอร์ที่จะถ่ายทอดให้คนรุ่นหลัง การส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านออกแบบสิ่งทอให้มีความสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เพื่อให้เป็นที่ยอมรับ และสามารถแข่งขันกับตลาดต่างประเทศทั้งด้านคุณภาพ รูปแบบลวดลาย สถานศึกษาทั้งภาครัฐและ เอกชนมีการเรียนการสอนด้านการออกแบบสาขาต่าง ๆ มากขึ้น โดยเฉพาะด้านการออกแบบสิ่งทอ (Textile Design) นับว่าเป็นสิ่งที่น่าภูมิใจ ในความมุ่งมั่นของเท็กซ์ไทล์ดีไซเนอร์รุ่นใหม่ที่มีความตั้งใจเข้าไปเรียนรู้ ได้ทดลองฝึกทักษะ ได้สัมผัส ได้สืบสาน ทั้งอนุรักษ์ภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มีคุณค่า ตลอดจนทั้งมีการฟื้นฟูพัฒนาให้มีความเป็นสากล มีการปรับปรุงพัฒนาให้ความเป็นเอกลักษณ์ของผ้าไหมไทยได้เผยแพร่เป็นที่รู้จักกลุ่มเท็กซ์ไทล์ดีไซเนอร์รุ่นใหม่เหล่านี้มีศักยภาพ และมีความสามารถสูงที่จะก้าวสู่ความเป็นผู้นำในการสร้างกระแสความนิยมผ้าไหมไทยสืบไป (เพียงจิตต์ มาประจง, 2551)

5. การออกแบบและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า

5.1 ความรู้ เรื่องของผลิตภัณฑ์กระเป๋า

ถ้าสังเกตให้ดีจะเห็นว่าสินค้าต่าง ๆ ในแวดวงแฟชั่น ไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้า กระเป๋า รองเท้า หรือเครื่องประดับต่าง ๆ ไม่ได้มีเพียงแบบเดียว ส่วนใหญ่จะมาในรูปแบบกลุ่มแบบเดียวกัน 2-3 แบบ โดยพื้นฐานหรือ ที่นิยมเรียกกันว่าคอลเล็คชั่น (Collection) ซึ่งจะเป็นไปในทิศทางตามวัตถุประสงค์ (Concept) เดียวกัน อาจมีความต่างของขนาด ต่างสี ต่างรูปแบบ และประโยชน์ใช้สอย ที่ต่างกันไป ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ทางการค้าและเพิ่มทางเลือกให้กับกลุ่มผู้บริโภค เพราะหากผู้ผลิตในประเทศผลิตสินค้าเพียงชนิดเดียว แบบเดียว สีเดียวกัน ผู้บริโภคก็ไม่จำเป็นต้องเกิดการเลือกซื้อ และอาจซื้อโดยที่ไม่ชอบ และถ้ามีสินค้าจากต่างประเทศที่มีความแตกต่าง จากที่มีในท้องตลาดจะทำให้ผู้บริโภคไม่ลังเลที่จะซื้อสินค้านั้นแม้ว่าจะมีราคาที่แพงกว่าหลายเท่าตัว ทั้งนี้ก็มาจากความจำเจจากสินค้าที่ไม่มีการพัฒนา และอยู่ในลักษณะบังคับซื้อ การออกแบบนั้นก็ต้องดูแนวโน้มความนิยมทางด้านแฟชั่นด้วยว่าจะไปในทิศทางใด ถึงแม้ว่าเราจะมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองแต่อย่าลืมว่ากระแสความนิยมทางด้านแฟชั่นของโลกนั้นอยู่ตามเมืองที่มีแฟชั่นที่กระจุ

อยู่ตามเมืองใหญ่ ๆ เมื่อเราเข้ามาในวงการแฟชั่น และต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกระแสของ
 แนวนิยมทางด้านแฟชั่น หรือยืนอยู่ในจุดที่สามารถกำหนดความนิยมทางด้านแฟชั่นเองได้ เราก็
 ต้องศึกษาแนวโน้ม และพัฒนาการทางแฟชั่น ซึ่งรวมทั้งรูปแบบ สี และส่วนประกอบอื่น ๆ
 เพื่อที่จะไม่หลุดกระแสหรือ เป็นคนกลุ่มน้อยที่แน่นอนว่ากลุ่มผู้บริโภคของเราที่ต้องลดน้อยตาม
 ลงด้วย

5.1.1 การเขียนแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าหนัง

ในการเขียนแบบต้องมีความละเอียด สัดส่วนต้องชัดเจน นับเป็นมิลลิเมตรหรือ
 เซนติเมตร ต้องระบุรายละเอียด เช่น ความยาวของรอยเย็บ วัสดุ ลวดลาย สี (อาจมีตัวอย่าง
 ประกอบ) ซึ่งจะช่วยให้ช่างเย็บสามารถทำงานได้อย่างไม่ผิดพลาดการออกแบบที่ดีที่สุดคือ การใช้
 มาตรฐานในการเขียนที่เรียกกันในวงการออกแบบว่า การใช้สเกล 1:1 เพราะเมื่อวาดแบบผลิตภัณฑ์
 ออกมาแล้วจะไม่เกิดการหลอกตาและ ถ้าตัวผลิตภัณฑ์ไม่สวยจะแก้ไขได้ง่ายขึ้น

5.1.2 การเย็บกระเป๋า

ต้องรู้ว่าสามารถเย็บได้กี่ลาย กี่แบบ และขนาดของเข็ม ที่เหมาะกับวัสดุที่ต้องนำมาใช้ทำ
 ต้นแบบผลิตภัณฑ์ต้องรู้ และเข้าใจจุดประสงค์ในการเย็บ เช่น การเย็บธรรมดาทั่วไป ต้องใช้เข็มชนิด
 หนึ่ง แต่การเย็บโซว์ลายต้องใช้เข็มอีกชนิดหนึ่ง (เครื่องจักรบางรุ่นมีหัวเข็มหลายขนาด) ถ้าหนังนุ่ม
 ให้เพื่อเย็บประมาณ 8 มิลลิเมตร หนาหนา ประมาณ 1 เซนติเมตร หนัก และหนังจะแข็งจะเย็บยาก
 กว่าชนิดอื่น ๆ ต้องอาศัยช่างที่มีประสบการณ์โดยตรงนั้นหมายถึง ช่างที่ผ่านการทำงานด้านนี้
 โดยตรงมาแล้วบ้างขึ้นอยู่กับคุณภาพของช่างที่ทำงานด้วยว่าเป็นผู้ที่มีความละเอียดอ่อนมากน้อย
 เพียงใด

5.1.3 ความรู้เรื่องรูปแบบกระเป๋า

การออกแบบกระเป๋าต้องศึกษาเรื่องรูปร่างของกระเป๋าซึ่งมีอยู่หลายแบบ ทั้งแบบง่าย
 และแบบยากโดยจะเริ่มต้นจากรูปทรงเลขาคณิต นักออกแบบต้องใช้จินตนาการว่าจะออกแบบ
 กระเป๋าในรูปแบบใดพร้อมกับหาจุดเด่นของกระเป๋าใบนั้น ๆ พร้อมกันด้วยอย่าเขียนรูปร่างขึ้นมา
 ก่อนแล้วค่อยหาหลายใส่ลงไปภายหลัง เพราะจะทำให้กระเป๋าใบนั้น ไม่มีเอกลักษณ์เหมือนของ
 ก๊อปปี้ที่ต่างกับของจริงแค่สีกับลายเท่านั้น แต่ในขณะที่เดียวกันขนาด และจุดต่าง ๆ ต้องมีความ
 สมดุลกันระหว่างตัวกระเป๋าและอื่น ๆ หรือ เช่นหูของกระเป๋าในกรณีที่กระเป๋าเล็กข้าง ใหญ่ข้าง
 ซึ่งต้องอาศัยใช้ความรู้สึก และประสบการณ์เป็นตัวตัดสินใจ ในการจับวางตำแหน่ง การประกอบ
 แบบได้

กระเป๋ามีหลายสี (ไม่อยู่ในโทนเดียวกัน) ไม่ควรมีมากสีจนเกินไป ทั้งนี้ก็ต้องดูเรื่องของแนวโน้มทางด้านแฟชั่น และวัตถุประสงค์ที่นำมาใช้ประกอบด้วย การสลับสี อาจทำได้โดยใช้ชั้นในช่วยได้ กระเป๋าจะได้ไม่หนาเกินไป

การเย็บซิปนิยมเย็บติดผนังข้าง โดยเย็บก่อนนำมาประกอบ หากช่วงที่ติดซิปมีความโค้งมากจะเกิดรอยย่นไม่สวย ต้องคิดให้โค้งพอดี ๆ พอเหมาะ ต้องอาศัยประสบการณ์ของช่างเย็บประกอบหนังด้วยเช่นกัน ในกรณีที่กระเป๋าเป็นหนังหนามาก ควรใช้ซิปชนิดที่มีความหนาทนทานแข็งแรง โดยปกติทั่วไปจะนิยมใช้ซิปยี่ห้อวินัสกันส่วนมาก และควรเย็บซิปติดหนังนอก ส่วนชั้นในเย็บต่ำกว่าลงไป และต้องดูว่าซิปที่ใช้สามารถที่จะใช้งานได้จริงหรือไม่

ในการออกแบบกระเป๋า สามารถผสมผสานสไตล์ที่แตกต่างกันได้ โดยการจับเอาเอกลักษณ์ของสไตล์นั้น ๆ มาเป็นมาตรฐานในการออกแบบ เช่น รูปร่างแบบยุโรปแต่ลวดลายเอเชีย ก็สามารถที่จะนำมาผสมผสานเป็นงานออกแบบใหม่ได้ ข้อที่ควรจำก็คือ ไม่ว่าจะกระเป๋ามีรูปร่างอย่างไรหรือสวยงามแค่ไหน ประโยชน์ของกระเป๋าก็คือไว้ใส่ของ จึงต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยมาเป็นอันดับแรกเสมอ

5.1.4 การทำกระเป๋าดันแบบ

โดยมากกระเป๋าส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบเรขาคณิต ซึ่งก่อนจะทำการวาดแบบจะต้อง นึกถึงการจินตนาการถึงรูปสำเร็จของกระเป๋าว่าจะมีรูปร่างอย่างไร โดยการนำแบบที่นักร้องออกแบบ ได้เขียนขึ้นจากมาตรฐานเท่าของจริงที่เรียกว่า 1 ต่อ 1 ขนาดเท่าจริงของผลิตภัณฑ์ ซึ่งต้องนำมาทำการตัดแพทเทิร์นด้วยกระดาษแข็งเสียก่อน ก่อนเข้าสู่กระบวนการขึ้นต้นแบบจากวัสดุต่าง ๆ เช่น กระดาษ PU ผ้า อื่น ๆ ที่อยู่ทรงได้ตามต้องการ การทำกระเป๋าดันแบบนี้เราจะทำขึ้นเพื่อเช็คขนาด รูปทรงของผลิตภัณฑ์ ก่อนการตัดสินใจตกลงทำจริง ควรทำทุกครั้งของการทำแบบผลิตภัณฑ์

ในการทำกระเป๋าดันแบบ สำหรับผู้ที่ไม่ชำนาญ แนะนำให้ทำด้วยกระดาษก่อน ถ้าเกิดความผิดพลาดขึ้นก็สามารถเปลี่ยนแปลงแบบให้ดีขึ้นได้ โดยไม่ต้องเสียวัสดุจริงไปโดยเปล่าประโยชน์ถือว่าเป็นการสิ้นเปลืองวัตถุดิบที่มีราคาไป สิ่งที่สำคัญคือ กระเป๋าต้องใช้งานได้ดี และสวยงามด้วย ถ้าขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปถือว่ากระเป๋าใบนั้นไม่สมบูรณ์

5.2 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับออกแบบ

5.2.1 นักร้องออกแบบ

หมายถึง บุคคลผู้ที่ซึ่งมีความสามารถพิเศษในทางความคิดสร้างสรรค์ และสามารถในการคิดแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกลมกลืน เข้ากับความเจริญทางเทคโนโลยีได้ด้วยนักร้องออกแบบ จำเป็นต้องมีความเก่งกาจในด้านวาดเขียน แต่นักร้องออกแบบที่ดีพร้อมควรจะสามารถในการ

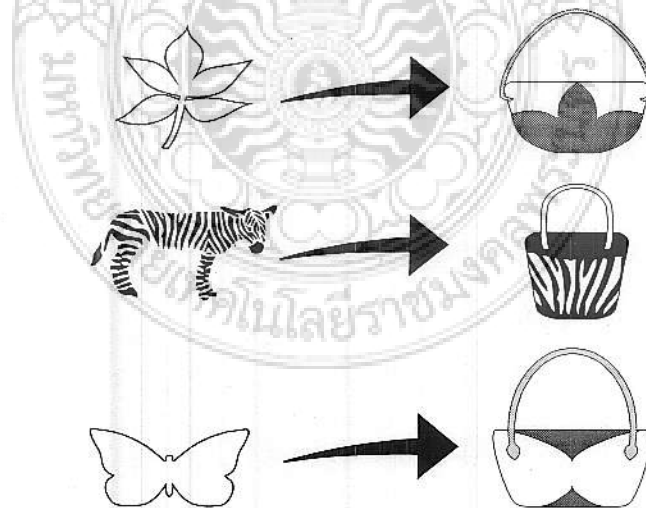
วาดเขียน และวาดรูป อีกทั้งควรมีความรู้ความเข้าใจในด้านศิลปะอันเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่ออารมณ์ และจิตใจมนุษย์ด้วย นักออกแบบประเภทผลิตภัณฑ์ (Product Designer) จัดเป็นการออกแบบของ นักออกแบบศิลปะ อุตสาหกรรมโดยตรง งานออกแบบประเภทนี้จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับการ ออกแบบ (Design) การทดลองหรือการทดสอบ (Testing) การผลิตในทางอุตสาหกรรม (Manufacture) และการตลาดหรือ การจำหน่ายซึ่งจะทำให้เกิดผลโดยตรง และโดยอ้อมกับสิ่งที ออกแบบผลิตภัณฑ์นั้น

5.2.2 การตั้งเป้าหมายในการทำงาน

เพื่อที่จะช่วยให้การออกแบบมีความเป็นไปได้มากยิ่งขึ้นเป็นการวางกรอบให้กับการ ทำงาน ช่วยให้คิดงานได้ละเอียด และเป็นระบบตลอดจนให้ปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้นน้อยลง และต้อง หาแนวคิดในการออกแบบ นักออกแบบนอกจากจะเป็นผู้ที่เรียกว่าจิตรเขียน หรือกระทำการ ออกแบบแล้ว จะต้องเริ่มคิดหาแรงบันดาลใจจากแหล่งหรือ สิ่งต่าง ๆ เช่น จากธรรมชาติ จาก รูปทรงเรขาคณิต จากจินตนาการ หรือสิ่งประดิษฐ์สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ อื่นๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางและ ก่อให้เกิดความคิดขึ้นได้

5.2.3 แนวคิดจากธรรมชาติ

เป็นการนำเอาลักษณะต่าง ๆ ของธรรมชาติ มาสร้างสรรค์แนวคิดให้เกิดรูปแบบงานขึ้น นักออกแบบโดยส่วนมากจะมีแรงบันดาลใจเกิดขึ้นจากธรรมชาติบ่อย ๆ เพราะเป็นสิ่งที่ยั่งยืน และใกล้ตัวที่สุดในการสร้างแนวคิดในการออกแบบ ตัวอย่างเช่น

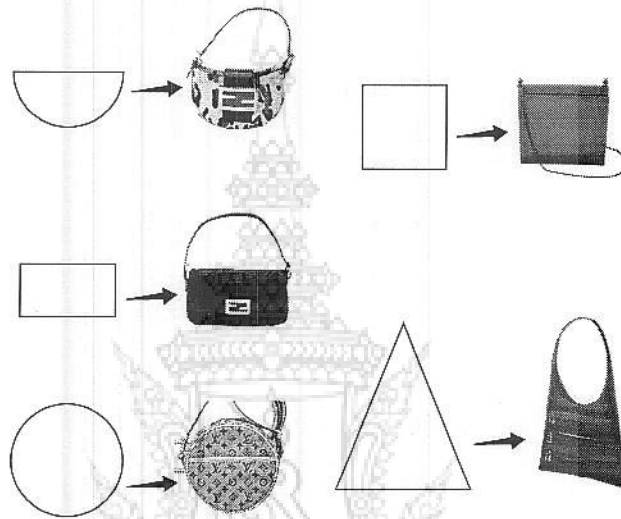

ภาพที่ 2.26 ภาพแสดงแนวความคิดที่ได้จากธรรมชาติ

รูปแบบการคิดที่เอาลายเส้นจากธรรมชาติมาประยุกต์ เพื่อใช้ออกแบบให้เกิดประโยชน์ และเกิดความสวยงามทั้งนี้การเกิดขึ้นต้องควบคู่กันไปพร้อม ๆ กันกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้

5.2.4 แนวคิดจากรูปทรงเรขาคณิต

เป็นรูปทรงที่นิยมนำเอามาออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋ามากที่สุด ซึ่งรูปร่างที่เกิดขึ้นดูเรียบง่ายอยู่ในความนิยมของผู้บริโภคเป็นเวลานาน จะเห็นโดยทั่วไปตามท้องตลาด ตัวอย่าง

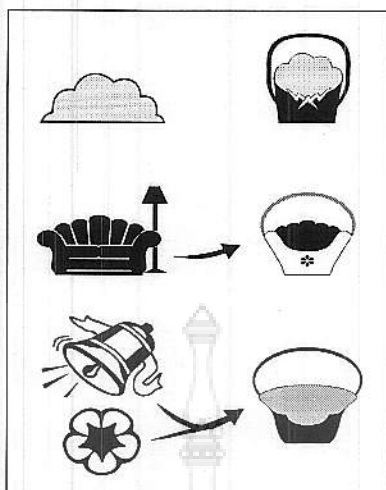

ภาพที่ 2.27 แสดงแนวคิดที่ได้จากรูปทรงเรขาคณิต

เป็นการนำเอารูปร่างของเรขาคณิตมาเป็นแนวคิดในการออกแบบ ซึ่งอาจจะใช้ทำในเรื่องของลายเส้นกราฟิก ในตัวผลิตภัณฑ์ก็ได้ ไม่จำเป็นต้องนำมาออกแบบแค่เป็นโครงสร้างเท่านั้นทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของงาน และขอบเขตที่ได้รับ

5.2.4 แนวคิดจากรูปร่างที่ได้จากการจินตนาการ หรือสิ่งประดิษฐ์ของมนุษย์

เป็นอีกรูปลักษณะหนึ่งซึ่งนักออกแบบนำมาใช้เป็นแนวทางให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ได้ ลักษณะที่เกิดขึ้นจะเป็นเหมือนรูปแบบที่แปลก และดึงดูดความสนใจต่อผู้พบเห็น หรือที่เรียกว่าเป็นแนวแฟนตาซี ซึ่งจะเป็นได้ทั้งรูปแบบธรรมชาติ และรูปทรงเรขาคณิตผสมผสาน

ภาพที่ 2.28 แสดงแนวคิดแบบรูปร่างที่ได้จากจินตนาการ

การใช้แนวความคิดแบบจินตนาการนี้ถือว่าเป็นการมองงานเทคโนโลยีด้วย ซึ่งบางแบบผลิตภัณฑ์ที่เกิดการพัฒนานั้น ก็ได้รับอิทธิพลจากเทคโนโลยีนำมาเป็นแรงบันดาลใจได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

5.3 องค์ความรู้พื้นฐานที่ต้องใช้ในการออกแบบ

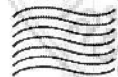
5.3.1 เรื่องของเส้น

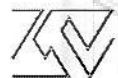
เส้นตรงแนวตั้ง ให้ความรู้สึกถึงความแข็งแรง มั่นคง

เส้นตรงแนวนอน ให้ความรู้สึกถึงความราบเรียบ สุกภาพ

เส้นโค้ง ให้ความรู้สึกถึงความนุ่มนวล อ่อนช้อย เคลื่อนไหว

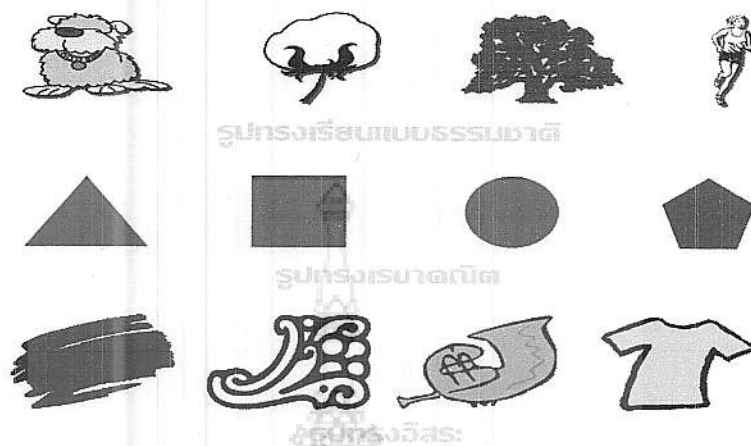
เส้นซิกแซก ให้ความรู้สึกถึงความเคลื่อนไหวรุนแรง

เส้นตัดกัน ให้ความรู้สึกถึงความแข็งแรง ประสานกลมกลืน

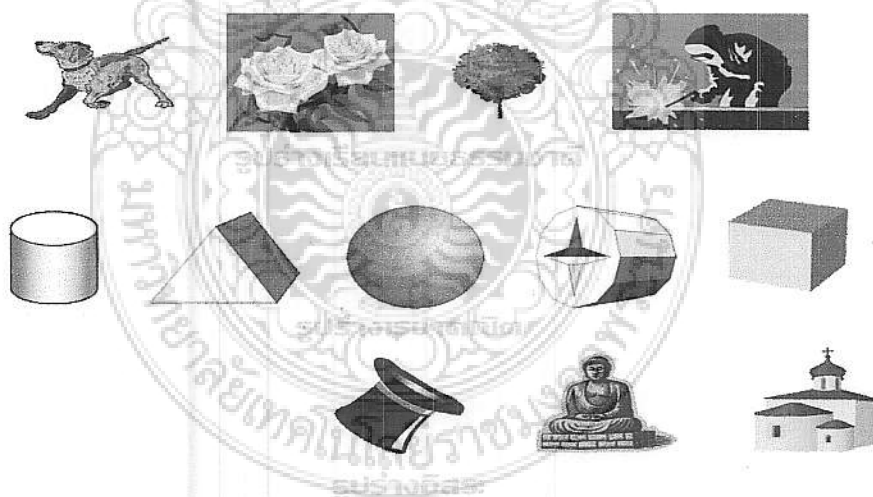
ภาพที่ 2.29 ภาพแสดงถึงอิทธิพลความรู้สึกถึงเส้นต่าง ๆ

5.3.2 เรื่องของรูปทรง ลักษณะจะมี 2 มิติหรือ 2 ด้านคือ ด้านข้างกับด้านหน้าเท่านั้น

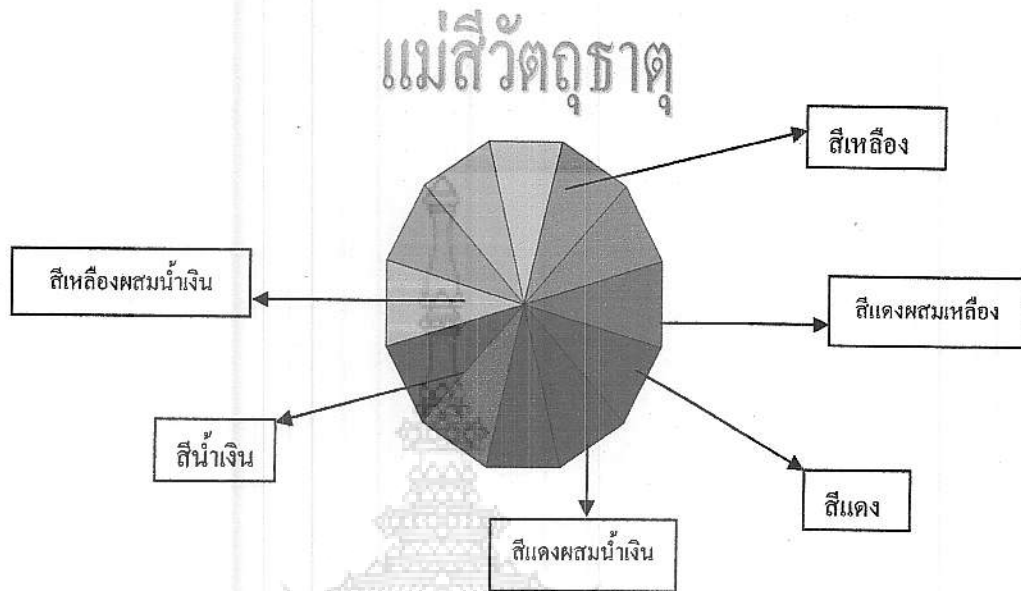
ภาพที่ 2.30 ภาพแสดงประเภทรูปทรงต่าง ๆ

5.3.3 เรื่องของรูปร่างต่าง ๆ จะมีทั้งหมด 3 ด้านคือ ด้านหน้า ด้านบนและด้านข้างจะเห็นได้ดีกว่า 2 มิติโดยทั่วไปเรานิยมที่จะเขียนภาพเป็น 3 มิติโดยส่วนมาก

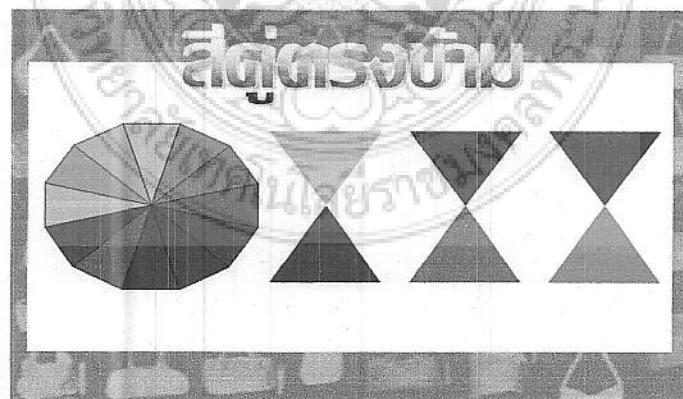
ภาพที่ 2.31 ภาพแสดงประเภทรูปร่างต่าง ๆ

5.3.4 เรื่องราวของสีควรรู้ แม่สีวัดธาตุมี 3 สี คือ 1.สีแดง 2. สีน้ำเงิน 3.สีเหลือง

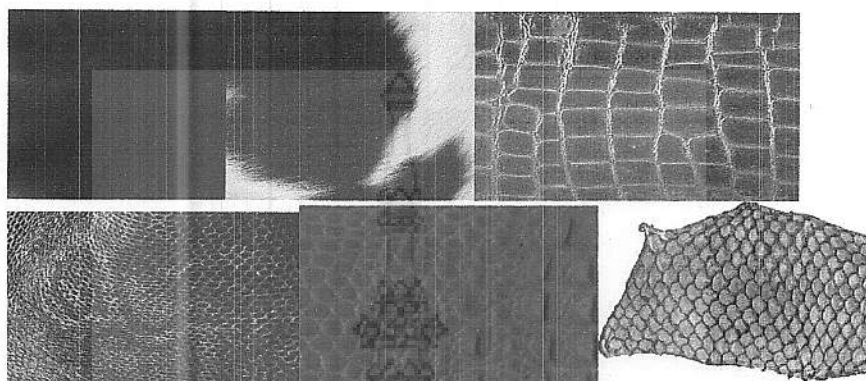
ภาพที่ 2.32 ภาพแสดงแม่สีวัดธาตุ

สีคู่ตรงข้ามที่ควรรู้ เป็นสีที่ต้องนำมาใช้ในการออกแบบอย่างมาก ตัวอย่างเช่น เมื่อออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋ามีสีม่วง โดยส่วนมากเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ของตัวผลิตภัณฑ์ ฉะนั้น อาจจะนำสีคู่ตรงข้ามนำมาใช้ได้ ในภาพที่เห็นคือสีเหลือง เพื่อเติมแต่งเข้าไปได้ในจำนวนที่น้อยกว่าไม่ควรเกิน 30 เปอร์เซ็นต์

ภาพที่ 2.33 ภาพแสดงถึงสีคู่ตรงข้าม

5.3.5 ลักษณะของพื้นผิว เป็นอีกหัวข้อที่นักออกแบบควรรู้เพื่อการออกแบบให้สมบูรณ์ และดียิ่งขึ้น ควรเลือกวัสดุผิวที่เหมาะสมกับการออกแบบผลิตภัณฑ์นั้นๆเพื่อใช้เป็นจุดดึงดูด และสร้างเสน่ห์ให้กับผลิตภัณฑ์มากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 2.34 ภาพแสดงถึงลักษณะพื้นผิวต่าง ๆ

5.4 ความรู้ เรื่องราวต่าง ๆ ก่อนการออกแบบกระเป๋า

5.4.1 การเรียนรู้ข้อมูลเพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋า

Target ข้อมูลกลุ่มระดับผู้บริโภคที่เราจะทำการออกแบบให้เกิดขึ้น

Sex/Age เพศ วัย อายุของผู้บริโภค

Style รูปแบบการออกแบบประเภทผลิตภัณฑ์นั้น ๆ เพื่อตอบสนองให้กับกลุ่มผู้บริโภค เช่น ออกแบบกระเป๋าสไตล์สปอร์ต ออกแบบกระเป๋าเอกสาร

Concept ถือว่าเป็นโจทย์ที่ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้อยู่ในขอบเขตนั้น ๆ ทำให้ผลิตภัณฑ์กำเนิดขึ้นออกมาได้ตรงผู้บริโภคที่สุด

Price การกำหนดราคาสินค้าเพื่อที่จะออกแบบให้ได้ดีที่สุดกับวัสดุผิว ทั้งนี้เราไม่จำเป็นที่จะตั้งราคาที่ผลิตภัณฑ์เราอย่างเดียว เราควรศึกษาถึงราคาผลิตภัณฑ์คู่แข่งนั้น ๆ ให้เป็นข้อมูลคู่เทียบผลิตภัณฑ์เราด้วยเพื่อการออกแบบที่ง่ายขึ้น

Competitor การศึกษาถึงข้อมูลของคู่แข่งในระดับเดียวกันกับผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบเพื่อดูรายการวางตลาดแข่งขัน เพื่อศึกษาข้อมูลทั้งแบบ และการขายราคาในตลาด

5.4.2 การเรียนรู้เรื่อง Theme และแรงบันดาลใจ (Inspiration)

จะเห็นได้ว่าการสร้าง Theme งานจะมีขึ้นในหลายๆแบบซึ่งต้องวาง Concept (จุดประสงค์ของงาน) ที่ชัดเจนให้ได้ก่อนทำการหา Theme งานออกแบบผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ในภาพด้านล่างจะเห็นการแยกถึง Theme เช่น ดอกไม้ ใบไม้ ชีวิตในสวน ผลไม้ เป็นต้น

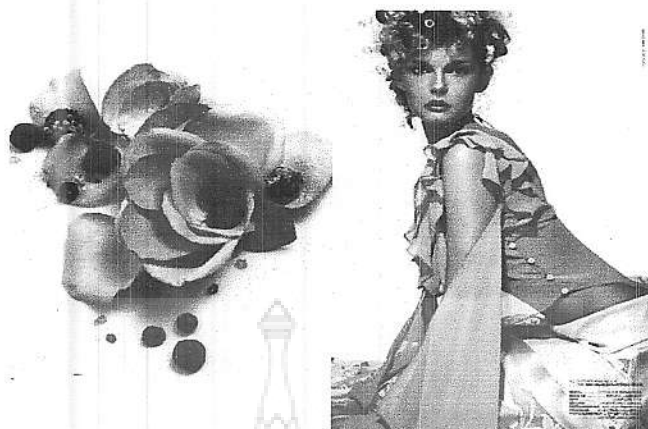
ตัวอย่างของแรงบันดาลใจในการออกแบบ

การสร้างแรงบันดาลใจในการออกแบบผลิตภัณฑ์จำเป็นต้องมีอย่างแน่นอนเพื่อให้ได้งานที่ออกมาตรงกับแนวทางที่ชัดเจนในตัวผลิตภัณฑ์ แรงบันดาลใจจะเกิดขึ้นได้จากการคิดของนักออกแบบที่ต้องมีประสบการณ์ที่ดี และสามารถมองเห็นรายละเอียดปลีกย่อยของตัว Concept ได้อย่างถูกต้อง และชัดเจนด้วยความคิดที่เก็บสะสมประสบการณ์ที่เนิ่นนานของตัวนักออกแบบเองด้วย หรืออาจเกิดขึ้นกับปัจจุบันทันด่วนของการทำงานออกแบบช่วงนั้นก็ได้อีก

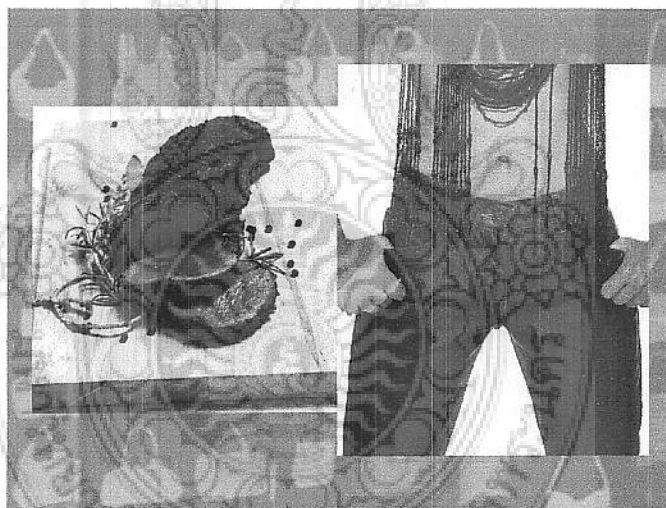
ภาพที่ 2.35 ภาพแสดงตัวอย่างแรงบันดาลใจในการออกแบบ

จะเห็นได้จากรูปแบบด้านบนซึ่งเป็นแรงบันดาลใจจากกลุ่มผัก และผลไม้ต่างที่อยู่รวมกันนักออกแบบได้นำมาเป็นแรงบันดาลใจที่จะจัดทำตัวผลิตภัณฑ์ขึ้น จึงเห็นได้ว่าจะเป็นเรื่องของเสื้อผ้าที่ยับย่นเสมือนกลุ่มผักผลไม้จากภาพถ่ายมือ

ภาพที่ 2.36 ภาพแสดงตัวอย่างแรงบันดาลใจในการออกแบบ

แรงบันดาลใจที่ได้จากกลีบดอกไม้ แต่นักออกแบบยังได้จับเฉดของสีสันของดอกไม้มาทำการออกแบบให้เกิดขึ้นด้วย

ภาพที่ 2.37 ภาพแสดงตัวอย่างแรงบันดาลใจในการออกแบบ

แรงบันดาลใจที่เกิดขึ้นไม่จำเป็นจะต้องเกิดจากสิ่งของที่สวยงาม หรือสิ่งที่เลิศจุในสังคมอาจจะดูจากชีวิตประจำวัน เช่นอาหารอย่างภาพด้านบนก็ไม่ผิดอะไรจากการจับประเด็นมาเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบต่อไปได้

5.5 การค้นหาแรงบันดาลใจ และการกำหนด Mood

5.5.1 Design Research and Inspiration การวิจัยการออกแบบเป็นสิ่งที่สร้างแนวทางในความคิดสร้างสรรค์เพิ่มพลังความเข้มแข็งของการสร้างงานที่ดี

การวิจัยการออกแบบ

ในอภิธานศัพท์ของ Oxford Dictionary การวิจัยคือการค้นคิดเกี่ยวกับเรื่องวัสดุ และแหล่งข้อมูล เพื่อสร้างความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริง ซึ่งจะนำไปสู่ข้อสรุป หรือการให้ข้อคิดของ John Galina ที่กล่าวว่า การวิจัยความคิดสร้างสรรค์ เป็นความลับ หรือกลเม็ดของนักออกแบบที่จะเน้นเรื่องการออกแบบที่ไม่เหมือนใครหรือ Braun ได้กล่าวว่าเมื่อ ตนเองไม่รู้ว่าจะตนเองทำอะไรอยู่ก็จำเป็นต้องทำการวิจัย

การวิจัยในการออกแบบคือ การรวบรวมข้อมูลเพื่อหาแรงบันดาลใจ และทำการออกแบบสร้างสรรค์เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมทางการออกแบบ มากกว่าจะค้นหานวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์ ถึงแม้ว่าจะมีการทดลอง ซึ่งอาจมีวิทยาศาสตร์เกี่ยวข้องอยู่ ผลที่ต้องการก็คือศิลปะเป็นสิ่งสำคัญ ไม่ว่าจะเป็หุ่น วัสดุ การสวมใส่สบาย หรือการออกแบบรูปทรงต่าง ๆ ก็ต้องการผลที่สวยงามนั่นเอง

การวิจัยสามารถใช้แก้ไขผลงานที่ยังไม่มีข้อสรุป หรือแนวความคิดที่ต้องการชัดเจน เป็นการแก้ไขความมืดมนทั้งกระบวนการสร้างรองเท้า สีน้าแฟชั่น การตัดเย็บ การออกแบบเป็นต้น การเริ่มต้นอะไรใหม่ ๆ การหาแรงบันดาลใจใหม่ ๆ เหล่านี้ สามารถใช้การวิจัยช่วยได้ทั้งสิ้น สรุปได้ว่าการเปิดหนังสือหาแรงบันดาลใจก็นับเป็นการค้นคว้าเพื่อวิจัยแล้ว

รายละเอียดของการตัดเย็บ

การวิจัยการตัดเย็บเป็นเรื่องของเทคโนโลยี การตัดเย็บ ทั้งการทำแบบตัดที่สวมสบาย การใช้เทคโนโลยีในการตัดเย็บโดยการใช้เครื่องจักรต่าง ๆ การตัดเย็บด้วย Stitch ที่แตกต่างที่สามารถทำได้มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การทำแบบตัดรูปทรงต่าง ๆ ที่มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างในลักษณะต่าง ๆ ตามแนวความคิดใหม่ ๆ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การออกแบบเกิดคุณภาพที่สมบูรณ์ขึ้นในการผลิต ดังนั้นการตัดเย็บถือว่าเป็นอีกมุมมองหนึ่งที่ควรนำมาวิเคราะห์เหมือนกันในการออกแบบกระเป๋า

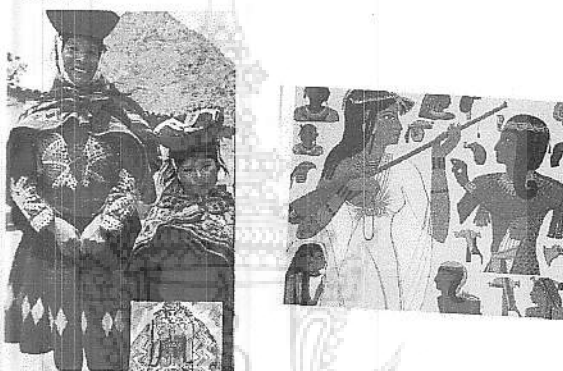
สี (Color)

การศึกษาเรื่องสีจากธรรมชาติ และการใช้ทฤษฎีสีต่าง ๆ ตลอดจนสีในวัฒนธรรมชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่สามารถสื่อสารในการออกแบบได้ เรื่องสีเป็นเรื่องสำคัญมาก ที่ต้องกำหนดสีหลักสีรองในคอลเล็คชั่น การเลือกสีในแต่ละคอลเล็คชั่นควรคำนึงถึงแนวความคิด และสีในเทรนด์ เพื่อ

วัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นเรื่องราวที่นำมาใช้ เป็นแรงบันดาลใจ หรือการศึกษาวิเคราะห์เพื่อความเข้าใจในการออกแบบ อีกทางหนึ่ง เช่นวัฒนธรรมเก่าแก่ของชาวอียิปต์ หรือ อัฟริกัน การศึกษาวัฒนธรรมดังกล่าวอย่างจำเป็นต้องศึกษาในภาพกว้างเพื่อที่จะได้เลือกขอบเขตที่ตนเองสนใจ ทั้งนี้จำเป็นต้องเข้าใจความแตกต่างของชนชั้น การแต่งกาย ที่อยู่อาศัย ศิลปะ วัฒนธรรมต่าง ๆ ที่จะทำให้อ่านใจประเด็นสำคัญของวัฒนธรรมนั้น ๆ ด้วย

-วัฒนธรรม

ภาพที่ 2.39 ภาพตัวอย่างเปรียบเทียบถึงการนำเอาวัฒนธรรมมาประยุกต์ใช้

เทรนด์ร่วมสมัย

ความสำคัญของเทรนด์ คือสิ่งหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มพลังในการขาย การแสวงหาความคิด การกระตุ้นผู้บริโภคในการซื้อผลิตภัณฑ์ให้รวดเร็วขึ้น

การค้นหาแรงบันดาลใจ และการกำหนด Mood การค้นหาแหล่งข้อมูล

โคโค ชาแนล (1883-1971) นักออกแบบแฟชั่นยุค 1920s กล่าวว่า แฟชั่นไม่ใช่เพียงแต่ในเสื้อผ้า แฟชั่นมีทั้ง บนฟ้า ในท้องถนน แฟชั่นต้องมาจากความคิด วิธีการใช้ชีวิตของเรา และสิ่งที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว

การเลือก เรื่องราว theme และกำหนด แนวความคิด (Concept) ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วในข้อมูลควรค้นคว้า เพื่อจะได้เรื่องราวที่น่าสนใจ ทั้งธรรมชาติ สิ่งรอบตัว เมื่อได้เรื่องราวอาจเป็นเพียงรูป หรือเรื่องใด ๆ ที่ตนเองสนใจก็อาจนำมาใช้ในการออกแบบในรูปแบบ รูปธรรม หรือ หรือ การใช้นามธรรมของรูปภาพนั้น และสร้างจินตนาการจากรูปธรรมนั้น หรือตีความเป็นรูปทรงเรขาคณิตจากนามธรรมนั้น ซึ่งอาจเป็นคำที่บอกอาการ ความจริงหรือ นามธรรมที่ไม่สามารถ

บรรยายเป็นภาพได้เช่นกว้างใหญ่ไพศาล สวย น่าเกลียด หรือนามธรรมที่แสดงอารมณ์ เย็น ร้อน หนาว ซึ่งไม่สามารถนำมาแสดงเป็นภาพได้ง่ายนัก นอกจากหาตัวแทนต่าง ๆ สิ่งที่เป็นอาการจะทำงานง่ายกว่า

5.6 วิธีการหาข้อมูลสนับสนุนแบบผลิตภัณฑ์

5.6.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ

การค้นคว้าเพื่อเป็นข้อมูลแรงบันดาลใจผู้วิจัยมักนำมาจากเดินทางหาแหล่งข้อมูลจริง เช่นการทดลองต่าง ๆ การหยิบยกเรื่องจากธรรมชาติที่ตนไปพบ หรือเดินทางไปดูด้วยตนเอง เพื่อให้ได้มาเพื่อข้อมูล

5.6.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

การค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารหนังสือ และรูปภาพต่าง ๆ นับเป็นข้อมูลที่เรียกว่า แหล่งข้อมูลทุติยภูมิซึ่งในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ไม่นิยมการใช้ข้อมูลลักษณะดังกล่าว

5.6.3 แหล่งแรงบันดาลใจ

นับว่าสามารถพบได้ทั่วไปทั้งในคำพูด หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ หนังสือ รูปภาพ ผลงานต่าง ๆ ของนักออกแบบ การเดินทาง และเทรนด์อื่น ๆ อีกมากมายในชีวิตประจำวันเป็นต้น

5.6.4 การรวบรวมความคิดที่ต่อเนื่องกัน

การรวบรวมความคิดหรือภาพที่มีความคล้ายกันและต่อเนื่องกันซึ่งเป็นเรื่องราวที่มีรูปแบบคล้าย ๆ กันให้อยู่ในบอร์ดเดียวกัน

5.6.8 ทฤษฎีการออกแบบ

ทฤษฎีสีคอนสตรัคชั่น การร้อย สิ่งที่เป็น โครงสร้างเดิม และสร้างขึ้นมาใหม่ด้วยวิธีการจัดองค์ประกอบใหม่ หรือนำสิ่งที่เหมือน ๆ กันมารวมกันใหม่ทฤษฎีการออกแบบแบบโมเดิร์นนิสม์ ที่ต้องการหลักการตามองค์ประกอบศิลป์ และแรงบันดาลใจ ซึ่งการใช้ทฤษฎีประเภทหัวข้อนี้บางครั้งจำเป็นจะต้องเรียนรู้เพื่อความเป็นจุดเป้าหมายเพื่อให้เกิดงานนั้น ๆ ออกมาได้ดี

5.7 หลักการของการออกแบบคอลเลคชั่น

5.7.1 การพัฒนา Concept ควรใช้ประโยชน์กับแรงบันดาลใจให้มากที่สุด ในที่นี้คือทั้งรูปธรรมและ นามธรรมที่จะให้ข้อคิดในการออกแบบ

5.7.2 การค้นคว้าเรื่องราวที่เป็นแรงบันดาลใจ ควรจะค้นคว้าให้ครอบคลุม เช่น วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ควรให้เห็นภาพทั้งสังคมนั้น ๆ เช่น ความเป็นไทย เป็นจีน หรืออินเดีย เราอาจใช้แรงบันดาลใจเพียงเรื่องเดียวดังกล่าวในหลายคอลเลคชั่นก็ได้

5.7.3 การออกแบบคอลเลกชันที่เป็นรองเท้าอเนกประสงค์ ไม่จำเป็นต้องเป็นรองเท้าติดกันเสมอไปเช่น Boots การทำให้เป็นคนละชิ้น (Ensemble) ไม่น่าเบื่อหน่ายหรือใช้ได้ครั้งเดียว และสามารถทำให้ประสมประสานกันได้ในคอลเลกชันเดียว

5.7.4 การออกแบบรองเท้าที่เป็นตัวที่ เรียกว่าตัวคอนเซ็ปของคอลเลกชัน ควรมีความคิดทุกอย่างที่เป็นข้อสรุปไว้ และนำมาขยาย แดกตัวให้เป็นคอลเลกชัน ซึ่งจะเป็น Red thread หรือสิ่งที่เรียงร้อยคอลเลกชันให้อยู่ในกลุ่มเดียวกัน

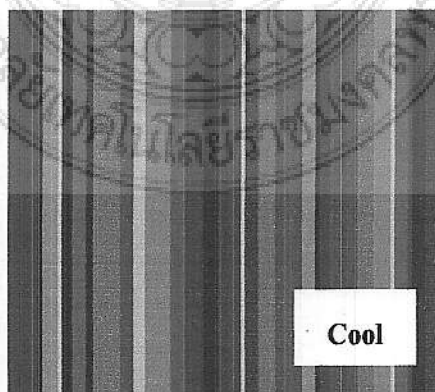
5.7.5 Red Thread หมายถึง สี วัสดุ เทคนิคในการตกแต่ง ความสั้นยาวของรองเท้า ความกว้าง ความแคบ silhouette และ theme เดียวกัน

5.7.6 การเรียนรู้คอลเลกชันที่ดีจะทำให้เราพัฒนาไปสู่การพัฒนาการออกแบบ วิธีการที่ง่ายที่สุดคือการวิเคราะห์คอลเลกชันของนักออกแบบชื่อดังที่แสดงบนRunway ของต่างประเทศ

5.7.7 การศึกษาเทรนด์ จะทำให้ได้ข้อคิดในการออกแบบ ข้อมูลของเทรนด์ไม่ใช่เป็นข้อความที่นักออกแบบต้องทำตามทุกประการ เพราะจะทำให้เครื่องแต่งกายทั่วโลกไม่มีความแตกต่าง เหมือนกันทั้งโลก ซึ่งมนุษย์ต้องการความแตกต่าง ต้องการความคิดใหม่ ๆ ต้องการจุดเด่น และต้องการแสดงความเป็น Personalized และสร้างอัตลักษณ์ให้กับตนเอง (Research & Design by Simon Seivewright London :Ava 2007)

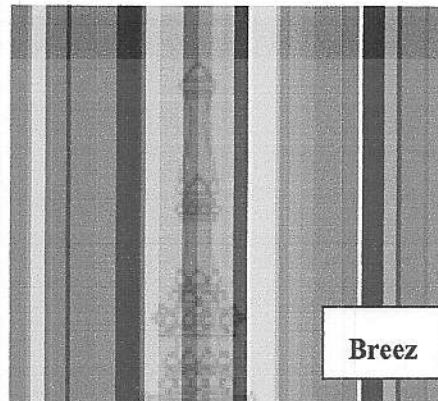
แรงบันดาลใจที่เกิดขึ้น

กลุ่มของสีที่ได้รับแรงบันดาลใจจากธรรมชาติทั่วไป เช่น จะเห็นสีสันทที่เกิดขึ้นได้มาจากสีของดอกไม้ต่าง ๆ สีของใบไม้ สีของน้ำ สีที่มีออกมาจากธรรมชาติโดยรวม สีธรรมชาติที่เกิดขึ้นในตอนกลางวันของแต่ละวัน เรียกความรู้สึกที่สดชื่น โปร่งใสสบาย อ่อนนุ่ม กลุ่มนี้เรียกว่า LEAF

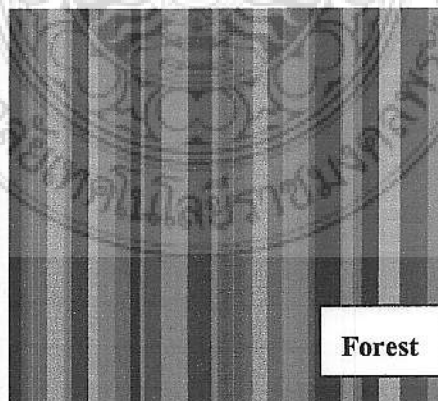
ภาพที่ 2.40 ภาพสรุปข้อมูลเชิงวิชาการ เรื่องแนวโน้มทางด้านแฟชั่น 2008 (Trend Fashion)

กลุ่มของสีที่ให้ความเย็นสบาย สดใสของแสงที่สว่างในกลุ่มนี้เรียกว่า Cool เป็นความสดที่ไม่เจือปนความร้อนของสี แต่ได้บรรยากาศที่ สดใสสวยงามในสีอันที่สด เป็นสีอันที่สื่อถึงกลางเมืองใหญ่จากไฟ แสง สี ในนครหลวงทำให้สีออกมาดูแตกต่างจากกลุ่มแรกที่มาจากรธรรมชาติ

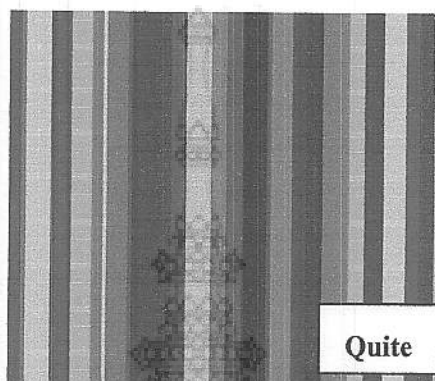
ภาพที่ 2.41 ภาพสรุปข้อมูลเชิงวิชาการ เรื่องแนวโน้มทางด้านแฟชั่น 2008 (Trend Fashion)

กลุ่มสีที่ให้ความรู้สึกถึงแนวสีโทนน้ำตาล แต่ไม่เน้นความสดใสของแสง แรงแบบสดใส ที่ได้จะเกิดขึ้นจากวัสดุ โดยทั่วไปที่มีความโปร่งแสง แต่ไม่สดในเรื่องของสี มีการผสม Black Color เข้าร่วมในสีนั้นให้ Soft ลงในตัวของสี ดังนั้นการจับสีที่เอามาเล่นหรือนำมาใช้งานในกลุ่มนี้จะต้องบังคับโทนสีให้อยู่ในอารมณ์ที่มีลมอ่อน แต่แทรกด้วยความตื่นเต้น ในกลุ่มนี้ให้เรียก Breeze

ภาพที่ 2.42 ภาพสรุปข้อมูลเชิงวิชาการ เรื่องแนวโน้มทางด้านแฟชั่น 2008 (Trend Fashion)

กลุ่มสีที่ให้ความรู้สึกถึงป่าธรรมชาติที่เขียวขจี แร้งบันดลใจที่ได้จะเกิดขึ้นจากธรรมชาติ เช่น หญ้าเขียวทุ่ง โล่ง ใบบไม้ที่หลากสีสัน ใบที่แห้งเฉาตายไปที่ล่วงหล่นสลัดกับใบที่สดใส การเกิดของเชื้อราธรรมชาติที่เขียวสด สะท้อนให้เห็นงานแนว Colorful เกิดอารมณ์ที่สดชื่น ประกอบกับความรู้สึกที่พักผ่อนสบาย กลุ่มนี้จึงให้คำนิยามว่า Forest

ภาพที่ 2.43 ภาพสรุปข้อมูลเชิงวิชาการ เรื่องแนวโน้มทางด้านแฟชั่น 2008 (Trend Fashion)

ให้ความรู้สึกที่แผ่วเบาในความเงียบ มีความซ่อนเร้นในความรู้สึก แต่ดูน่าติดตามน่าสนใจ น่าค้นหาคำตอบ จะเรียกว่าความ Sexy ที่ซ่อนเร้นความแฝงคำตอบในบริบท ให้ความรู้สึกน่าค้นหา ยังอยู่ในโทนสีของความสบายอย่างแท้จริง กลุ่มนี้ให้เรียกว่า Quite

รูปทรงกระเป๋ายกจะบอกถึงบุคลิก และรสนิยมของผู้ถือ บอกถึงความเข้ากันได้เหมาะสม ระหว่างการแต่งกาย กับของประดับข้างกาย หรือวัสดุที่นำมาจัดทำผลิตภัณฑ์ได้อารมณ์ที่มีระดับเหนือกว่า การนำวัสดุประเภทหินมาประดับกระเป๋า และเป็นการผสมผสานกับวัสดุที่สะท้อนแสงที่วาวจับตา แต่ยังคงมีความหรูหราให้เห็นดูแล้วพุ่มเพื่อยดี แต่มี (Design)

ถ้าสำหรับหนังสัตว์ที่หายากนี้จะมีการเลือกด้วยหนังเพื่อที่จะเพิ่มความเงางาม เรียกแบบชาวบ้านหนังเป็ยกดูแนวหนังที่มีความมันมากแต่มีผิวหนังสัตว์ให้เกิดความน่าสนใจ

รูปทรงเป็น โครงบลิกลสี่เหลี่ยม เน้นการใช้โลหะที่ตรง เหลี่ยม เรียบ ประกอบแบบที่แปลกง่าย แต่เรียบบอกได้ถึงการจัดวางระหว่างรูปทรงกับการใช้ Material

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา (Research and development) โดยมีการศึกษาดังนี้

1. กลุ่มประชากรตัวอย่าง
2. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มประชากรตัวอย่าง

กลุ่มรูปแบบกระเป๋าที่ออกแบบจากผ้าไหมสุรินทร์ที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง 20 รูปแบบที่ได้จากแบบสอบถามจากกลุ่มประชากรดังต่อไปนี้ นักเรียนนักศึกษา ราชการ รัฐวิสาหกิจ แม่บ้าน รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว

2. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

แบ่งเป็น นักศึกษา ราชการ รัฐวิสาหกิจ แม่บ้าน รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ที่เลือกจากรูปแบบกระเป๋า 5 แห่งดังนี้ ตลาดนัด จตุจักร วัดพระศรีรัตนศาสดาราม และพระบรมหาราชวัง สวนลุมไนท์บาร์ซาร์ ศูนย์สรรพสินค้า เซ็นทรัลเวิลด์ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ มาตรฐานประเมินค่า (Rating Scales) นำหนักความสำคัญ ข้อมูลเกี่ยวกับออกแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ที่มีต่อความพึงพอใจต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

- ความเหมาะสมของรูปแบบ
- ความเหมาะสมของลวดลาย/สี
- ความเหมาะสมของขนาด
- ความเหมาะสมของภาพโดยรวม

การออกแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบการออกแบบกระเป๋าด้วยผ้าไหมสุรินทร์ 20 รูปแบบ

ภาพที่ 3.1 รูปแบบกระเป๋า 20 รูปแบบ

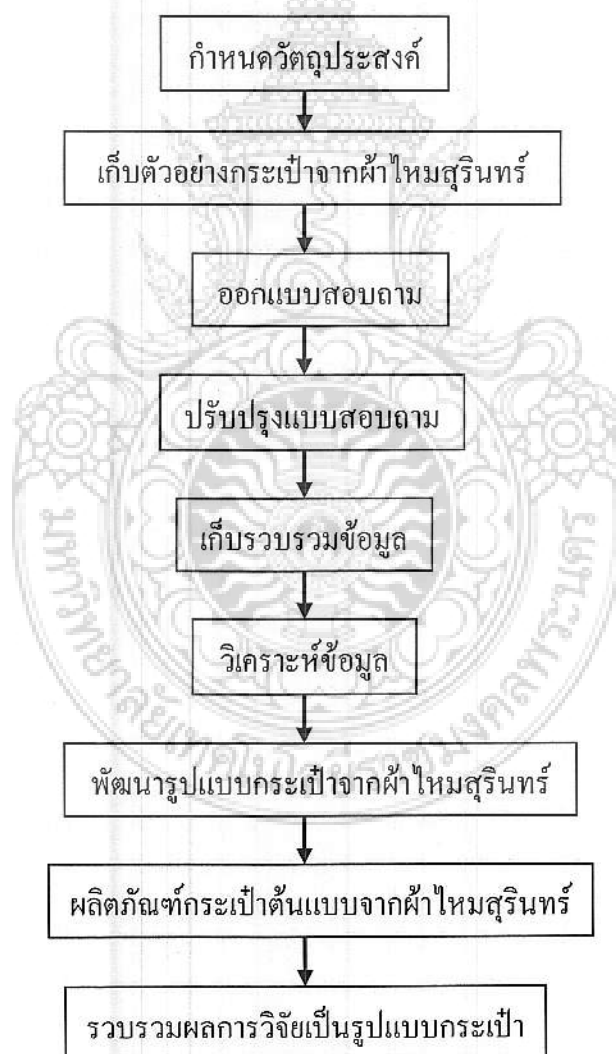
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

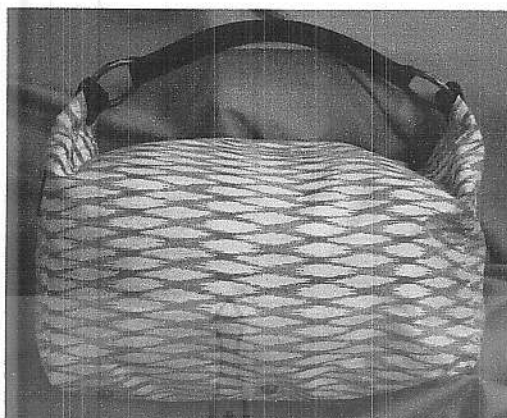
แบบสอบถามสำหรับผู้บริโภคสินค้าประเภทกระเป๋าผ้าพื้นเมือง 5 แห่งดังนี้ แห่งละ 40 ชุด รวมทั้งหมด 200 ชุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ออกแบบและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าสถิติโดยใช้ความถี่ และค่าเฉลี่ย วิธีการดำเนินการ ออกแบบ และพัฒนาแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์

คณะผู้ดำเนินการวิจัยได้ดำเนินการออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ดังแผนภูมิดังนี้

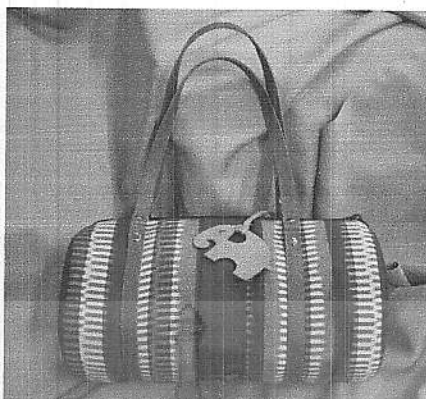
ภาพที่ 3.2 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 1

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 1 เป็นกระเป๋าเหมาะสำหรับถือทำงานทั่วไป เป็นกระเป๋าแบบที่มียึดข้างทั้ง 2 ข้าง มีชิปรูคด้านข้างมีฝาปิดซึ่งต่อจากแผ่นหลังต่อขอบชิปยึดข้าง มีหูกระเป๋า 1 หู เหมาะสำหรับผู้ชอบความคล่องไหล ใช้ผ้ามัดหมี่ลวดลายประยุกต์ตัดเย็บ วัสดุใช้ผ้ามัดหมี่ลวดลายประยุกต์ และใช้หนังตกแต่งเป็นหัวกระเป๋า

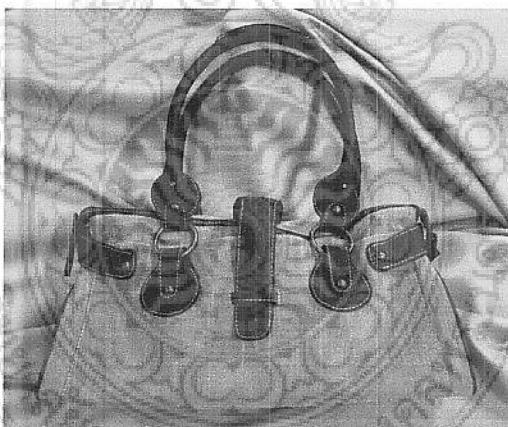
ภาพที่ 3.3 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 2

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 2 เป็นกระเป๋ามีซิ่นยึดข้าง 2 ข้าง มีขนาด และราคาเหมาะสมกับการผลิตสินค้าที่ระลึก มีการตัดเย็บง่าย มีส่วนตกแต่งด้วยหนังเทียม เป็นหูกระเป๋าทั้ง 2 ข้าง เหมาะสมกับการผลิตเป็นจำนวนมากวัสดุที่ใช้ ผ้าไหมพื้นเรียบ และตกแต่งด้วยผ้ามัดหมี่ลวดลายประยุกต์ทั้งสองด้าน เหมาะสมกับการเป็นของที่ระลึก

ภาพที่ 3.4 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 3

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 3 เป็นกระเป๋ามีชั้นยึดข้าง 2 ด้าน ชั้นด้านข้างใช้ผ้าไหมพื้น มีผ้าลวดลายมัดหมี่ประยุกต์ตกแต่งด้านข้างกระเป๋าทั้ง 2 ด้าน เป็นกระเป๋าที่เหมาะสมใช้ผลิตเป็นจำนวนมาก มีราคาไม่สูงนัก เหมาะสมกับการผลิตสินค้าที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว มีเพราะใช้วัสดุ และผ้าจำนวนน้อยทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้ดี

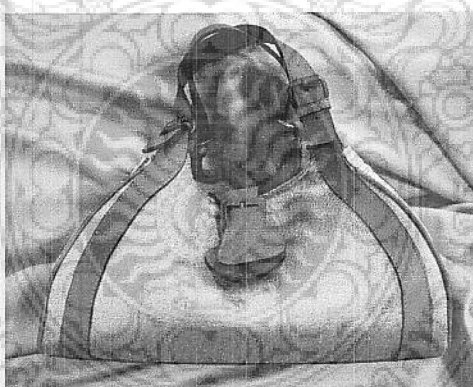
ภาพที่ 3.5 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 4

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 4 เป็นกระเป๋าแบบมีชิปด้านบนยึดข้าง 2 ชั้นหูกระเป๋าใช้หนังทั้ง 2 ข้าง แบบชิปรูดด้านบน ตัวยึดข้างกระเป๋าการกั้นด้วยหนัง ใช้หนังตกแต่งเป็นรูปหยดน้ำทั้ง 2 ข้างให้ผ้าไหมมัดหมี่ประยุกต์ ตัดเย็บทั้งใบ เหมาะสำหรับใช้กับวัยทำงาน

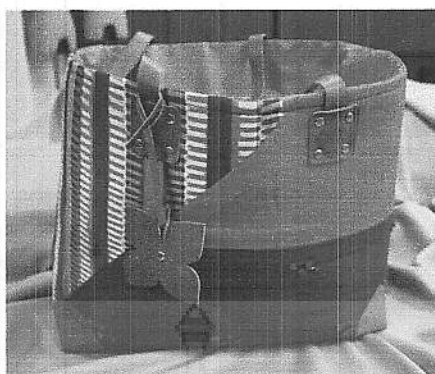
ภาพที่ 3.6 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 5

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 5 เป็นแบบกระเป๋ามียัดข้างขึ้นเดียว คือมีโครงสร้างของขึ้นหน้า และหลัง และมีขึ้นยัดข้างเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดโครงสร้างแบบ 3 มิติ รูปแบบเป็นสี่เหลี่ยม มีก้นหนังที่ตะเข็บ รอบต่อของขึ้นทั้ง 2 ด้านมีหูหิ้ว 2 หู ใช้ผ้ามัดหมี่ลวดลายประยุกต์ทั้งใบ เหมาะสำหรับกระเป๋าเดินทางระยะสั้น และกระเป๋าถือบนเครื่องบิน

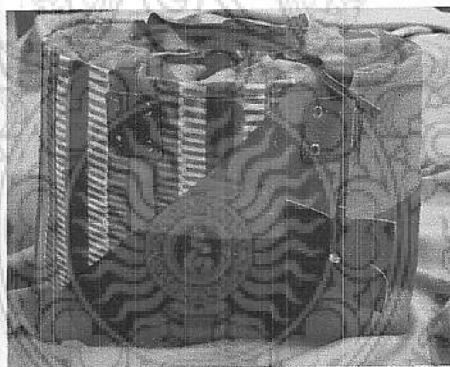
ภาพที่ 3.7 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 6

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 6 เป็นแบบกระเป๋ามียัดข้าง 2 ชั้น แบบกระเป๋ายัดข้าง คิ้วกระเป๋าไม่มีซิปรูด มีหนังตกแต่งปิดกระเป๋า มีหูหิ้วทั้ง 2 ข้าง มีการตกแต่งลวดลายด้วยผ้าไหมมัดหมี่ลายประยุกต์ เหมาะสำหรับเป็นกระเป๋าสุภาพสตรีใช้ถือ ทำงานเข้ากับการแต่งการแบบผ้าไทย มีการกั้นตกแต่งโดยบริเวณยัดข้างทั้ง 2 ชั้น

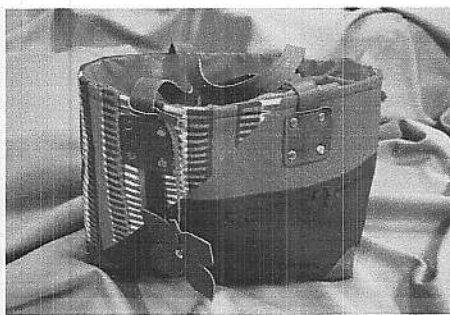
ภาพที่ 3.8 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 7

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 7 เป็นกระเป๋ารูปแบบทรงกลม มีก้นกระเป๋า 1 ชั้น ปากกระเป๋าใหญ่ มีฝาเป็นผ้าจีบรูดที่ปากกระเป๋า หูกระเป๋าเป็นหนัง 2 หู มีลวดลายด้วยผ้ามัดหมี่ลายประยุกต์ตัดต่อกับผ้าไหมพื้นเป็นใบที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ซึ่งรูปแบบจะออกแบบตัดเย็บเป็น 3 ขนาด เป็นลักษณะกระเป๋าจำลองถือสำหรับการฝึก

ภาพที่ 3.9 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 8

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 8 เป็นกระเป๋ารูปแบบเดียวกับแบบที่ 7 รูปกระเป๋าทรงกลม มีก้นกระเป๋า 1 ชั้น ปากกระเป๋าใหญ่ มีฝาเป็นผ้าจีบรูดที่ปากกระเป๋า หูกระเป๋าเป็นหนัง 2 หู มีลวดลายด้วยผ้ามัดหมี่ลายประยุกต์ตัดต่อกับผ้าไหมพื้น เป็นใบที่มีขนาดกลาง

ภาพที่ 3.10 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 9

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 9 เป็นกระเป๋ารูปแบบเดียวกับแบบที่ 7, 8 แต่มีงานเล็กที่สุด 3 ใบเถา เป็นกระเป๋าทรงกลม มีก้นกระเป๋า 1 ชั้น ปากกระเป๋าใหญ่ มีฝาเป็นผ้าจีบรัดปิดได้ หูกระเป๋าเป็นหนัง 2 หู มีลวดลายด้วยผ้ามัดหมี่ลายประยุกต์ตัดต่อเหมือนกับกระเป๋าแบบที่ 7 และ 8 เป็นการออกแบบกระเป๋า ชุด 3 ใบ เพื่อให้ผู้บริโภคได้ตัดสินใจในรูปแบบกระเป๋าที่มีรูปแบบเป็นชุด และเป็นที่ยอมรับกับผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ที่เป็น Collection

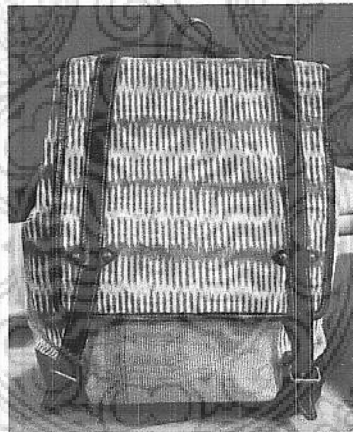
ภาพที่ 3.11 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 10

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 10 เป็นแบบกระเป๋าที่ไม่ยึดข้างมีชิปรดด้านบน ตัวกระเป๋าใช้ผ้าลายมัดหมี่ประยุกต์ ตัดเย็บทั้งด้านหน้า และหลัง มีก้นกระเป๋า 1 ชั้น มีส่วนคาด รอบตัวกระเป๋าจะอยู่ในส่วนที่เป็นหนัง

ภาพที่ 3.12 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 11

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 11 เป็นกระเป๋าแบบมีมียึดข้าง ด้านฝากระเป๋าเปิดปิดด้วยผ้าเครื่องเกาะเกี่ยว หูกระเป๋าเป็นหนังตกแต่งริมขอบกระเป๋าด้วยหนังทั้งชิ้น หน้าและชั้นหลังใช้ผ้าลายมัดหมี่ประยุกต์ตัดเย็บทั้งใบ

ภาพที่ 3.13 กระเป๋าสะพายหลังสุภาพสตรี แบบที่ 12

รูปแบบกระเป๋าเป็นกระเป๋าสะพายหลังสุภาพสตรีแบบที่ 12 รูปแบบกระเป๋าสำหรับสะพายหลัง เย็บเป็นกระเป๋ามียึดข้าง 2 ด้าน มีก้นกระเป๋า ด้านหน้ากระเป๋ามีช่องกระเป๋า เย็บไว้ด้านหน้า ติดซิปรูคบิดปากกระเป๋า ตัวกระเป๋ามีฝาปิดลงมาความยาว 3 ใน 4 ส่วน เย็บก้นหนังที่ก้นกระเป๋า และปากกระเป๋า ใช้สำหรับสะพายหลัง ใส่ของเดินทาง

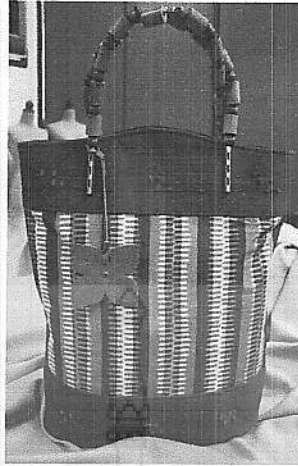
ภาพที่ 3.14 กระเป๋าสะพายสุภาพสตรี แบบที่ 13

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 13 เป็นกระเป๋าแบบมียึดข้าง ด้านการเย็บตกแต่งด้วยหูกระเป๋าเป็นหนังตกแต่ง มีก้นกระเป๋า 1 ชั้น เย็บด้วยหนังทั้งชิ้น

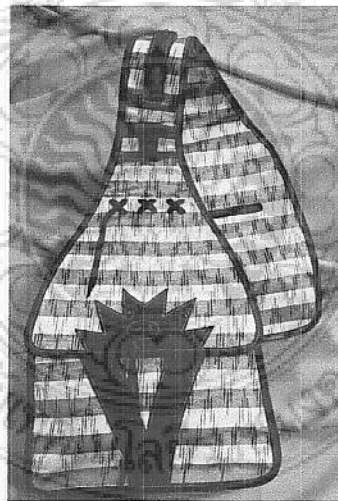
ภาพที่ 3.15 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 14

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 14 เป็นกระเป๋าแบบไม่มียึดข้าง ด้านการเย็บตกแต่งด้วยหนังที่ช่องใส่เจาะด้านหน้ากระเป๋าอุดชิป มีก้นกระเป๋า 1 ชั้น ตัดกระเป๋ามีชิปอุดปิดเปิดด้านข้าง

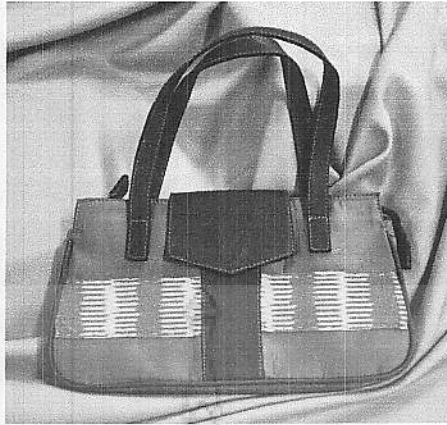
ภาพที่ 3.16 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 15

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 15 เป็นกระเป๋าแบบ ไม่มียึดข้าง แผ่นด้านบนขึ้นหน้า และใช้ผ้าไหมพื้น ส่วนกลางตัวกระเป๋า เย็บตกแต่งด้วยผ้าไหมมัดหมี่ประยุกต์ ส่วนหูกระเป๋าทั้ง 2 ข้าง ใช้ลูกบิดไม้รูปแบบกลม และเป็นปล้องร้อยสลักกันเป็นหัวกระเป๋า ใช้เป็นกระเป๋าลำลอง

ภาพที่ 3.17 กระเป๋าสำหรับสะพายไหล่ แบบที่ 16

รูปแบบกระเป๋าแบบที่ 16 เป็นกระเป๋าสำหรับสะพายไหล่ มียึดข้างขึ้นเดียว ตัวกระเป๋ามีรูปแบบเหมือนกันใช้สะพายไหล่ มีโครงสร้างขึ้นหน้า และหลัง ขึ้นยึดข้างเพื่อให้เกิดเป็น โครงสร้างแบบ 3 มิติ ใช้เป็นกระเป๋าสะพายขึ้นเครื่อง

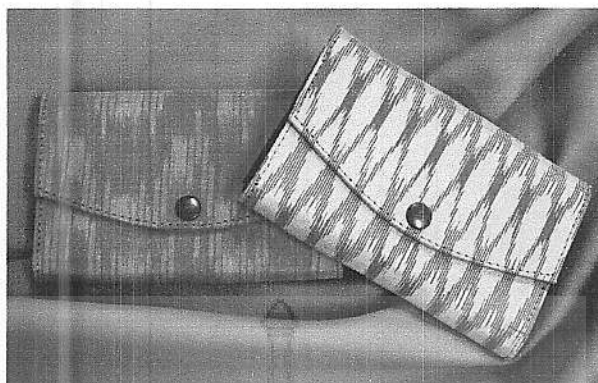
ภาพที่ 3.18 กระเป๋าถือสุภาพสตรี แบบที่ 17

รูปแบบกระเป๋าถือสุภาพสตรีแบบที่ 17 เป็นกระเป๋าแบบยึดข้าง 1 ชั้น ที่มีแต่ชั้นหน้า และ ชั้นหลัง เป็น โครงสร้างแบบรวบ 2 ข้าง ตัวกระเป๋ามีหูตัดเย็บด้วยหนัง มียึดข้างเส้นแผ่นตลอด ตกแต่งด้วยผ้ามัดหมี่ลวดลายประยุกต์คาคกลาง

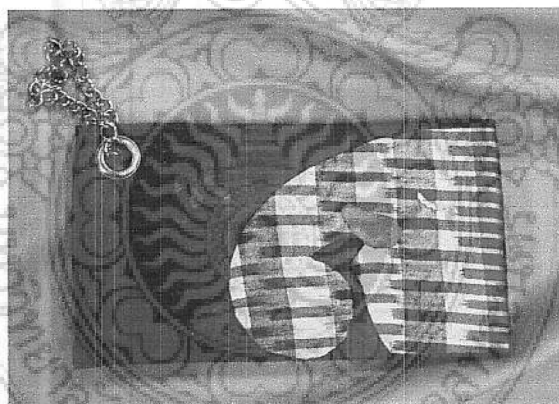
ภาพที่ 3.19 กระเป๋าสะพายแบบลำลอง แบบที่ 18

รูปแบบกระเป๋าสะพายแบบลำลองแบบที่ 18 เป็นกระเป๋าแบบยึดข้าง 1 ชั้น เป็นกระเป๋า สำหรับสะพายแบบลำลอง ตัดเย็บด้วยหนัง มีส่วนตกแต่งด้วยผ้ามัดหมี่ลวดลายประยุกต์

ภาพที่ 3.20 กระเป๋าใส่สตางค์ แบบที่ 19

รูปแบบกระเป๋าแบบที่ 19 เป็นกระเป๋าใส่สตางค์ มีแต่ชั้นหน้าเป็นตัวกระเป๋าแบบ และปากกระเป๋า ให้ชั้นหน้าชั้นเดียว ด้านในตัวกระเป๋าเป็นหนังมีช่องสำหรับใส่รูป เอกสาร และสามารถพกพาติดตัวได้ ตัวกระเป๋าด้านนอกตัดเย็บด้วยผ้ามัดหมี่ลวดลายประยุกต์ ตัวกระเป๋าด้านในตัดเย็บด้วยหนัง

ภาพที่ 3.21 กระเป๋าสำหรับห้อยกระเป๋าใบใหญ่ แบบที่ 20

รูปแบบกระเป๋าแบบที่ 20 เป็นกระเป๋าสำหรับห้อยกระเป๋าใบใหญ่ กระเป๋าไม่มีฮึดข้าง เป็นกระเป๋าสำหรับห้อยกับกระเป๋าใบใหญ่ มีสายห้อยทำด้วยโลหะ ตัดเย็บด้วยผ้าฝ้าย และส่วนตกแต่งใช้ผ้าลวดลายมัดหมี่ประยุกต์ เป็นลวดลายตัวช้างประดับอยู่บนหน้ากระเป๋า

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่องการออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ประกอบด้วยแบบประเมิน 2 ส่วน ดังนี้คือ

1. การประเมินคุณภาพผลิตภัณฑ์กระเป๋าของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มผู้สนใจ)
2. การประเมินผลการจัดฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1. การประเมินคุณภาพผลิตภัณฑ์กระเป๋าของกลุ่มตัวอย่าง (กลุ่มผู้สนใจ)

1.1 ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ ประเมินจากกลุ่มผู้สนใจ จำนวน 200 คน ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไป
ตอนที่ 2	ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กระเป๋า
ตอนที่ 3	ความคิดเห็นของกลุ่มผู้สนใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์เกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบ ลวดลายและสี ขนาด และโดยภาพรวม
ตอนที่ 4	ข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้สนใจที่มีต่อการออกแบบและพัฒนาในรูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์

2. การประเมินผลการจัดฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

1.2 ส่วนที่ 2 ผลการประเมินผลการจัดฝึกอบรม ประเมินจากกลุ่มผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 25 คน ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไป
ตอนที่ 2	ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการฝึกอบรม การออกแบบและพัฒนาในรูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์
ตอนที่ 3	ข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการออกแบบและพัฒนา รูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์

ส่วนที่ 1

ผลการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์กระเป๋าก้นจากผ้าไหมสุรินทร์ ประเมินจากกลุ่มผู้สนใจ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	152	76
ชาย	48	24
รวม	200	100

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประเมินส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 24

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	3	1.5
21 - 30 ปี	29	14.5
31 - 40 ปี	92	46
มากกว่า 40 ปี	76	38
รวม	200	100

จากตารางที่ 4.2 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประเมินส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาอายุมากกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 38

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน นักศึกษา	12	6
รับราชการ	61	30.5
รัฐวิสาหกิจ	49	24.5
แม่บ้าน	34	17
รับจ้าง	26	13
ธุรกิจส่วนตัว	18	9
รวม	200	100

จากตารางที่ 4.3 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประเมินส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 30.5 รองลงมาคือ อาชีพรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 24.5

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	-	-
5,001 – 10,000 บาท	39	19.5
10,001 – 15,000 บาท	89	44.5
15,001 – 20,000 บาท	54	27
มากกว่า 20,000 บาท	18	9
รวม	200	100

จากตารางที่ 4.4 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประเมินส่วนใหญ่ มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมามีรายได้ต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มประเมินจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	49	24.5
ปริญญาตรี	115	57.5
สูงกว่าปริญญาตรี	36	18
รวม	200	100

จากตารางที่ 4.5 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประเมินส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมาคือระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญา คิดเป็นร้อยละ 24.5

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าไหม

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินเกี่ยวกับชนิดของผ้าที่เหมาะสมกับการทำกระเป๋ามากที่สุด

ชนิดของผ้า	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผ้าฝ้าย	45	22.5
ผ้าไหม	103	51.5
ผ้าใยผสม	23	11.5
ผ้าใยสังเคราะห์	29	14.5
รวม	200	100

จากตารางที่ 4.6 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประเมินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าผ้าไหม มีความเหมาะสมกับการนำไปตัดเย็บกระเป๋า คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมาเป็นผ้าฝ้าย คิดเป็นร้อยละ 22.5

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินเกี่ยวกับประเภทกระเป๋าที่เหมาะสมกับการตัดเย็บด้วยผ้าไหม

ประเภทกระเป๋า	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กระเป๋าถือ	89	44.5
กระเป๋าสะพาย	42	21
กระเป๋าเป้	38	19
กระเป๋าหิ้ว	31	15.5
รวม	200	100

จากตารางที่ 4.7 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประเมินส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าผ้าไหมควรนำไปตัดเย็บกระเป๋าถือ คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาควรนำไปตัดเย็บกระเป๋าสะพาย คิดเป็นร้อยละ 21

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินเกี่ยวกับความนิยมในการเลือกสีของผ้าไหมสำหรับตัดเย็บกระเป๋า

สีของผ้าไหม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สีอ่อน	25	12.5
สีเข้ม	43	21.5
สีสด	81	40.5
สีอ่อนสลับเข้ม	51	25.5
รวม	200	100

จากตารางที่ 4.8 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประเมินส่วนใหญ่เลือกผ้าไหมสีสดในการตัดเย็บกระเป๋าคิดเป็นร้อยละ 40.5 รองลงมาเลือกผ้าไหมสีอ่อนสลับเข้ม คิดเป็นร้อยละ 25.5

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกความสำคัญในการเลือกกระเป๋าผ้าใหม่

การเลือก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รูปแบบ	88	44
รูปทรง	25	12.5
การตกแต่ง	21	10.5
สี	66	33
รวม	200	100

จากตารางที่ 4.9 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประเมินส่วนใหญ่เลือกกระเป๋าผ้าใหม่ โดยคิดที่รูปแบบเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาเลือกสี คิดเป็นร้อยละ 33

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ประเมินจำแนกตามลักษณะการตกแต่งรูปแบบกระเป๋าผ้าใหม่

ลักษณะการตกแต่ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ลูกไม้/ระบาย	26	13
ติดหัวเข็มขัด	39	19.5
การปักลวดลาย	51	25.5
การตัดต่อผ้าลายและผ้าพื้น	84	42.5
รวม	200	100

จากตารางที่ 4.10 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ประเมินส่วนใหญ่ ชอบตกแต่งกระเป๋าผ้าใหม่ โดยการตัดต่อผ้าลายและผ้าพื้น คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาตกแต่งด้วยการปักลวดลาย คิดเป็นร้อยละ 25.5

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของกลุ่มประเมินที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์เกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบ ลวดลายและสี และโดยภาพรวม

ผลการประเมิน

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกลุ่มผู้ประเมินความคิดเห็น ที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบ ลวดลายและสีและโดยภาพรวม

ผลิตภัณฑ์	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{x}	SD	ความเหมาะสม
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ A	ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.52	.51	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.51	.50	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของขนาด	4.58	.49	มากที่สุด
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม	4.54	4.5	มากที่สุด
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ B	ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.54	.50	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.51	.52	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของขนาด	4.50	.51	มากที่สุด
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม	4.51	.52	มากที่สุด
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ C	ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.49	.50	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.48	.50	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของขนาด	4.48	.50	มากที่สุด
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม	4.51	.50	มากที่สุด
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ D	ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.48	.50	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.49	.53	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของขนาด	4.48	.52	มากที่สุด
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม	4.47	.53	มากที่สุด
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ E	ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.44	.54	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.45	.51	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของขนาด	4.47	.52	มากที่สุด
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม	4.45	.53	มากที่สุด
กระเป๋าสะพายหลังสตรีรูปแบบ F	ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.30	.67	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.33	.63	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของขนาด	4.35	.60	มากที่สุด
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม	4.34	.60	มากที่สุด

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มผู้ประเมินความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบ ลวดลายและสีและโดยภาพรวม

ผลิตภัณฑ์	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{x}	SD	ความเหมาะสม
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ G	ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.31	.67	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.28	.76	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของขนาด	4.32	.72	มากที่สุด
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม	4.32	.65	มากที่สุด
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ H	ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.29	.66	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.29	.67	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของขนาด	4.26	.69	มากที่สุด
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม	4.34	.64	มากที่สุด
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ I	ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.23	.71	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.27	.67	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของขนาด	4.21	.72	มากที่สุด
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม	4.17	.72	มากที่สุด
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ J	ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.22	.72	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.20	.74	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของขนาด	4.15	.78	มากที่สุด
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม	4.19	.76	มากที่สุด
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ K	ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.20	.73	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.21	.72	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของขนาด	4.18	.72	มากที่สุด
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม	4.13	.78	มากที่สุด
กระเป๋าสะพายไหล่สตรีรูปแบบ L	ความเหมาะสมของรูปแบบ	4.15	.80	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	4.16	.71	มากที่สุด
	ความเหมาะสมของขนาด	4.21	.71	มากที่สุด
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม	4.09	.78	มากที่สุด

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มผู้ประเมินความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบ ลวดลายและสีและโดยภาพรวม

ผลิตภัณฑ์	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	SD	ความเหมาะสม
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ M	ความเหมาะสมของรูปแบบ	3.88	.99	มาก
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	3.77	1.50	มาก
	ความเหมาะสมของขนาด	3.76	.97	มาก
	ความเหมาะสมโดยภาพรวม	3.88	.83	มาก
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ N	ความเหมาะสมของรูปแบบ	3.65	1.00	มาก
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	3.53	1.06	มาก
	ความเหมาะสมของขนาด	3.60	1.05	มาก
	ความเหมาะสมโดยภาพรวม	3.54	1.06	มาก
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ O	ความเหมาะสมของรูปแบบ	3.12	1.16	มาก
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	3.10	1.08	มาก
	ความเหมาะสมของขนาด	2.87	1.12	ปานกลาง
	ความเหมาะสมโดยภาพรวม	3.20	1.05	มาก
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ P	ความเหมาะสมของรูปแบบ	2.73	1.15	ปานกลาง
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	2.68	1.15	ปานกลาง
	ความเหมาะสมของขนาด	2.87	1.13	ปานกลาง
	ความเหมาะสมโดยภาพรวม	3.20	1.17	มาก
กระเป๋าสะพายไหล่สตรีรูปแบบ Q	ความเหมาะสมของรูปแบบ	2.46	1.10	ปานกลาง
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	2.54	1.15	ปานกลาง
	ความเหมาะสมของขนาด	2.53	1.13	ปานกลาง
	ความเหมาะสมโดยภาพรวม	2.50	1.10	ปานกลาง
กระเป๋าหิ้วสตรีรูปแบบ R	ความเหมาะสมของรูปแบบ	2.19	1.13	ปานกลาง
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	2.27	1.17	ปานกลาง
	ความเหมาะสมของขนาด	2.14	1.10	ปานกลาง
	ความเหมาะสมโดยภาพรวม	2.13	1.09	ปานกลาง

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มผู้ประเมินความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าเกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบ ลวดลายและสีและโดยภาพรวม

ผลิตภัณฑ์	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{x}	SD	ความเหมาะสม
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ S	ความเหมาะสมของรูปแบบ	2.02	1.07	ปานกลาง
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	2.18	1.10	ปานกลาง
	ความเหมาะสมของขนาด	1.93	1.03	น้อย
	ความเหมาะสมโดยภาพรวม	1.88	.95	น้อย
กระเป๋าหนีบสตรีรูปแบบ T	ความเหมาะสมของรูปแบบ	1.99	1.01	น้อย
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี	1.89	.89	น้อย
	ความเหมาะสมของขนาด	1.88	.91	น้อย
	ความเหมาะสมโดยภาพรวม	1.99	1.03	น้อย

จากตารางที่ 4.11 การวิเคราะห์ผล การประเมินคุณภาพ ผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ เกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบ ลวดลายและสี ขนาด และโดยภาพรวมของกลุ่มผู้สนใจ เมื่อพิจารณาจากการประเมิน ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าไหม

ประเภทที่ 1 กระเป๋าถือสตรี

กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ A มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ทั้งด้านโดยภาพรวม ลวดลายและสี ด้านรูปแบบ ขนาด มีค่าเฉลี่ย 4.59, 4.51, 4.58 และ 4.54 ตามลำดับ

กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ B มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ทั้งด้านโดยภาพรวม ลวดลายและสี ด้านรูปแบบ ขนาด มีค่าเฉลี่ย 4.54, 4.51, 4.50 และ 4.51 ตามลำดับ

กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ C มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ทั้งด้านโดยภาพรวม ลวดลายและสี ด้านรูปแบบ ขนาด มีค่าเฉลี่ย 4.49, 4.48, 4.48 และ 4.51 ตามลำดับ

กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ D มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ทั้งด้านโดยภาพรวม ลวดลายและสี ด้านรูปแบบ ขนาด มีค่าเฉลี่ย 4.48, 4.49, 4.48 และ 4.47 ตามลำดับ

กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ E มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ทั้งด้านโดยภาพรวม ลวดลายและสี ด้านรูปแบบ ขนาด มีค่าเฉลี่ย 4.44, 4.45, 4.47 และ 4.45 ตามลำดับ

กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ F มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ทั้งด้านโดยภาพรวม ลวดลายและสี ด้านรูปแบบ ขนาด มีค่าเฉลี่ย 4.30, 4.33, 4.35 และ 4.34 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะของกลุ่มผู้สนใจที่มีต่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบเสื้อผ้า
จากผ้าไหมสุรินทร์

ส่วนที่ 2

ผลการวิเคราะห์ประเมินการจัดฝึกอบรม (การประเมินจากผู้เข้าอบรม)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้เข้าอบรมจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	21	84
ชาย	4	16
รวม	25	100

จากตารางที่ 4.12 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ฝึกอบรมส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็น ร้อยละ 84 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 16

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ฝึกอบรมจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21 - 30 ปี	3	12
31 - 40 ปี	14	56
มากกว่า 40 ปี	8	32
รวม	25	100

จากตารางที่ 4.13 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ฝึกอบรมส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมาอายุมากกว่า 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 32

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ฝึกอบรมจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ทำนา	17	68
ทอผ้า	5	20
รับจ้าง	3	12
รวม	25	100

จากตารางที่ 4.14 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ฝึกอบรมส่วนใหญ่ มีอาชีพทำนา คิดเป็นร้อยละ 68 รองลงมาคืออาชีพ ทอผ้า คิดเป็นร้อยละ 20

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ฝึกอบรมจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

รายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 5,000 บาท	22	88
5,001 – 10,000 บาท	3	12
รวม	25	100

จากตารางที่ 4.15 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ฝึกอบรมส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 88 รองลงมามีรายได้ต่อเดือน 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12

ตารางที่ 4.19 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มผู้ฝึกอบรมจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประถมศึกษา	19	76
มัธยมศึกษา	6	24
รวม	25	100

จากตารางที่ 4.16 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ฝึกอบรมส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมาคือการศึกษาในระดับมัธยม คิดเป็นร้อยละ 24

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของกลุ่มผู้รับการอบรมที่มีต่อการอบรมการออกแบบและพัฒนา
รูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์
ผลการประเมิน

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มผู้รับการอบรมที่มีความคิดเห็นต่อ
การอบรมการออกแบบและพัฒนาในรูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์

หัวข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	SD	ความเหมาะสม
ก่อนฝึกอบรม	1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกระเป๋าจากผ้าไหม	1.92	.49	น้อย
	2. ท่านมีความสามารถในการตัดเย็บกระเป๋าจากผ้าไหม	1.64	.56	น้อย
	3. ท่านมีความสามารถตกแต่งกระเป๋าจากผ้าไหม	1.76	.43	น้อย
หลักการฝึกอบรม ด้านเนื้อหา	4. สอดคล้องกับความต้องการของผู้อบรม	4.64	.48	มากที่สุด
	5. ส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ทักษะนำไปประกอบอาชีพได้	4.56	.50	มากที่สุด
ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เอกสารประกอบ	6. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์	4.52	.50	มากที่สุด
	7. วัสดุมีความเหมาะสมในการตัดเย็บ	4.72	.45	มากที่สุด
	8. เอกสารประกอบการอบรมมีความเหมาะสม	4.76	.43	มากที่สุด
ด้านกระบวนการ การฝึกอบรม	9. การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร	4.84	.37	มากที่สุด
	10. วิทยากรให้คำแนะนำปรึกษาขณะอบรมและ หลังการอบรม	4.60	.50	มากที่สุด
	11. ระยะเวลาในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	4.68	.47	มากที่สุด
	12. กระบวนการอบรมมีการส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีเจตคติ ที่ดีต่อวิชาชีพในการออกแบบและพัฒนาในรูปแบบกระเป๋า จากผ้าไหมสุรินทร์	4.88	.33	มากที่สุด
ด้านผู้รับการ อบรม	13. สามารถออกแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์	4.64	.48	มากที่สุด
	14. สามารถตัดเย็บกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์	4.48	.50	มากที่สุด
	15. สามารถตกแต่งกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์	4.56	.50	มากที่สุด
	16. สามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ ต่อตนเองและชุมชน	4.52	.50	มากที่สุด
	17. มีความต้องการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการออกแบบ และพัฒนาในรูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ครั้งต่อไป	4.72	.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.17 การประเมินผลความคิดเห็นของกลุ่มผู้เข้าอบรมที่มีต่อการอบรม การออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ เมื่อพิจารณาจากการประเมิน ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า กลุ่มผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 25 คน มีความคิดเห็น ดังนี้

ก่อนการอบรม

ผู้เข้าอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกระเป๋าจากผ้าไหมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.92 ผู้เข้าอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการตัดเย็บกระเป๋าจากผ้าไหม อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 1.64 ผู้เข้าอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการตกแต่งกระเป๋าจากผ้าไหม อยู่ในระดับ น้อย มีค่าเฉลี่ย 1.76

หลังการอบรม

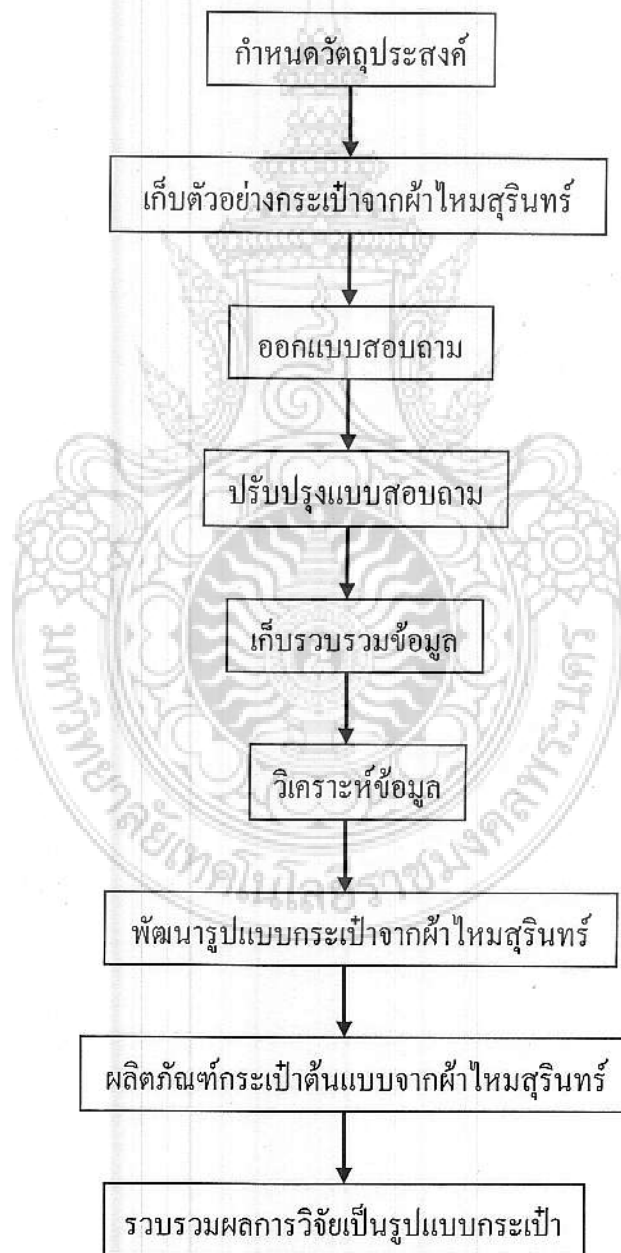
ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเห็นว่า เนื้อหา มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้าอบรมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.60 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเห็นว่าเนื้อหาส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ทักษะนำไปประกอบอาชีพได้อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเห็นว่าวัสดุ อุปกรณ์ มีความเพียงพอในการฝึกอบรมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.52 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเห็นว่าวัสดุ มีความเหมาะสมในการตัดเย็บกระเป๋าอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.72 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเห็นว่าเอกสารประกอบการอบรมมีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.76 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นว่าการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรมีความเหมาะสมในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.84 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเห็นว่าวิทยากรให้คำแนะนำปรึกษาขณะอบรมและหลังการอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.60 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นว่ารระยะเวลาในการฝึกอบรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นว่าการบวนการอบรมมีการส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพในการออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์อยู่ในระดับ มากที่สุดมี ค่าเฉลี่ย 4.88 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเห็นว่าหลังการอบรม สามารถออกแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.50 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเห็นว่าหลังการอบรม สามารถตัดเย็บกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเห็นว่าหลังการอบรมสามารถตกแต่งกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.52 ผู้เข้าอบรมมีความคิดเห็นเห็นว่าหลังการอบรม สามารถนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนอยู่ในระดับ มากที่สุดมีค่าเฉลี่ย 4.68 ผู้เข้าอบรมมีความต้องการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ ครั้งต่อไป อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.92

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับชุมชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอในรูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหม โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

ประชากรกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ กระเป๋า 200 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) และกลุ่มผู้เข้าอบรม 25 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือกลุ่มชุมชนบ้านตากูก หมู่ 3 ตำบลตากูก อำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีพื้นฐานความรู้การตัดเย็บและมีการทอผ้าไหม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินผลของกลุ่มผู้สนใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าจากผ้าไหมสุรินทร์ มี 4 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าไหม ความคิดเห็นของกลุ่มผู้สนใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ เกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบ ลวดลายและสี และโดยภาพรวม ขนาด และข้อเสนอแนะ

แบบประเมินผลของกลุ่มผู้เข้าอบรมเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนา รูปแบบจากผ้าไหมสุรินทร์มี 3 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของกลุ่มผู้สนใจที่มีต่อการฝึกอบรม การออกแบบและพัฒนา รูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ และข้อเสนอแนะ

สถิติที่ใช้ในการอธิบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ใช้สถิติ การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences for Windows)

3. สรุปผลการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า ผลิตภัณฑ์ต้นแบบกระเป๋าที่ผลิตจากการออกแบบ และพัฒนา รูปแบบ กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ เป็นกระเป๋า 20 รูปแบบ กลุ่มผู้ประเมินผลิตภัณฑ์ต้นแบบ เป็นกลุ่มผู้สนใจ 10,001 – 15,000 บาท และมีการศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มผู้สนใจต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋า ส่วนใหญ่ชอบกระเป๋า ตกแต่งด้วยผ้าไหม ตัดต่อผ้าลาย และผ้าพื้น ในการเลือกสีส่วนใหญ่จะเลือกผ้าไหมสีอ่อน กรณีเลือกผ้าไหมจะเลือกรูปแบบกระเป๋าก่อนเป็นสิ่งสำคัญ รองลงมาจะเลือกสีอ่อน โดยภาพรวมกระเป๋ารูปแบบ A มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน กระเป๋ารูปแบบ B มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ทั้ง 4 ด้าน และกระเป๋ารูปแบบ C มีความเหมาะสมรองลงมาอีกนั้น มีความเหมาะสมค่าเฉลี่ยลงมาตามลำดับ

การประเมินผลการฝึกอบรมจากกลุ่มผู้เข้าอบรม ผลการประเมินพบว่า กลุ่มผู้รับการอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีอาชีพทำนา มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท และมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนผลการประเมินความคิดเห็นที่มีต่อการฝึกอบรมพบว่า ผู้เข้ารับการอบรม ก่อนฝึกอบรมมีความรู้ในการออกแบบ ตัดเย็บกระเป๋าจากผ้าไหม อยู่ในระดับน้อย

การอบรม ก่อนฝึกอบรมมีความรู้ในการออกแบบ ตัดเย็บกระเป๋าจากผ้าไหม อยู่ในระดับน้อย ด้านหลังการอบรม สามารถออกแบบตัดเย็บและตกแต่งกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านเนื้อหา มีความเหมาะสมกับความต้องการในระดับมากที่สุด ส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ทักษะนำไปประกอบอาชีพได้ ในระดับมากที่สุด วัสดุมีความเพียงพอ และเหมาะสมกับการตัดเย็บ รวมทั้งเอกสารประกอบการอบรม มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ในด้านกระบวนการฝึกอบรม การถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ ปรึกษาขณะอบรมหลังการอบรม ระยะเวลาในการอบรม และกระบวนการอบรมมีการส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพในการออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านผู้เข้ารับการอบรม สามารถนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน และมีความต้องการได้รับการอบรมเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ครั้งต่อไป ในระดับมากที่สุด

4. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์จากผลการดำเนินงานวิจัยในครั้งต่อไป

4.1 การวิจัย

การวิจัย พบว่า การออกแบบเสื้อผ้าเป็นแนวทางให้ชุมชนได้พัฒนางานสิ่งทอ แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋า โดยการแปรรูปจากผ้าไหมสุรินทร์ ให้มีคุณภาพและใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย

4.2 การฝึกอบรม

การฝึกอบรมให้ชาวบ้านกลุ่มผู้ผลิต ให้มีความรู้ผลิตกระเป๋าให้ตรงความต้องการของตลาดสินค้า เพื่อการเพิ่มพูนรายได้ให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจของชุมชนทั้งเป็นการสร้างรายได้เสริมให้แก่ครอบครัว

4.3 การส่งเสริมภูมิปัญญาพื้นบ้าน

เป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาพื้นบ้าน ในการออกแบบกระเป๋าให้มีมาตรฐานจากการพัฒนาตลาดยี่ รูปรตรง เพื่อพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าให้เป็นสากลนิยม ทั้งเป็นการส่งเสริมเผยแพร่ผลผลิต และผลิตภัณฑ์ จะผสมผสานแนวทางการคิด ไปสู่สากล เพื่อเพิ่มผลผลิต และการพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอให้มีความก้าวหน้าเป็นรากฐานความมั่นคงอันยาวนานของประชากรในจังหวัดสุรินทร์

4.4 การขยายผลให้กับชุมชน

มีการขยายผลให้กับชุมชนใกล้เคียงที่มีการผลิตกระเป๋าถือสตรีจากผ้าไหม และสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

5. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.1 ควรมีการศึกษานโยบายดั้งเดิมของกระบวนการทอผ้าในจังหวัดสุรินทร์ ถึงพื้นฐานชื่อ แบบ ลวดลายดั้งเดิมของผ้าไหมสุรินทร์

5.2 การให้ความสำคัญในการศึกษาเปรียบเทียบผ้าไหมมัดหมี่ในเขตภาคอีสาน ทั้งอีสานเหนือและอีสานใต้

5.3 ควรศึกษาช่วงทางการตลาดของจำหน่าย ผลิตภัณฑ์กระเป๋าผ้าสุรินทร์ เพื่อการส่งเสริม OTOP ของชุมชน และจังหวัดให้มีมาตรฐาน ได้มีโอกาสให้สินค้าจากกลุ่มได้คัดสรรผลิตภัณฑ์ 5 ดาว ซึ่งมีความต้องการของผู้บริโภคสินค้า

5.4 ให้การศึกษาแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะให้ประชากรหนุ่มสาวมีงานทำในท้องถิ่นไม่เดินทางมาหางานทำในกรุงเทพฯ ฯ เพื่อลดภาวะการปลดคนงานระบบอุตสาหกรรม เพื่อให้มีการสร้างงานในท้องถิ่น

5.5 ควรมีการศึกษา ข้อแตกต่างและประเมินคุณค่าของลวดลายผ้าไหมสุรินทร์แบบดั้งเดิมของภูมิภาคท้องถิ่นกับผ้าไหมที่มีการพัฒนาลวดลายใหม่

บรรณานุกรม

- แก่นจันทร์ มะลิซอ. 2546. การออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าทอไทใหญ่ บ้านใหม่ หมอกจ๋าม
อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เครือจิต ศรีบุญนาทและคณะ. 2534. “ของดีเมืองสุรินทร์ ผ้าไหม-เครื่องเงิน” จังหวัดสุรินทร์
จรูญ คล้ายจ้อย. 2548. การทำผ้ามัดย้อมและบาติก. เอกสารประกอบการสอน มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีราชมงคล คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น. กรุงเทพมหานคร.
ณัฐภัทร จันทร์วิช. 2524. ผ้าโบราณ. ศิลปากร. กรุงเทพมหานคร.
- ทำนอง จันทร์ทิมา. 2532. การออกแบบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- นวลจิตต์ เรืองศรีใส. 2545. การออกแบบลายผ้า. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.
- ประไพ ทองเชิญ. 2546. สายภูมิปัญญาผ้าพื้นบ้านไทยสู่สากล. (อัคราเสนา).
- ปริมรัตน์ แยกเพ็ง. 2546. แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าหัตถกรรมเพื่อการส่งออก.
สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมในรอบครัวและหัตถกรรม. กรุงเทพมหานคร. (อัคราเสนา)
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน 2546.
- พรทิพย์ จันทา. 2542. การศึกษาพัฒนาการหัตถกรรมไทยเฉพาะกรณีการทอผ้าไหมของ
จังหวัดสุรินทร์. ฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดสุรินทร์
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม จังหวัดสุรินทร์
- พรทิพย์ พิมพ์สินธุ์. 2541. การสำรวจความคิดเห็นของผู้ผลิตและบริโภคที่มีต่อผ้าไทย.
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพมหานคร.
- พิสมัย ลิขิตบรรณกร. 2542. ทัศนคติของผู้บริโภคที่มีต่อผ้าไทย. สำนักพัฒนาอุตสาหกรรม
ในรอบครัวและหัตถกรรม. กรุงเทพมหานคร.
- เพราเพ็ญ เอ็งตระกูลและวารุณี สุวรรณานนท์. 2531. ลายผ้าพื้นเมืองสุรินทร์. ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม
วิทยาลัยครูสุรินทร์. จังหวัดสุรินทร์
- เพียงจิต มาประจง. 2551. การออกแบบผ้าไหม. [Online]. Available from <http://www.Qthaisilk.com>.
สถาบันหม่อนไหมแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ ส่วนอุตสาหกรรมสิ่งทอ สำนักพัฒนา
อุตสาหกรรมรายสาขา กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม [10 สิงหาคม 2551]
- มนตรี ยอดบางเตย. 2538. ออกแบบผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- มาโนช กงกะนันท์. 2538. ศิลปะการออกแบบ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2544. ลวดลายและสีสันทนผ้าทอพื้นเมืองโครงการพัฒนาผ้าและ
ผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นเมืองทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริมการผลิตและการส่งออก.
 พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน).
 รักเล่ห์ ได้ตำโรง. 2550. ความรู้พื้นฐานที่ต้องใช้ในการออกแบบ. กรุงเทพมหานคร
 วิโรจน์ แก้วเรืองและสุทธิศักดิ์ พิมพ์สาส์. 2551. เครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย.
 สถาบันหม่อนไหมแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 [Online]. Available from : www.qthaisilk.com. [10 สิงหาคม 2551]
 วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. 2551. จังหวัดสุรินทร์. [Online]. Available from : [http://www.tv5.co.th/
 service/mod/heritage/nation/oldcity/surin7.html](http://www.tv5.co.th/service/mod/heritage/nation/oldcity/surin7.html). [10 สิงหาคม 2551]
 ศรีกาญจนา พลอาสา. 2546. การจัดการสินค้าเสื้อผ้า. กรุงเทพฯ : สายธาร.
 สมาคมเครื่องหนังและรองเท้าไทย. แนวนิยมแฟชั่นเครื่องหนัง 2008 ภาคภาษาอังกฤษ.
 กรุงเทพมหานคร
 สุมาลย์ โทมัส. 2525. ผ้าพื้นเมือง. สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
 กรุงเทพมหานคร
 สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอลำควน. 2551. เทคนิคการทอ. [Online]. Available from :
<http://cddweb.cdd.go.th/lamduan/tecnic2.htm>. [10 สิงหาคม 2551]
 อุษา ตั้งธรรม. 2548. หลักการออกแบบเสื้อผ้า. เอกสารประกอบการสอน มหาวิทยาลัย
 เทคโนโลยีราชมงคล คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น. กรุงเทพมหานคร.
 อัจฉรา ภาณุรัตน์และเครือจิต ศรีบุญนาถ. 2537. ผ้าไหมในวิถีชีวิตไทยกุ่มและไทยเขมร.
 จังหวัดสุรินทร์ : รุ่งชนเกียรติออฟเซ็ท.
 อัจฉรา สโรบล. 2542. แนวโน้มของรูปแบบผลิตภัณฑ์เสื้อผ้าฝ้ายทอมือย้อนสมัยธรรมชาติ
 ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาคผนวก ก

1. แบบประเมินผลิตภัณฑ์ต้นแบบสำหรับกลุ่มผู้สนใจ
2. แบบสอบถามความต้องการเข้าอบรม

แบบประเมิน

โครงการวิจัย “การออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์” (สำหรับกลุ่มผู้สนใจ)

คำชี้แจง : แบบประเมินนี้เป็นแบบประเมินรูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ตามความคิดเป็นของผู้เชี่ยวชาญ แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์กระเป๋า

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์ (ผลิตภัณฑ์ต้นแบบเสื้อผ้า)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง
ที่ตรงกับท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

21-30 ปี

31-40 ปี

มากกว่า 40 ปี

3. อาชีพ

นักเรียนนักศึกษา

รับราชการ

รัฐวิสาหกิจ

แม่บ้าน

รับจ้าง

ธุรกิจส่วนตัว

อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. รายได้

ต่ำกว่า 5,000 บาท

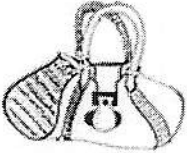
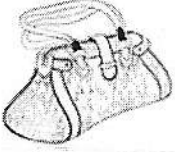

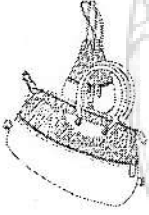
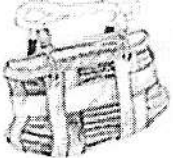
5,001 – 10,000 บาท

10,000 – 15,000 บาท

15,001 – 20,000 บาท

มากกว่า 20,000 บาท

ความคิดเห็นของกลุ่มผู้สนใจที่มีต่อผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์เกี่ยวกับความเหมาะสมด้านรูปแบบ ลวดลายและสี ขนาด และโดยภาพรวม

ผลิตภัณฑ์	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ A 	ความเหมาะสมของรูปแบบ					
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	ความเหมาะสมของขนาด					
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม					
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ B 	ความเหมาะสมของรูปแบบ					
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	ความเหมาะสมของขนาด					
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม					
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ C 	ความเหมาะสมของรูปแบบ					
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	ความเหมาะสมของขนาด					
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม					
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ D 	ความเหมาะสมของรูปแบบ					
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	ความเหมาะสมของขนาด					
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม					
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ E 	ความเหมาะสมของรูปแบบ					
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	ความเหมาะสมของขนาด					
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม					

กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ M 	ความเหมาะสมของรูปแบบ						
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี						
	ความเหมาะสมของขนาด						
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม						
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ N 	ความเหมาะสมของรูปแบบ						
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี						
	ความเหมาะสมของขนาด						
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม						
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ O 	ความเหมาะสมของรูปแบบ						
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี						
	ความเหมาะสมของขนาด						
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม						
กระเป๋าสะพายไหล่สตรีรูปแบบ P 	ความเหมาะสมของรูปแบบ						
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี						
	ความเหมาะสมของขนาด						
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม						
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ Q 	ความเหมาะสมของรูปแบบ						
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี						
	ความเหมาะสมของขนาด						
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม						
กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ R 	ความเหมาะสมของรูปแบบ						
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี						
	ความเหมาะสมของขนาด						
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม						
กระเป๋าหนีบสตรีรูปแบบ S 	ความเหมาะสมของรูปแบบ						
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี						
	ความเหมาะสมของขนาด						
	ความเหมาะสม โดยภาพรวม						

กระเป๋าถือสตรีรูปแบบ T 	ความเหมาะสมของรูปแบบ					
	ความเหมาะสมของลวดลายและสี					
	ความเหมาะสมของขนาด					
	ความเหมาะสมโดยภาพรวม					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

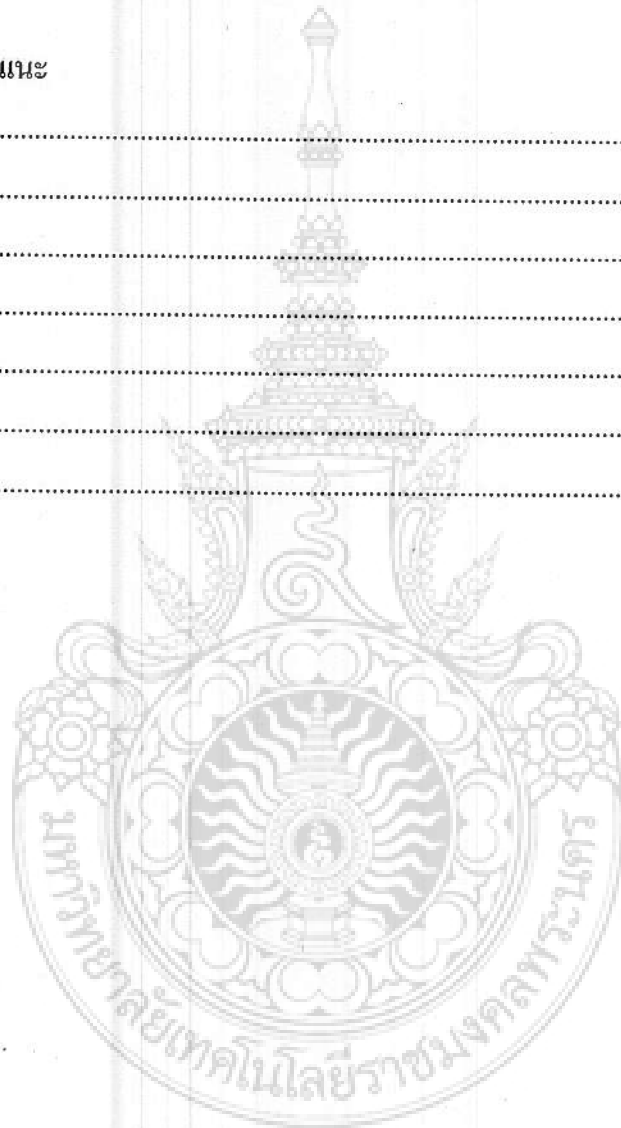
.....

.....

.....

.....

.....

แบบประเมินผล

การฝึกอบรม

โครงการวิจัยเรื่อง “การออกแบบและพัฒนาารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์”

ณ หมู่ 13 ตำบลแกใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์

คำชี้แจง : แบบประเมินนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อ การจัด
ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การออกแบบและพัฒนาารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์
ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การ
ออกแบบและพัฒนาารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการฝึกอบรม การออกแบบและพัฒนาารูปแบบกระเป๋
จากผ้าไหมสุรินทร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่ตรงความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี

21-30 ปี

31-40 ปี

มากกว่า 40 ปี

3. อาชีพ

ทำนา

ทอผ้า

แม่บ้าน

รับจ้าง

อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. รายได้ต่อเดือน

ต่ำกว่า 5,000 บาท

5,001 – 10,000 บาท

มากกว่า 10,000 บาท

5. การศึกษา

- ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
 ปริญญาตรี อนุปริญญาหรือเทียบเท่า อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การ
ออกแบบและพัฒนารูปแบบกระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์

คำชี้แจง : โปรดพิจารณารายละเอียดของการประเมินในแต่ละข้อ และทำเครื่องหมาย ✓

ลงในช่อง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก
 ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ก่อนการฝึกอบรม					
1. ท่านมีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกระเป๋าจากผ้าไหม					
2. ท่านมีความสามารถในการตัดเย็บกระเป๋าจากผ้าไหม					
3. ท่านมีความสามารถในการตกแต่งกระเป๋าจากผ้าไหม					
หลังการฝึกอบรม					
4. สอดคล้องกับความต้องการของผู้อบรม					
5. ส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ที่นำไปประกอบอาชีพได้					
ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เอกสาร					
6. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์					
7. วัสดุมีความเหมาะสมในการตัดเย็บ					
8. เอกสารประกอบการอบรมมีความเหมาะสม					
ด้านกระบวนการฝึกอบรม					
9. การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร					
10. วิทยากรให้คำแนะนำปรึกษาขณะอบรมและหลังการอบรม					
11. ระยะเวลาในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม					

ภาคผนวก ข

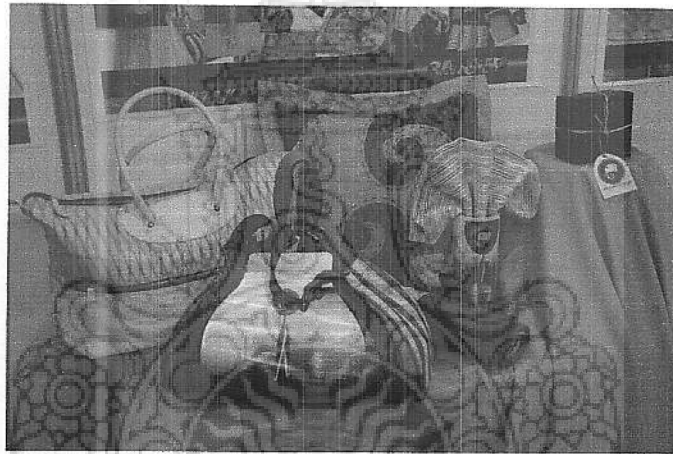
1. กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี
2. กิจกรรมการเผยแพร่งานวิจัย
3. ภาพร่างผลิตภัณฑ์กระเป๋า

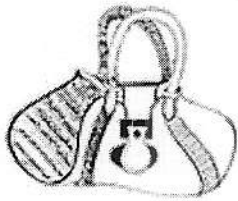
กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี

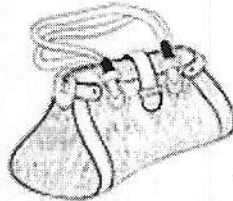
กิจกรรมการเผยแพร่งานวิจัย

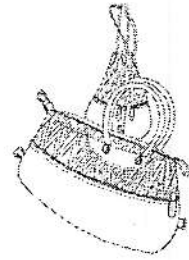
ภาพร่างผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผ้าไหมสุรินทร์

รูปแบบที่ 1

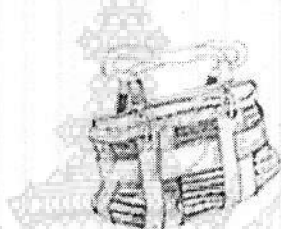
รูปแบบที่ 2

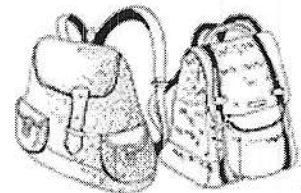
รูปแบบที่ 3

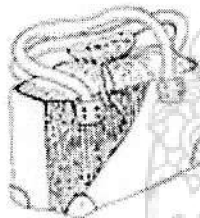
รูปแบบที่ 4

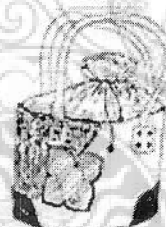
รูปแบบที่ 5

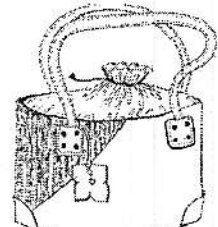
รูปแบบที่ 6

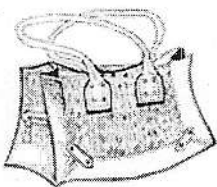
รูปแบบที่ 7

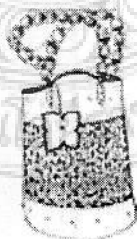
รูปแบบที่ 8

รูปแบบที่ 9

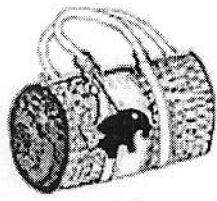
รูปแบบที่ 10

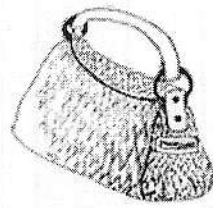
รูปแบบที่ 11

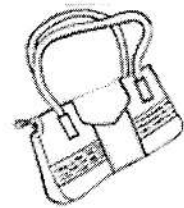
รูปแบบที่ 12

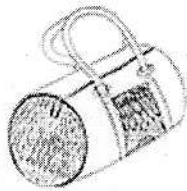
รูปแบบที่ 13

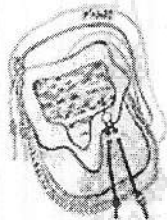
รูปแบบที่ 14

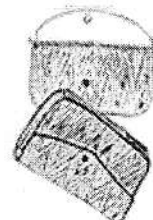
รูปแบบที่ 15

รูปแบบที่ 16

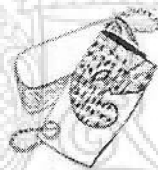
รูปแบบที่ 17

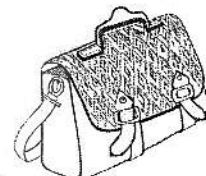
รูปแบบที่ 18

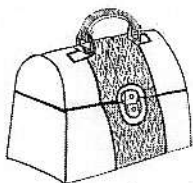
รูปแบบที่ 19

รูปแบบที่ 20

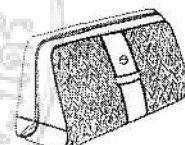
รูปแบบที่ 21

รูปแบบที่ 22

รูปแบบที่ 23

รูปแบบที่ 24

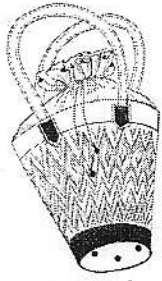
รูปแบบที่ 25

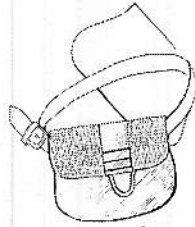
รูปแบบที่ 26

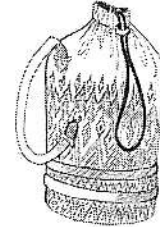
รูปแบบที่ 27

รูปแบบที่ 28

รูปแบบที่ 29

รูปแบบที่ 30

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล นายธวัชชัย แสงน้ำเพชร

Mr. THAWATCHAI SANGNUMPETCH

ตำแหน่งปัจจุบัน

อาจารย์ระดับ 7

หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้สะดวก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
517 ถ.นครสวรรค์ เขต ดุสิต กรุงเทพฯ ๑ 10300
หมายเลขโทรศัพท์ 0-2281-2613

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ.) ศิลปกรรมศาสตร์
ปริญญาโท ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) ทักษะศิลป์-ศิลปะสมัยใหม่

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)

ด้านการออกแบบแฟชั่น ด้านผ้าไทย และด้านศิลปหัตถกรรมและศิลปะประดิษฐ์

ผลงานวิจัย / โครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าข้อมคราม
โครงการวิจัยเรื่อง หัตถกรรมผ้าไทยเป็นของที่ระลึกเพื่อการส่งออก
(THAI FABRIC HANDICRAFT SOUVENIA FOR EXPORTING)
โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอบ้านเนินขาม จังหวัดชัยนาท

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล นางวันดี มาตสถิตย์

Mrs. WANDEE MASATHIT

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระดับ 8

หน่วยงานที่สามารถติดต่อได้สะดวก

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น
517 ถ.นครสวรรค์ เขต ดุสิต กรุงเทพฯ ๙ 10300
หมายเลขโทรศัพท์ 0-2281-2613

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี คหกรรมศาสตร์ (คส.บ.)

ปริญญาโท ครุศาสตร์อุตสาหกรรม (คอ.ม.)

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา)

การออกแบบสิ่งทอ

ผลงานวิจัย / โครงการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทอผ้าบ้านเนินขาม

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าข้อมคราม

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์สิ่งทอ บ้านเนินขาม จังหวัดชัยนาท

ITFD.RMUTP

Faculty of Industrial Textiles and Fashion Design
www.itfd.rmudp.ac.th

คณะอุตสาหกรรมสิ่งทอและออกแบบแฟชั่น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Rajamangala University of Technology

Phra Nakhon